

ઓરેમ્.

સામાયિક

તથા

પ્રતિક્રમણ સુત્ર.

(અપરનામ “શ્રાવકાવસ્થક”)

વિધિ તથા પાઠ અર્થ સહિત.

તથા

પંચપરમેષ્ટિના એકસો આઠ ગુણ.

છપાવી પ્રમિદ્ધ કરનાર.

ભાઈચંદ્ર કુમરચંદ મહેતા

પાલણપુર.

શાન્તિવિજય ટ્રી-ટી ગ્રેસમ હાથરજાત કેશવલાલ વકીલ

અને માણેલાલ પાંધવજી હાથે.

લીકન મોડી અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૭૬.

પાન ૫૦

મને ૧૬૨૩.

કોમલ અમુલ્ય.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૌપીરાગિઃ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૮-૮૬ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ સ્વામીયુગ લઘુપ્રતિરૂપ

વિષય ૮૨૩.૪૩૬૫ ૨૨૪

ઓરમ્.

સામાયિક

તથા

પ્રાતિક્રમણ સુત્ર.

(અપરનામ “આવકાવસ્યક”)
વિધિ તથા પાઠ અર્થ સહિત.

તથા

પંચપરમેષ્ટિના એકસો આઠ ગુણ.

જાણવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

લાઠચંદ્ર જુમચંદ્ર મહેતા.

પાલણપુર.

શાન્તિવિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં હાથરલાલ કેશવલાલ વકીલ

અને માણેકલાલ માધવજીએ છાપ્યું.

દીકવા ચોક્કી-અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૭૬.

પ્રત ૫૦૦

સને ૧૯૨૩.

કીર્તિ અમુલ્ય.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અ.મ.દાવાદ
ગુજરાતી ગ્રંથોના સંગ્રહ
૧૯૮૮

૫૨૧૨૬૬

દાહરો.

રૂપભદ્રેવ ચરણે નમી, ગુરુ ગૌતમ ગુણવંતઃ
જૈન ધર્મ આરાધિએ, લહીએ સુખ અનંત.
ખરી શીખ એ માનવો, મનમાં રાખી ભાવઃ
સદ્ગુણ જન વચનની, કરો ધરી ચિત્તભાવ.

પ્રસ્તાવના.

આ સામાયિક વિચાર તથા પ્રતિક્રમણ સુત્ર વિધિ પાઠ સહિત પાલણપુરના સાધકમાર્ગી જૈન ભાઈઓમાં ચાલતી રૂઢી પ્રમાણે તથા પંચપરમેષ્ઠિના એકસો આઠ ગુણ ખુલાસા સાથે ગોંડલ સિંધાગાના પ્રખ્યાત તપસ્વી મુનીશ્રી ૧૦૦૮ માણેકચંદણ સ્વામીના શિષ્ય શ્રી. ૧૦૦૮ મુનીશ્રી જાદવજી સ્વામીની મદદથી સુધારી સદરહુ જૈન ભાઈઓના ઉપયોગાર્થે સંવત ૧૬૬૮ની સાલમાં છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલા તે પુસ્તકની નકલો પુરી ચઢ જવાથી ફરીથી સુધારી તેમાં શ્રેષ્ઠ વધારા ઘટાડા સંવત ૧૬૭૬ ની સાલમાં ચોખ્ખામાં બિરાંજના પુન્ય મુનીશ્રી ૧૦૦૮ શ્રી ત્રીલોકચંદણ મુનીએ સુચવ્યા તે પ્રમાણે સુધારા વધારા ઘટાડા કરી આ પુસ્તક છપાવવામાં આવેલ છે.

• પ્રુફાની તપાસણી એક હાથે ન રહેવાથી રહેલી ભુલો માટે (સુદ્ધિપત્ર) આપણું પડયું છે વાંચનારે-શીખનારે (શુદ્ધિપત્ર) જોઇ (અશુદ્ધિ) ટાળી વાચવા-શીખવાની અમારી સૂચના છે.

ચાલુ પ્રતિક્રમણ જેમનું તેમજ રાખ્યું છે જ્યાં વિશેષતા કરી છે તે ત્યાં પ્રગટ કરી છે.

શુદ્ધિપત્રક.

પૃષ્ઠ. પંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧ ૧૩	અધવાતી	અધનવાતી
૨ ૧૪-૧૬	કર્મ(...)તથા નિદ્રા લાવનાર (...)	તથા નિદ્રા લાવનાર કર્મ
„ ૧૫	અવધદર્શન,	અવધિ દર્શન,
„ ૨૩-૨૪	અશ્રદ્ધા... કરનાર કર્મ. તથા	અશુદ્ધ... કરાવનાર કર્મ.
		અથવા
૩ ૩	દર્શન તપના	દર્શન ચારિત્ર તપના
„ ૧૦	અદક્ષિણા કરીને	અદક્ષિણા દઇને
„ ૧૧	વાંદુછું...લાગુછું	વાંદુછું...લાગુછું
„ ૧૬-૧૪	જોતિમાં ઉત્પન્ન થાય તે	જુદી જુદી જોતિમાં ઉત્પન્ન કરાવનાર તે
„ ૧૯	વિજ્ઞગ	વિજ્ઞેગ
૫ ૨	કોટીચાર્,	કોટીચાર્,
૬ ૧૨	સંધાઈયા ૪	સંધાઈયા ૪
„ ૨૨	જીવતવ્ય	જીવિતવ્ય
૭ ૨	મારૂં	મારૂં
„ ૭	તસ્સોતરીનો પાક	તરસ ઉત્તરીનો પાક
„ ૨૦	નિગ્ધાએણું, ઠાએ	નિગ્ધાયણુ ક્ષાએ
„ ૨૪	લખવામાં	લેખવામાં
૮ ૧૩	થોડુંક,	થોડુંક,
૯ ૧૪	જીવનની	જીવની

પ્રશ્ન. પંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૦ ૪	(અનુષ્ટુપઘટન.)	(અનુષ્ટુપઘટન.)
„ ૧૬	મળિયંચ વદે. ૨	મળિયંચ વંદે. ૨
„ ૧૬	અભિનંદણુંચ ૪ અ०	અભિનંદણુંચ ૪ મં
૧૧ ૧	વદે	વંદે
„ ૨	સુવિહિચ	સુવિહિંચ
„ ૧૭	મલિંચ	મલિંચ
„ ૧૮	મુણિ સુવ્યં	મુણિ સુવ્યં
૧૨ ૪-૬	(પાછલાં બાંધ્યાં છે તે ખપાવ્યાં છે)	(પૂર્વે કરેલાં કર્મ જેમણે ખપાવ્યાં છે)
„ ૧૦	તિં તિર્થકરે	તિં છે તિર્થકરે !
„ ૨૩	દિતુ.	દિતુ.
૧૩ ૧૭	પ્રતિજ્ઞાનો	પ્રતિજ્ઞાનો
„ ૧૬	દ્રવ્યથકી	દ્રવ્યથકી
„ ૨૧	પચખાણુ	પચખાણુ
૧૪ ૬	„	„
„ ૮	કરંછું.	કરંછું.
„ ૧૦	પચખામિ	પચખામિ
„ ૧૨	કરંછું	કરંછું
૧૫ ૧	સામે નીંદુંછું	સામે નિંદુંછું
„ ૧૬	બુઝાયા છે	બુઝ્યા છે
„ „	(તે કે છે)	(તે કેવા છે)
„ ૧૬ ૪	તથા .	તથા
„ ૨૩	ધર્મરૂપ	ધર્મરૂપી

પ્રુષ્ઠ . પંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૭ ૧	ધર્મને વિષે	ધર્મને વિષે
„ ૧૦	અપ્પહિહય	અપ્પહિહય
„ ૧૧	દંસણુ ધારણુ	દંસણુ ધરાણુ
૧૮ ૭	મખય	મખખય
„ ૨૦	કામીછું.	કામીછે.
૧૯ ૭	નસમાયરિયવા	નસમાયરિયવા
૨૧ ૪	લોકા	ભોકા
૨૨ ૪	ક્રેષ્ઠી	ક્રોષ્ઠી
૨૩ ૧૧	જતુ	જંતુ
„ ૧૬	ચલ	ચળ
૨૪ ૧૦	નિર્વજ...સાવજ	નિર્વજ...સાવજ
૨૫ ૯	કરવાન	કરવાના
„ ૧૬-૧૭	છરિયાવિહથી	છરિયાવહીથી
૩૧ ૧૩	સત્તામા	સત્તામાં
„ „	સજલની	સંજલની
૩૩ ૨૪	ભાંગ્યા હોય,	જાંગે પ્રત,ખંગ્યા હોય,
૩૫ ૨	કરવા	કરવો
૩૬ ૨૦	કીધા હોય	કીધો હોય.
૩૮ ૨૩	સચ્ચિત કરી	સચિત્તે કરી
૪૯ ૨૩	પરલોગ	પરલોગા
૪૦ ૧૧	દેવસિય	દેવસિયં
„ ૧૮	તિસીસન્નયરાએ	તિત્તિસન્નયરાએ
૪૨ ૧૫	દેવસિયરસ	દેવસિયરસ

પૃષ્ઠ. પાંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
„ ૧૬	સવ્વરસ	સવ્વરસ
„ ૧૭	દેવસિયસ	દેવસિયરમ
„ ૧૮	દુભિચિતિય	દુભિચિતિયરસ
૪૩ ૨	પડિકમામિ	પડિકમામિ
„ ૪	કરેમિભંતોનો	કરેમિભંતેનો
૪૫ ૬	સુદુદિનં,	સુદુદિનં,
„ ૧૬	અસઝાય ટાળી”	અસઝાયમા”
૪૬ ૧૪	તથા	તથા
„ ૧૫	મડદુ	મડદુ
૪૯ ૧૦	પરિચય	પરિચય
૫૦ ૬	ચઊરિદ્રિ	ચઊરિદ્રિ
૫૨ ૭	કનાલિક	કનાલિક
૫૪ ૯	છોટી	છોટી
„ ૧૧	ધાડુ પાડવું.	ધાડું પાડવું.
૫૫ ૧૬	વરતુમાં.	વરતુમાં.
૫૬ ૨૦	એકકારણે કરી.	એકકરણે કરી.
૫૭ ૧૬	અપર ગ્રહીશું	અપરિગ્રહીશું.
૫૭ ૧૭	અપર ગ્રહેશું	અપરિ ગ્રહેશું
૫૮ ૧૨	મૈથુનના ત્યાગ	મૈથુનના ત્યાગ-
„ ૧૬	પાંચમુ	પાંચમું
૬૦ ૧૬	ચઉપદનું	ચઉપદનું
૬૧ ૪	છટું	છટું
„ ૧૧	સપ્તજાએ	સપ્તજાએ

પ્રશ્ન.	પંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૬૨	૩	દિંશિ	દિશિ
„	૮	તંજેમછે તેમ	તે જેમછે તેમ
„	૧૬	પટે	પડે
૬૩	૬	ઊલ્લખિયાવિહં, ૧	ઉલ્લખિયાવિહં, ૧
„	૧૨	ઊગ્વદ્વિહં,	ઉગ્વદ્વિહં,
„	૨૩	ધૂપની વિંગણુત્રી (મયાદા)	ધૂપની વિંગણુત્રી (મયાદા)
૬૬	૧૪	તંજેમછે તેમ	તેંજેમછે તેમ
૬૭	૨૨	વેચનાનો વેપાર	વેચનાનો વેપાર
૬૮	૫	વેરકમણું	વેરમણું
„	૭	ચૌવિહે પન્નેતે	ચઉવિહે પન્નેતે
૬૯	૫	અનર્થાદંટ	અનર્થાદંડ
„	૬	પચ્ચખાણું	પચ્ચખાણું
„	૨૨	કરવાતી	કરવાથી
૭૧	૭	કામથી	કામથી
૭૨	૧૬	દિનપ્રત્યે	દિનપ્રત્યે
„	૨૦	તેં ઉપરાંત પોતાની ધંચાએ	તેં તે ઉપરાંત પોતાની ધંચાએ
૭૩	૧૫	તેમાં-દીપ્ત્યા દીકની	તેમાંહી દ્રવ્યાદિકની
૭૪	૮	મેકલાવી હોય	મોકલાવી હોય
„	૨૧	એગવિહં	એગવિહં
૭૫	૨	દુક્કડ.	દુક્કડં
„	૧૬	પોષો	પોસહં સંવ
૭૬	૭	અં રાત્રીવસ સુધી	અં રાત્રિવસ સુધી.

પૃષ્ઠ. પંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૭૭ ૨	સંથારો	સંથારો
૭૮ ૧	૮ સાધુ	૮ સાધુ
„ ૭	સાધુ	સાધુ
„ ૬	એસિણુ જેણું	એસણિજેણું
„ ૧૮	આધાકરમીજ	આધાકર્મી
૭૯ ૪	આધું	આધું
૮૦ ૭	હોપ,	હોપ,
„ ૧૨	ઉપાસણાના	ઉપાસણાના
„ ૨૨	વણીમ દોખ,	મણીમગ દોપ,
„ ૨૪	ફાહે દોપ,	કાહે દોપ,
૮૦ ૧૦-૧૧	ઉપર લખેલ.....લાગેછે.	ઉપર લખેલ(ઉદ્ગમનના)૧૬ દોપ સાધુએ ંહોરતાં થતાં દાતારથી લાગે છે.
૮૩ ૫	નેનું વત	તેનું વત
„ ૧૧	ઉપર કહેલ એતાળીસ દોપ કહેલા છે, તે સિવાય	ઉપરોક્ત ૪૨ દોપ સિવાય
૮૫ ૧૮	અરિહંતાણુંથી	અરિહંતાણુંથી
૮૬ ૬-૧૮	પચઆમિ	પચઆમિ-દરેકમાં 'ચ'
„ ૧૮	અકરણીયજંજોગ	અકરણીયજંજોગ
૮૭ ૪	કરંત નાણુ જાણુધી.	કરંત નાણુ જાણુધિ.
૮૮ ૧૭	એમશારર વોસરાવીને	એમ શરીર વોસરાવીને
૮૯ ૭	તં ત જેમ છે તેમ	તં તે જેમ છે તેમ
„ ૬	ચકવર્તીદિક	ચકવર્તીયાદિક

પૃષ્ઠ. પાંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૯૧ ૩	સહ્ય રાખવી	સહ્ય રાખવું તે
„ ૫	અનતા	અનંતા
„ ૧૦	વ્યતિક્રમ	વ્યતિક્રમ
૯૨ ૮	ખગાસુ	ખગાસું
૯૩ ૨૩	અસુઝતુ	અસુઝતું
૯૪ ૧	પાણી ધીધું હોય	પાણી પીધું હોય
૯૫ ૨૩	હોઝી	હોઠું
૯૬ ૨૦	કાયદંડણું	કાયદંડણું
૯૮ ૧	ચારપ્રકાની સંગ્રાથી	ચાર પ્રકારની સંગ્રાથી
„ ૪	મથુનની ઇચ્છાથી	મૈથુનની ઇચ્છાથી
૯૯ ૧૪	પચ્છહં	પચ્છહિં
૧૦૦ ૧૫	કાચી લીલોતરી	કાચી લીલોતરી
૧૦૩ ૯	સોળ અધ્યાય નાનામ	સોળ અધ્યયનના નામ
„ ૧૬	૧૧અપ્રેક્ષા ૧૨અનુપ્રેક્ષા	૧૧પ્રેક્ષા-૯૪અર્થાઅંગેતું ૧૨ ઉપ્રેક્ષાવારનારંગેતું.
૧૦૪ ૧૧	નિશ્ચયકારીભાષા	નિશ્ચયકારીભાષા
૧૦૬ ૭	કપ્પોહં	કપ્પોહિં
„ ૨૦	રતનુયોગ	રતયોગાનુયોગ
૧૦૭ ૧૨	ચારિત્રી ચક્રી	ચારિત્ર ચક્રી
૧૧૦ ૧૪	દેવાણું	દેવીણું
૧૧૨ ૨	નહાયતે	ન હોયતો
„ ૯	પળ્લવસાણું	પળ્લવસણાણું
„ ૧૦	નિર્થકર ભાષિત	તિર્થકર ભાષિત
„ ૧૭	સસુધ્ધ	સંસુધ્ધ

પૃષ્ઠ	પાંક્તિ.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૧૫	૨	કરંછુ	કરંછું
"	૧૦	સમક્રીતદ્રષ્ટિ રહીતછું	સમક્રીતદ્રષ્ટિ સહિતછું
"	૧૮	ગુચ્છમ	ગુચ્છમ
૧૧૭	૧૦	એકસો આઠ	એકસો સાઠ
"	૧૭	કેવળ જ્ઞાની	કેવળ જ્ઞાન
૧૧૮	૪	અનંતદુઃખથી	અનંત દુઃખથી
૧૧૯	૧૪	દેવસી સંબંધી	દેવસી સંબંધી
૧૨૦	૬	તપસ્યા	તપસ્યા
૧૨૧	૪	શિષ્યા	શિષ્યો
"	૬	ત્રીવિધ	ત્રિવિધે'કરી-મન વચન કાયાએ' કરી
"	૮	હાથ નેડી કરતો થંકો	હાથ નેડી કરી
"	૧૦	અપરધ	અપરાધ
૧૨૨	૧૧	દુઃખાચ્છયં	દુઃખાચ્છયં
"	"	પડિકતો	પડિકતો
"	૧૨	જીતનાર	રાગદ્વેષને જીતનાર
"	૨૪	પ્રાપ્તિશ્ચિત વિરમુદ્ધનાર્થ	પ્રાપ્તિશ્ચિત વિસુદ્ધનાર્થ
૧૨૩	૧૭	ચેવિહંપિ આહારં	ચેવિહંપિ આહારં
"	"	અસણ	અસણ
"	૨૩	સર્વ સમાધીને અર્થે	સર્વ અસમાધિને અર્થે
૧૨૪	૨	શબ્દ મુકાદેવો	શબ્દ મૂકાદેવો
"	૧૫	સદ્દહણા સહીત.	સદ્દહણા સહિત
"	૧૬-૧૭	સહાત	સહિત
૧૨૫	૧	છડુંપચ્ચખાણુ	સાત પચ્ચખાણુ (મૂળ તથા અર્થ સહિત.)

પૃષ્ઠ. પાંક્ત.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૨૬ ૧૭	ભાગે નહિ	ભાગે નહિ
„ ૧૪	ભગ થાય નહીં	ભંગ થાય નહિ
૧૨૬ ૧૭	ઓશડ કરીયે	ઓસડ કરીએતો
૧૨૭ ૭	સાહુવયણેણું	માહુવયણેણું
૧૨૮ ૧૧	પચ્ચખાણુ ૭	પચ્ચખાણુ ૭
૧૩૦ ૧૬	ધેતુ	ધાતુ
૧૩૧ ૭	જેવી	જેવા
„ ૧૬	જડેલે	જડેલ
„ ૨૪	બારગણા	બારગણા
૧૩૨ ૧૦	દૂર યઠ્ઠનય	દૂર યઠ્ઠનય
૧૩૬ ૧૨	ધ્રાણુ	ધ્રાણુ
૧૪૦ ૧૮	લધુનીત	લધુનીત
૧૨૪ ૧૭	માદવતા	માદવતા
૧૪૩ ૨૦-૨૨	વસ્ત્ર-યથાવિધિ	વસ્ત્ર-યથાવિધિ
૧૪૪ ૭-૧૩	સુધી-કાર્યોત્સર્ગ	સુધી-કાર્યોત્સર્ગ
„ ૧૨-૨૩	કપડા હિત-પૂર્વોક્ત	કપડારહિત-પૂર્વોક્ત
૧૪૬ ૧૨	અંતર રંગ	અંત રંગ
૧૪૭ ૫	અંતિ સંવેગ રહિ	અંતિ સંવેગરઓ
„ ૧૪	પ્રણામાની ધારા	પ્રણામની ધારા
૧૪૮ ૪	કાયાના	કાયાના
„ ૮	ક્ષમાવત	ક્ષમાવંત
„ ૨૧	પૂર્વકના	પૂર્વના

ઓ રૂ ય.
નમઃ સિદ્ધ : :
શ્રી વીતરાગાય નમઃ

સામાયિક.

નવકાર મંત્ર.
પરમ ઇષ્ટને નમસ્કાર.

નમો અરિહંતાય

ન૦ નમસ્કાર હોળો. આ૦ *આઠ કર્મ-
૩૫ વેરીને હણુનર અરિહંત કે જેણે
ચાર કર્મ ઘનઘાતી ટાળ્યાં છે તથા
બાકીનાં ચાર અઘઘાતી બળી દોરડી
સમાન પાતળાં પાડી મોક્ષ જીવાના
કામી થકા વિચરે છે તેને.

*આઠ કર્મની વિગત.

૧ જ્ઞાના વશણી કર્મ

જ્ઞાનનું આવરણ કરનાર (જ્ઞાનને
રોકનાર) કર્મ (જ્ઞાનના પ્રકાર:-
મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધજ્ઞાન, મન
પર્થવ, ને કેવળજ્ઞાન.)

(૨)

નમો સિદ્ધાણું

ન૦ નમસ્કાર હોળે. સિ૦ સકળ કાર્ય સાધ્યાં તે સિદ્ધને, જે આઠ કર્મ ખપાવી મોક્ષ પામ્યા છે તેને.

નમો આચરિયાણું

ન૦ નમસ્કાર હોળે. આ૦ પાંચ મહાવ્રત ધારી આચાર્યજીને, જે પાંચ આચાર પાળે અને બીજાને પણાવે તેને.
૧ જ્ઞાનાચાર ૨ દર્શનાચાર ૩ ચારિત્રાચાર ૪ તપાચાર ૫ વીર્યાચાર.

નમો ઊવર્ણ્યાણું

ન૦ નમસ્કાર હોળે. ઊ૦ પંચ મહાવ્રત ધારી ઊપાધ્યાયને, જે શુદ્ધ સૂત્રાર્થ લખે ને લખાવે તેને.

૨ દર્શના વરણી કર્મ

દર્શનનું આવરણ (રોકનાર) કરનાર કર્મ (તે ચક્ષુ દર્શન, અચક્ષુદર્શન, અવગ્રહદર્શન, કેવળદર્શન) તથા નિદ્રા લાવનાર.

૩ વેદની કર્મ

- ૧ મુખ મળે એટલે વૈભવ વિગેરે સામગ્રી મળે તેવું કર્મ.
- ૨ દુઃખ ભોગવાવે તેવું કર્મ.

૧ સાતાવેદની
૨ અસાતા વેદની

૪ મોહની કર્મ

સમકીર્ત ગુણ રોકનાર એટલે “શુદ્ધ ગુરૂ, દેવ, અને ધર્મ” ઉપર અશ્રદ્ધા ઉત્પન્ન કરનાર કર્મ. તથા મિથ્યાત્વરૂપ આયુષ્ય ખાંધનાર કર્મ.

૫ આયુષ્ય કર્મ

નમો લોએ સખ સાહુણું નમસ્કાર હોજો લોહ લોકને વિરે,
સઠ સર્વ, સાઠ સાધુજને, જે જાન-
દર્શન તપના સાધનાર તેને.

તિખખુતોનો પાઠ. (વંદન વિધિ.)

તિખખુતો	૧૦ ત્રણવાર
આયાહિણું	આઠ બે હાથ જોડી જમણા કાનથી- ડાબા કાન સુધી.
પયાહિણું	૫૦ પ્રદક્ષણ કરીને.
વંદામિ	૫૦ વાંદુજી એટલે પત્ર લાગુ થું

૬ નામ કર્મ	નામ ધરાવનાર કર્મ જાતિમાં ઉત્પન્ન આય તે નામ કર્મ. જેમકે મનુષ્ય, હાથી, લોહ, વિગેરે.
૭ જોત્ર કર્મ	ઉચ્ચ, નીચ જોત્ર આપનાર કર્મ જેમકે રાજા આંધજાદિક.
૮ અંતરાશ કર્મ	દાન, લાલ, જોત્ર, ઉપભોગ, ખજાણાકર આદિકથી વિગળ પડવનાર કર્મ.

આ આઠ કર્મોના બે ભાગ છે.

૧ ઘનધાતી કર્મ	મજાણત નિવડ, અથવા ગાદું કર્મ ૧-૨-૪-૮ થું.
૨ અઘનધાતી કર્મ	પાતળું એટલે બજેલી દોરડી જેવું કર્મ ૩-૫-૬-૭ થું.

(૪)

નમંસામિ
સક્કારેમિ

સમ્માણુમિ
કલ્લાણું

મંગલં

દેવયં

ચેદયં

પન્નુવાસામિ

ન૦ નમસ્કાર કર્ણું
સ૦ સત્કાર દેઊં (વિનય ભક્તિ-
કરીને)

સ૦ સન્માન દેઊં (ગુણગ્રામ કરીને)
ક૦ કલ્યાણકારી છો

મ૦ મંગળકારી છો

દ૦ દેવ ધર્મ સમાન છો

ચે૦ જ્ઞાનવંત છો; છકાએ જીવને
સુખદાયક

પ૦ સેવા કર્ણું મન, વચન કાયાએ
કરીને

ધરિયા વહિનો પાઠ.

(ગમનાગમનની આલોચણા.)

ધરિયામિ

પડિક્કમિઉં

ધરિયા

વહિયાએ

વિરાહણાએ

ગમણા ગમણે

પાણુ, ક્રમણે

બીય, ક્રમણે

ધ૦ ધરિયું

પ૦ પાપ યજી છટવાને

ધ૦ બેધને હોડતાં

વ૦ પંથને વિષે (ચાલતી વખતે)

વિ૦ જીવની વિરાધના ચમ્પ હોય તે યજી

ગ૦ જતાં આવતાં

પા૦ કાઈ જીવને ક૦ કચ્છાં હોય

બી૦ બીજને ક૦ કચ્છાં હોય

(૫)

હરિય, કમલે
ઊસા, ઊત્તિમ
પણંગ, દગ

મટ્ટી, મકડા
સંતાણા, સંકમલે

જે, મે, જવા
વિરાહિયા

એગિદિયા

એઇદિયા

તેઇદિયા

અઊરિદિયા

હૃં લિલોતરી કં કચરી હોય
ઊં ઠાર, ઝાકણ ઊં કાટીયાં
પં લીલકૂલ પાંચવરણી, (કાળી, લીલી,
રાતી, પીળી, ઘોળી.) હં પાણી.
મં કાચી માટી મં મકોડા

સં (કરોડીયાની) જળ, પડ સં
(એ સર્વને) કચર્પા હોય
જેં જે કાષ્ટ મેં મેં જીં જીવને
વિં વિરાધ્યા હોય (તથા દુઃખ
દીધું હોય)

એં એક ઇંદ્રિયાળા જેવા કે પૃથ્વી,
પાણી, અગ્નિ, વાયુ, વનસ્પતિ એ
પાંચ સ્થાવર

એં એ ઇંદ્રિયજીવ એટલે શરીર અને
મુખવાળા; જેવા કે પુરા, કરમીઆ
વિગેરે

તેં ત્રણ ઇંદ્રિયવાળા જીવ એટલે શરીર
જીભ અને નાકવાળા જેવા કે કીડી,
મકોડી, જૂ, માંકડ વિગેરે

અં ચાર ઇંદ્રિયવાળા જીવ એટલે
શરીર, જીભ, નાક, અને આંખવાળા
જેવા કે માખી મચ્છર, ભમરા, તીડ,
પ્રુદા વિગેરે

(૬)

પચ્ચિદિયા

૫૦ પાંચ ઈન્દ્રિયવાળા જીવ એટલે શરીર, જીભ, નાક, આંખ અને કાન-વાળા. જેવાં કે માણસ, પશુ, પંખી વિગેરે(તે ગર્ભજ તથા સમુર્જીમ;ગર્ભજ તે માત પીતાથી ઉપજે તે; સમુર્જીમ એટલે સ્વભાવિક હવાદી કારણે ઉપજે તે, જેવાં કે દેડકાં માછલાં વિગેરે)

અભિહયા ૧

અ૦ સામા આવતા હણ્યા હોય

વત્તિયા ૨

૫૦ વાટલા કરી ધુળે કરી ઢાંક્યા હોય

લેસિયા ૩

લે૦ ભોંય તથા ભીત સાથે મસળ્યા હોય.

સંધાઇયા ૪

સં૦ એક બીજા સાથે અથડાવ્યા હોય

સંઘટ્ટિયા ૫

સં૦ એક પાસે અડકવાથી પીડા ઉપજાવી હોય

પરિયાવિયા ૬

૫૦ સઘળા પાસાએ પીડા ઉપજાવી હોય

કિલ્લામિયા ૭

કિ૦ ધણું દુઃખ ઉપજાવ્યું હોય

હિદ્વિયા ૮

હિ૦ ધ્રાસકો પાડ્યો હોય

ઠાણા ઓઠાણું,

ઠા૦ એક સ્થાનકેથી, ઓ૦ બીજા સ્થાનકે

સંકામિયા ૯

સં૦ મુક્યા હોય

જીવિયાઓ

જી૦ જીવતવ્ય થકી (આમુખ્ય થકી)

વવરોવિયા ૧૦

૫૦ નાશ કીધો હોય

તસ્સ, મિચ્છામિ, દુઃકઃ તત્તે સંબંધીનું, મિઠ નિષ્કળ થાઓ
મિઠ મારે દુઃ કુઃકૃત, પાપ (ઉપર
કલા તે સર્વ પ્રકારના જીવને દુઃખ
વીગેરે દીધા છે તે સંબંધી પાપ દોષ
લાગ્યું હોય તે નાશ થાઓ.)

તસ્સોતરીનો પાઠ.

કાચોત્સર્ગવિધિ.

તસ્સ, ઊતરી, કરણેષુ	તત્તે તેહની ઊઠ વિશેષ શુદ્ધિ, કંઠ કરવા સારું
પાયાચ્છિત્, કરણેષુ	પાઠ પ્રાયશ્ચિત્ (લાગેલાં પાપનું છેદન) કંઠ કરવા સારું
વિસોહિ, કરણેષુ	વિઠ આત્માની વિશેષે શુદ્ધી (નિર્મ- ળતા) કંઠ કરવા સારું
ત્રિસદ્વિત્, કરણેષુ	વિઠ શલ્ય (માયા, મિથ્યાત્વ, નિયાણા) રહિત, કંઠ કરવા સારું
પાવાણુ, કમ્ભાણુ	પાઠ પાપ, કંઠ કર્મને (પાપ ૧૮ અને કર્મ ૮)
નિગ્ધાએષુ, ઠાગ્યે	નિઠ ટાળવાને, ઠાઠ અર્થે
ઠામિ, કરેમિ, કાઊસગ્ગા	ઠાઠ સ્થીર રહીનેઠ કરેણું, કાઠ કાઊ- સગ્ગ (કાપાને લાગવા ૩૫)

હવે કાઊસગ્ગમાં કયા કારણે કાયા હાલતાં છતાં અપવાદ
તરીકે લખવામાં આવે છે તે, અર્થાત્ આગારના બોલ કહે છે.

અનંત

ઊરસસિયેણં ૧

નિરસસિયેણં ૨

ખાસિયેણં ૩

છીયેણં ૪

જંભાઘ્રયેણં ૫

ઊરુઘ્રેણં ૬

વાયનિસ્રગ્ધેણં ૭

ભમ્ભલિયે ૮

પિત્ત ૯

મુચ્છાએ ૧૦

મુહુમેહિં, અંગ, સંચાલેહિં ૧૧ મું સુક્ષ્મ થોડુક, અં શરિર.

સં હાલવાથી

મુહુમેહિં, ખેલ સંચાલેહિં ૧૨ મું સુક્ષ્મ, ખેં બળખો, સં

હાલવાથી

મુહુમેહિં, દિઠં, ચંચાલેહિં ૧૩ મું સુક્ષ્મ, દિં અંખનું પલકારું

સં પલકાવવાથી

એવમાર્ધએહિં

એં એ આદે લેધને (સર્પાદિ ઝેરી

જીવનું તથા અગ્ની, જળ, વીજળી,

આદિક અકસ્માતિક ઉપસર્ગથી

આગારેહિં

આં પૂર્વોક્ત શબ્દના આગારો થકી

કાયા હાલવાથી

(૯)

અસગો
અવિરાહિઓ
હુજા, મે, કાઠિસગો

ભવ, અરિહંતાણું

ભગવંતાણું,
નમોઠારેણું,

નપારેમિ
તાવ, કાયં
ઠાણેણું
મોણેણું
ઠાણેણું

અપ્પાણું, વોસરામિ

અં સર્વથા કાઠિસગ્ગ ભાગિ નહીં
અં હાની પોહિયે નહીં
હું હોળે, મેં મારે, કાં કાયાનું
અણહલાવનું, (ક્યાં સુધી)
ભાં જ્યાં સુધી, અં અરિહંતજનું
નામ સંભારી
ભાં ભગવંતનું નામ સંભારી
નં નમો અરિહંતાણું ઇત્યાદિક પદને
ઉચ્ચરવે કરી નમસ્કાર ન કરે ત્યાં સુધી
નં : કાઠિસગ્ગ પાણું નહિ—
તાં ત્યાં સુધી કાં કાયાને
કાં એકરચાનકે નિચળપણે રહીને
માં મૌનપણે એટલે અમોઘપણે રહી
આં ગમણા ગમણ કરવાથી જીવનની
વિરાધના થઈ હોય તેની નિંદા રૂપ
ધર્મ ધ્યાને કરી
અં પોતાની કાયાને વોં તબ્બું

પછી “ઘરિયાવહિ”નો કાઠિસગ્ગ કરવો અને તે ન આવડે તો
આઠ નવકાર મંત્રનો કાઠિસગ્ગ કરવો અને પંચપરમેષ્ઠિનાં નામ મનમાં
મર્યા પછી “નમો અરિહંતાણું” કહી કાઠિસગ્ગ પાળવો.

(૧૦)

લોગસ્સનો પાઠ. ચોવિશ જિનરાજની સ્તવના.

(અનુષ્ટુપવૃત્ત.)

લોગસ્સ, ઊજ્જોયગરે,	લોઁ લોકનાં સંપૂર્ણ સ્વરૂપને ઊઁ
ધમ્મ, તિથ્થયરે, જિણે	ઉદ્ધૃતના (પ્રકાશ) કરણ હાર
	ધઁ ધર્મ, તિઁ તિર્થના કરનાર,
	(ધર્મ તિર્થ ચાર, સાધુ, સાધ્વી,
	આવક, આવિકા) જિઁ જિન કહેતાં
	રાગદ્વેષના છતનાર
અરિહંતે, કિત્તધસ્સં	અઁ અરિહંત દેવની, (નામ લેધને)
	કિઁ કીર્તી કંઙે છું
ચઉવિસંપિ, કેવલી ॥૧॥	ચોઁ ચોવીશે એકકા, કેઁ કેવળ
	જ્ઞાની તિર્થકર (તેનાં નામ)
ઉચ્ચલ ૧ (આર્યા વૃત)	ઉઁ ઋષભદેવ સ્વામીને
મજ્જિયંચ વદે ર,	મઁ અજીતનાથ, ચઁ વળી વંઁ
	વાંદુછું
સંભવ ૩	સંઁ સંભવનાથ
અભિનંદણંચ ૪	અઁ અભીનંદન સ્વામી, અઁ વળી
સુમધંચ ૫	સુઁ સુમતીનાથ સ્વામી, ચઁ વળી
પઉમરપહં ૬	પઁ પદ્મપ્રભુ સ્વામીને
સુપાસં ૭	સુઁ સુપાર્શ્વનાથ સ્વામીને
જિણંચ	જિઁ રાગદ્વેષના છતનાર જન
	ભગવાન, ચઁ વળી

ચંદ્રપદ્મં વંદે ૮ ॥ ૧ ॥
 સુવિહિચ ૯
 પુસ્કંતં ૯

સીયલ ૧૦
 સિલ્લસ ૧૧
 વાસુપુલ્લસ ૧૨
 વિમલ ૧૩
 મણંતં ચ જિણં ૧૪

ધરં ૧૫
 સંતિં, ચ, વંદમિ ૧૬

કુંથું ૧૭
 અરંચ ૧૮
 મદિસ ૧૯
 વંદે મુણિમુખ્યં ૨૦
 નમિ જિણં, ચ, વંદમિ ૨૧

રિકુનેમિ ૨૨
 પાસંતહ ૨૩
 વદ્ધમાણું, ચ ૨૪ ॥ ૪ ॥
 એવં, ચએ

ચંદ્રપ્રભુને, વંદે વાંદુધું
 સું સુભુદ્ધિનાથ સ્વામી ચંદ્ર પાદપૂર્ણ
 પું પુષ્પદંતજી (આ નામ સુભુદ્ધિ-
 નાથ સ્વામી નવમા તિર્થંકરજીનું જીજ્ઞ
 નામ છે)

સિં શીતળનાથજી
 સિં શ્રેયાંસનાથજી
 વાં વાસપુન્ન્ય સ્વામી, ચંદ્ર વળી
 વિં વિમળનાથજી
 મં અનંતનાથજી, ચંદ્ર વળી જિં
 જનલક્ષ્મવંતને
 ધં ધર્મનાથજી
 સં શાન્તિનાથજી, ચંદ્ર વળી વં
 વાંદુધું.

કું કુંથુનાથજી
 અં અરનાથજી, ચંદ્ર વળી
 મં મદવીનાથજી
 વં વાંદુધું મું મુનીમુવ્રત સ્વામીને
 નં નમિનાથ સ્વામીને, જિં જીને-
 શ્વરને ચંદ્ર વળી વં વાંદુધું
 રિં અરિકુનેમિને
 પાં પાર્શ્વનાથજી તં તેમજ
 વં વર્ધમાનસ્વામીને, ચંદ્ર વળી
 એં એ પ્રકારે મં-મેં (ચોવીસે
 તિર્થંકર)

(૧૨)

અભિરુચિ,

વિહુય, રય, મલા

પહીણ, જર, મરણ

થઈવિસંપિ, જિણવરા,

તિથ્યચરા, મે.

પસિયંતુ ॥ ૫ ॥

કિત્તિય, વંદિય, મહિયા,

એ, એ, લોગરજ

હિતમા સિદ્ધા ॥

આરોગં, બોહિલાજ,

અમાહિ, વર

અત્તમં, દિતુ ॥ ૬ ॥

અમ નામે કરી રતન્યા છે (રતુતિ કરી છે) તે કેવા છે.

વિં ટાળ્યા છે, રં (કર્મરૂપિ) રજ મં (કર્મરૂપી) મેલ, (પાછલાં ખાંખ્યાં છે તે અપાવ્યાં છે)

પં અપાવ્યા છે, જં જરા, મં મરણ

થં ચોવિસે જિં છનવર (સામાન્ય કેવળાઓમાં પ્રધાન એવા હે તીર્થકરો !) તિં તિર્થકર, મેં મને

પં પ્રસન્ન થાઓ

કિં (વચન યોગે) કિર્તી કીધી, વં (શુભકાયાયોગે કરી) વાંદ્યા, મં (શુદ્ધ ધ્યાન યોગે કરી) પુન્યા (બાવ પુન્યએ)

જેં જે, એં એ (ઉપર કહ્યા તે તિર્થકરો) લાં લોકને વિષે

હિં હિતમ, સિં સિદ્ધ (મોક્ષપદ પામ્યા.)

આં રાગ રહિત, બોં સમકિતની પ્રાપ્તી.

સં આવસમાધિ, વં પ્રધાન

મું સર્વોત્તમ, દિં આપે

(૧૩)

ચંદ્રેસુ, નિમ્મલયરા,	ચંં ચંદ્રમથી, (અધિક) નિં
આઠચેસુ, અહિયં	નિર્મળ છે
પયાસયરા	આં સૂરજથી, આં અધિક
સાગર, વર, ગંલીરા,	પં પ્રકાશના કારણહાર છે
શિક્ષા, સિદ્ધિ	સાં સમુદ્ર, વં પ્રધાન, ગં ગંભીર
મમ, દિસંતુ ॥ ૭ ॥	છે (સ્વયંભુ રમણ સમુદ્ર જેવા)
	સિં એવા હે સિદ્ધ ભગવંતો ! સિં
	મુક્તિપદ (મુક્તિનો માર્ગ)
	મં મને, દિં આપો (ખતાવો)

અહીં “તિષ્ઠતો” નો પાઠ ત્રણવાર ભણી ગુરૂ આદિક વિદ્ય-
માન હોય તો તેમની આજ્ઞાએ અને તેમના અભાવે ઊત્તર દિશા
સનમુખ શ્રી મંદીર સ્વામિની આજ્ઞા માગી “ સામાયિક ” આદરવા
માટે નીચેનો પાઠ ભણવો.

સામાયિક આદરવાનો પાઠ.

પ્રતિજ્ઞાના

દ્રવ્યથકી	દ્વં કાયાએ કરી
આવજ્ઞાનગના	આં પાપકારી કામ કરત્તની
પથખાણુ	પં પ્રતિજ્ઞા, બધી
ક્ષેત્રથકી, આખા લોક પ્રમાણે	ક્ષેં ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે
	(બધા લોકમાં)

કાળથકી, અંતરહમહુત	કાં વખતથકી, અં બેઘડી સુધી અથવા તેથી વધારે જેટલું રહેવું હોય તેટલું (ન પાળું ત્યાં સુધી)
ભાવ થકી	ભાં આનંદથી, પ્રીતીથી, સ્વર્ધ્વિષ્ટા સહીત મનની ધારણા મુજબ
છ કોટીએ, પચ્ચાણ	છં છ પ્રકારે તે બે કરણે ને ત્રણ બેગે ૫૦ પ્રતિજ્ઞા
કરેમિ, ભંતે, સામાર્ધ્ય	કં કર્ણું ભં હે પુન્ય સાં સમતા : ભાવ રૂપ સામાયિક.
સાવજ્જ, જોગ, પચ્ચામિ	સાં પાપમાં, જોં મન, વચન, કાયાના જોગ પ્રવરતાવવા રૂપ વેપા- રનો ૫૦ નિષેધ કર્ણું.
ભવ, નિયમ	જાં જ્યાં સુધી, નિં મર્યાદા કીધી છે ત્યાં સુધી
પજ્જુવા સામિ	પાં સેવા ભક્તી કર્ણું
દુવિહ, તિવિહણ	દું બે કરણે કરી, તિં ત્રણે યોગે કરી
નકરેમિ, નકારવેમિ	નાં પાપ કર્ નહીં, નાં પાપ કરાવું નહીં.
મણસા, વયસા, કાયસા	મં મને કરી, વાં વચને કરી, કાં કાયાએ કરી
તરસ, ભંતે, પડિક્કમામિ	તાં પૂર્વે સાવધ (પાપવાળા) કરણી કીધી હોય તેથી, ભં હે પુન્ય ૫૦ નિવર્તુણું.

(૧૫)

નિંદામિ
ગરિહામિ
અપાણું વોસરામિ

નિ૦ આત્માની સામે નીંદુછું.
ગ૦ ગુરૂની સામે ગરહુંછું
અ૦ માઠા આત્માને, વો૦ તબુંછું
(અશુભ જોગ સહિત, એવા આત્માને)

નમોઽથુણુંનો પાઠ.

તીર્થંકરદેવ, સિદ્ધભગવાન અને ગુરૂની સ્તુતિ

આ પાઠ ભણતી વખતે આપણી નરભાસ ખતાવવા અર્થે જમણા
હાથણ ભોયે અડાડી ડાબો હાથણ ઊંચો રાખી પાઠ ભણવો.

નમોઽથુણું ૧	ન૦ નમરકાર હોળે
અરિહંતાણું ૨	અ૦ અરિહંતજીને
ભગવંતાણું ૩	ભ૦ ભગવંતજીને
આધગરાણું ૪	આ૦ ધર્મની આદિના કરનાર
તિથ્યયરાણું ૫	તિ૦ તિર્થના સ્થાપનાર ને (સાધુ સાધવી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, આ ચાર તિર્થ કહેવાય છે).
સયંસં બુદ્ધાણું ૬	સ૦ પોતેજ (પોતાની મેલે) જી૦ જીઝ.યા છે તેમને (તે ક્રવા છે)
પુરિસુત્તમાણું ૭	પુ૦ પુરૂષમાં ઊત્તમ છે
પુરિસ સિદ્ધાણું ૮	પુ૦ પુરૂષ માંહી સીદ્ધ સમાન છે

* આ પાઠ બે વખત ભણવાનો છે.

પુરિસ વર, પુ'ડરીયાણું ૯ પુ૦ પુરૂષ માંહી પ્રધાન, પુ૦ પુ'ડરીક
કમળ સમાન છે

પુરિસ વર, અંધ હૃદયીણું ૧૦ પુ૦ પુરૂષ માંહી, ગં૦ ગંધકસ્તી
સમાન (જેતો મદ તથા પરસેવો મુગંધી
છે તે હાથી)

લોગુ તમાણું ૧૧

લો૦ લોક માંહી ભિત્તમ

લોગ, નાહાણું ૧૨

લો૦ લોકના, ના૦ નાથ

લોગ, હિયાણું ૧૩

લો૦ લોકના, હિ૦ હીત કરનાર

લોગ, પદ્મવાણું ૧૪

લો૦ લોક માંહી, પ૦ દીવા સમાન

લોગ, પળજો યગરાણું ૧૫

લો૦ લોક માંહી, પ૦ વિશેષ ઉદ્યોત
કરનાર

અભય દયાણું ૧૬

અ૦ અભય દાનના દેનાર

અખુ દયાણું ૧૭

અ૦ (જ્ઞાન રૂપ) ચક્ષુના દેનાર

મગ્ગ દયાણું ૧૮

મ૦ મોક્ષ માર્ગના દેનાર

સરણ દયાણું ૧૯

સ૦ સરણના દેનાર

જીવ દયાણું ૨૦

જી૦ સંજમ જીવતરના દેનાર

બોહિ દયાણું ૨૧

બો૦ સમક્તિ રૂપ બોધના દેનાર

ધર્મ દયાણું ૨૨

ધ૦ ધર્મના દેનાર (દશ વિધ યતિ
ધર્મના દેનાર)

ધર્મ દેસિયાણું ૨૩

ધ૦ ધર્મના (સૂત્ર ધર્મ, ચારિત્ર ધર્મ)
ઉપદેશના દેનાર

ધર્મ નાયગાણું ૨૪

ધ૦ ધર્મના નાયક

ધર્મ સારહીણું ૨૫

ધ૦ ધર્મરૂઢ રચના સારથી (હાંકનાર
ચલાવનાર)

ધમ્મવર, આહીરત,
ચક્રવટીણું ૨૬

દીવો ૨૭

તાણું ૨૮

સરણું ૨૯

ગર્ધ ૩૦

પર્ધા ૩૧

અમ્યહિય, વર, નાણું,

દંસણું ધારણું ૩૨

વિયટ્ટ હડીમાણું ૩૩

જિણાણું ૩૪

જવયાણું ૩૫

તિન્નાણું ૩૬

તારયાણું ૩૭

બુદ્ધાણું ૩૮

બોહિયાણું ૩૯

મુત્તાણું ૪૦

મોંચગાણું ૪૧

ધ૦ ધર્વને વિષે પ્રધાન, આ૦ નર-
કાદિક ચાર ગતીના અંત કરવાથી
ચ૦ ચક્રવર્તી સમાન

દી૦ સંસાર સમુદ્રમાં જુડતા જીવને
દીપ સમાન

તા૦ તારનાર (દુખના નિવારણ હાર)

સ૦ આધાર ૩૫

ગ૦ ચાર ગતીમાં

પ૦ પડતા જીવને

મ૦ નહીં હણાય એવું, વ૦ જિતમ

ના૦ જાન, ક૦ દર્શન, ધ૦ ધરણુહાર

વિ૦ મયું છે. છ૦ છદ્મસ્તપણું જેવું

ખિ૦ પોતે રાજ દેશ જિત્યા છે

જા૦ પરને રાજ દેસના જીતાવણુહાર

તિ૦ પોતે સંસાર ૩૫ સમુદ્રમાંથી

તપ્યાં છે

તા૦ પરને સંસાર ૩૫ સમુદ્રમાંથી તા-

રનાર છે

બુ૦ પોતે તત્ત્વજ્ઞાન સમજ્યા છે

બો૦ પરને તત્ત્વજ્ઞાન સમજાવનાર છે

મુ૦ પોતે બાલ તથા અભ્યંતર બંધ-

નથી મુકાયા છે.

મો૦ પરને બાલ તથા અભ્યંતર બં-

ધનથી મુક્તવનાર છે

સંવત્સરું ૪૨
સંવત્સરિસિણું ૪૩

સિવ ૪૪

મયસ ૪૫

મરૂય ૪૬

મણત ૪૭

મખય ૪૮

મળ્વા બાહ ૪૯

મયુણ રાવત્તિ ૫૦

સિદ્ધિ; ગાઘ ૫૧

નામ ધેય ૫૨

ઠાણું સંપત્તાણું ૫૩

નમો જણાણું

જિય લાયાણું

સ૦ સર્વ પદાર્થના જાણનાર છે

સ૦ સર્વ પદાર્થના દેખણુદાર છે

સિ૦ ઊપદ્રવ રહિત છે

મ૦ અચળ છે

મ૦ રોગ રહિત છે

મ૦ અંત રહિત છે

મ૦ ક્ષય રહિત છે

મ૦ બાધા પીડા રહિત છે

મ૦ ફરીને અવતરવું નથી જ્યાંથી

સિ૦ મોક્ષની ગતી

ના૦ એવું નામ છે જેવું

ઠા૦ એવા સાશ્વતા સ્થાનકને સં૦ પામ્યા છે.

ન૦ નમસકાર હોળો, જ૦ તિર્યંકરને, સિદ્ધ ભગવાનને

જિ૦ જિત્યા છે લ૦ ભય માત્રને

એક વખત “ નમોઽયુણું ” બોલી, પુનઃ “ નમોઽયુણું ” બોલવું

બીજી વખતે બોલતી વખતે “ ઠાણું સંપત્તાણું ” એટલે ૫૬ (૫૩)

ને બદલે “ ઠાણું સંપાવિઝી કામાણું ” બોલવું. ઠાણું સંપાવિઝી

કામાણું ઠા૦ એવા સાશ્વતા સ્થાનકે સં૦ પામવાને કા૦ કાંમી છું.

સામાયિક પાળવાની વિધિ.

નવકાર મંત્રનો પાઠ, તિષ્ઠ્યુતોનો પાઠ, ઇરિયાવહિનો પાઠ, તરસોતરીનો પાઠ “ ઇરિયાવહિ ” નો કાઠિસઙ્ગ, લોગસ્સનો પાઠ

અને સામાયિક આદરવાના પાઠની જગોએ નીચે લખેલ પાઠ બોલવો
ત્યાર પછી “ નમોઽયુજુ ” નો પાઠ બે વાર બોલવો.

એકવા નવમા સામાયિક- એ૦ એકલું “ સામ.યિક ” નામનું
પ્રતના આવકનું નવમું શિક્ષાવૃત્ત તેના

પંચ અધ્યયારા

૫૦ પાંચ અ૦ અતિચાર

જાણિય૦વા

જા૦ જાણવા જોગ

ન સમાચરિયવા

ન૦ આદરવા જોગ નહીં

તંજહા, તે, આળેડી

તં૦ તે જેમ છે તેમ, તે૦ તે, આ૦
તિવારણ કફે છું.

મણ દુરપડિ હાણે ૧

મ૦ મન માફું વરતાવું હોય

વયદુરપડિહાણે ૨

વ૦ વચન પાપ માંહી પ્રવર્તીવું હોય

કાય દુરપડિ હાણે ૩

કા૦ કાયા પાપ માંહી પ્રવર્તી હોય

સામાયિકસસઘ અક-

સા૦ સામાયિક. અ૦ મેં કાધી કે

રણુયાએ ૪

નથી કાધી તેનો ઉપયોગ કામ
રાખ્યો ન હોય

સામાયિકસ અણુવક્રિયસ
(સઘ) કરણુયાએ ૫

સા૦ સામાયિક. અ૦ ઉપયોગ વિના
સામાયિક પુરી થયા વિના પાળી હોય

અથવા સાવજી કર્મે કરી મન, વચ-
ન, કાયાનો યોગ થીર રહ્યો ન હોય

તસસ મિચ્છામિ દુક્કં

ત૦ તે સામાયિક વ્રત સંબંધી જે
દોષ લાગ્યો હોય તે નીષ્ક્રમ યાઓ

સામાયિક સમકાએણું

સા૦ સામાયિક. સ૦ સમ્યક્ પ્રકારે
કાયાએ કરી થયું હોય

ક્રમસિયં	ક્રાં કાયાએ કરી ફરચું હોય
પાલિયં	પાં પાણું હોય
સોહિયં	સોં શુદ્ધ કર્યું હોય
તિરિયં	તિં પાર ઉતાર્યું હોય
કિટિયં	કિં કિર્તન કર્યું હોય
આરાહિયં	આં આરાધન કર્યું હોય
આણાએ અણુ પાલિયં	આં વિતરાગની આજ્ઞા. અં પાણી હોય છતાં સામાયિક બરોબર
ન ભવઇ	નં ન ભં થયું હોય તો
તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં	તં તે સંબંધી જે દોષ લાગ્યો હોય તે નીપજ થાઓ
* સામાયિકમાં દશ મનના	સાં સામાયિકમાં દશ પ્રકારે મનમાં દોષ લાગ્યા હોય

* મનના દોષ.

૧. અવિવેક દોષ—સામાયિકનું સ્વરૂપ નહીં જાણવાથી મનમાં એવો વિચાર કરે કે આથી શું ફળ થવાનું હતું? આથી તે કાણુ તર્યું હશે ! એવા વિકલ્પનું નામ અવિવેક દોષ.

૨. યશો વાંછા દોષ—પોતે સામાયિક કરે છે એમ બીજા મનુષ્યો જાણે તો પ્રથંસા કરે એવી ઇચ્છાએ સામાયિક કરવું તે યશો વાંછા દોષ.

૩. ધન વાંછા દોષ—ધનની ઇચ્છાએ સામાયિક કરવું તે ધન વાંછા દોષ.

૪. ગર્વ દોષ—મને લોકો ધર્મી કહે છે અને હું સામાયિક પણ તેવું જ કરું છું. એવો અધ્યવસાય તે ગર્વ દોષ.

****દેશ વચનના**

૬૦ સામાયિકમાં દશ પ્રકારે વચનના
દોષ લાગ્યા હોય

૫. ભય દોષ—હું શ્રાવક કુળમાં જન્મ્યો છું; મને લોકા મોટા તરીકે માન દે છે. અને જો સામાયિક નહીં કરું તો કહેશે કે આટલી ક્રિયા પણ નથી કરતો; એમ નિંદાના ભયથી સામાયિક કરે તે ભયદોષ.

૬. નિદાન દોષ—સામાયિક કરીને તેના ફળથી ધન, સ્ત્રી, પુત્રાદિક મળવાનું ઇચ્છે તે નિદાન દોષ.

૭. સંશય દોષ—સામાયિકનું ફળ હશે કે નહીં હોય? એવો ચિંત્ન કરે તે સંશય દોષ.

૮. કષાય દોષ—સામાયિક ક્રોધાદિકથી કરવા બેસી જાય કેવા પછી ક્રોધ, માન માયા, લોભમાં વૃત્તિ ધરે તે કષાય દોષ.

૯. અવિનય દોષ—વિનય વગર સામાયિક કરે તે અવિનય દોષ.

૧૦. અબહુમાન દોષ—ભક્તિભાવ અને જિમંગ પૂર્વક સામાયિક ન કરે તે અબહુમાન દોષ.

****વચનના દોષ.**

૧. કુબોલ દોષ—સામાયિકમાં કુવચન બોલવું તે કુબોલ દોષ.

૨. સહસાત્કાર દોષ—સામાયિકમાં સાહસથી અવિચાર પૂર્વક વાક્ય બોલવું તે સહસાત્કાર દોષ.

૩. અસદારોપણ દોષ—બીજાને ખોટા બોધ આદિ આપવા તે અસદારોપણ દોષ.

૪. નિરપેક્ષ દોષ—સામાયિકમાં શાસ્ત્રની દરકાર વિના વાક્ય બોલે તે નિરપેક્ષ દોષ.

૫. સંક્ષેપ દોષ—સૂત્રના પાઠ ઇત્યાદિક ટુંકામાં બોલી નાખે; મહાર્થ જાણ્યાર કરે નહિ તે સંક્ષેપ દોષ.

*** આર કાયાના

આર સામાયિકમાં આર પ્રકારે કા-
યાના દોષ લાગ્યા હોય

૬. કલેશ દોષ—કે,છથી કંકાશ કરે તે કલેશ દોષ.

૭ વિકથા દોષ—આર વિકથા કરવી એટલે સ્ત્રિકથા ૧ ભતકથા.
(ખાવા પીવાની) ૨ દેશ કથા ૩ રાજ કથા ૪ એ ૪ આર તથા
સાત વિકથા પણ છે તે આર તો તેજ ને પાંચમી “ મિહિકાન્નણિયા ”
એટલે મૃત્યુ સંબંધિ રોવા કુટવા વીગેરે દીલગીરી કદનતી કથા
કરવી તે છઠી “ દંશણભેયણી ” કથા તે સમક્રીતથી પડવાઈ થાવા-
વાળી કથા કરવી તે. સાતમી “ ચારિત્ર ભેયણી ” કથા તે સાધુને
તથા શ્રાવકને વૃત્તથી પડવાઈ કરે તેવી કથા કરવી તે એ આર કે
સાત વિકથા માંડી એસે તે વિકથા દોષ.

૮. હારય દોષ—સામાયિકમાં કાંઈની હાંસી મસ્કરી કરે તે
હારય દોષ.

૯. અશુદ્ધ દોષ—સામાયિકમાં સૂત્ર પાઠ ન્યુનાધિક અને અશુદ્ધ
બોલે તે અશુદ્ધ દોષ.

૧૦. મુણ મુણ દોષ—ગડગડ ગોટાથી સામાયિકમાં સૂત્ર પાઠ
બોલે જે પોતે પણ પુરું માંડ સમજી શકે તે મુણ મુણ દોષ.

***કાયાના દોષ.

૧. અયોગ્યાસન દોષ—સામાયિકમાં પગપર પગ ચઢાવી એસે
તે, શ્રી ગુરુ આદિ પ્રત્યે અવિનયરૂપ આસન તે પહેલો અયોગ્યાસન દોષ

૨. ચલાસન દોષ—ડગડગતે આસને બેસી સામાયિક કરે, કિંવા
વારંવાર ન્યાંથી ઊઠવું પડે તેવે આસને એસે તે ચલાસન દોષ.

૩. ચલ દ્રષ્ટિ દોષ—કાચોત્સર્ગમાં આંખો ચંચળ રાખે એ
ચલ દ્રષ્ટિ દોષ.

બત્રીસ દોષ માંહેલો જે	બ૦ ઉપરના મન, વચન, કાયા
કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો	માંહેલો જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય
તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં	તો તે નિષ્કૂળ થાઓ
સામાયિકમાં	સા૦ સામાયિકમાં
સ્ત્રી કથા ૧	સ્ત્રી૦ સ્ત્રીની કથા વાર્તા કરી હોય
ભાત કથા ૨	ભા૦ ભોજન આદીની વાર્તા કરી હોય

૪ સાવધ્ય ક્રિયા દોષ—સામાયિકમાં કંઈ પાપ ક્રિયા કે તેની સંજ્ઞા કરે તે સાવધ્ય ક્રિયા દોષ.

૫. આલંબન દોષ—ભીંતાદિકે ઓઢીંગણુ દહ બેસે એથી ત્યાં બેઠેલા જતુનો નાશ થાય કે તેને પીડા થાય તેમજ પોતાને પ્રમાદની પ્રવૃત્તિ થાય, તે આલંબન દોષ.

૬. આકુચન પ્રસારણુ દોષ—હાથ પગ સંકોચે, લાંબા કરે એ આદિ તે આકુચન પ્રસારણુ દોષ.

૭. આળસ દોષ—અંગ મરડે, અંગનાં ટચાકા વગાડે એ આદિ આળસ દોષ.

૮. મોટન દોષ—આંગળી વિગેરે વાંટી કરે ટચાકા વગાડે તે મોટન દોષ.

૯. મલ દોષ—ધરડા ધરડ કરી સામાયિકમાં ચલ કરી મેલ ખંખેરે તે મલ દોષ.

૧૦. વિમાસણુ દોષ—ગળામાં હાથ નાંખી બેસે, તેમાં શોક ઉપજે તેવી આકૃતિયે બેસે ઇત્યાદિ. તે વિમાસણુ દોષ.

૧૧. નિદ્રા દોષ—સામાયિકમાં જાંઘ આવે તે નિદ્રા દોષ.

૧૨. વસ્ત્ર સંકોચન દોષ—સામાયિકમાં ટાઢ પ્રમુખની ભીંતથી વસ્ત્રથી શરીર સંકોચે તે.

દેશ કથા ૩	દે० દેશ સંબંધી કથા વાર્તા કરી હોય
રાજ કથા ૪	રા० રાજ કારભારની કથા વાર્તા કરી હોય
એ ચાર કથા માંહેની કોઈ એ० એ ઉપર કહેલ ચાર કથાઓ	
પણ કથા કરી હોય તો	માંની કોઈ કથા વાર્તા કરી હોય તો
તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં	તે નિષ્ફળ થાઓ!
સામાયિક વિધિએ લીધું	સા० સામાયિક વિતરાગની આત્મા
	પ્રમાણે વિધિપૂર્વક લીધું
વિધિએ પાળ્યું	વિ० સામાયિક વિધિપૂર્વક પાળ્યું
વિધિ કરતાં અવિધિ થઈ	વિ० નિર્વજ કરણીમાં સાવજ કરણી
હોય તો તરસમિચ્છામિ દુઃકડં	થઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તે
	નિષ્ફળ થાઓ.
સામાયિકમાં અતિક્રમ	સા० સામાયિકમાં કોઈ પણ વસ્તુ
	માટે ચીતવ્યું
વ્યતિક્રમ	વ० વસ્તુ લેવા ચાલ્યો
અતિચાર	અ० પાપ ગ્રહ્યું (વસ્તુ લીધી)
અણચાર	અ० ભોગવ્યું (ભોગવી)
જાણતાં અજાણતાં મન	જા० મન વચન કાયાએ કરી કાંઈ
વચન કાયાએ કરી કોઈ	દોષ લાગ્યો હોય તો તે નિષ્ફળ
દોષ લાગ્યો હોય તો	થાઓ.
તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં	

સામાયિકમાં કાનો માત્રા, મીંડી, પદ, અક્ષર, ઓછો અધિકૃત વિપરીત જણાયો હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવળી જગવંતની સાંખે મિચ્છામિ દુઃકડં.

પ્રતિક્રમણ વિચાર.

પ્રતિક્રમણ એટલે પાછા ફરવું એટલે પાછા જોઈ જવું; જે વખતે પ્રતિક્રમણ કરવાની ઇચ્છા થાય તે વખતની અગાઉના પોતાના દોષ જોઈ જવા અને તેનો પશ્ચાતાપ કરવો તેને પ્રતિક્રમણ કહે છે.

પ્રતિક્રમણ એ નિર્જરાનું સાધન છે. પોતાના દોષ જોઈ જવાથી મનના પ્રભુમ કામળ થાય છે. જરા પાપ કરતાં મનની અંદર અનુકંપા છુટે છે પરલોકનો ભય ઉપજે છે. પ્રતિક્રમણનું ખીણું નામ “ શ્રાવકાવસ્યક ” એટલે શ્રાવકને અવસ્ય કરવા યોગ્ય છે.

પ્રતિક્રમણ સાઠધીમાં બે વખત થાય છે. સાયંકાળે કરવાના પ્રતિક્રમણને “ દેવસી ” પ્રતિક્રમણ કહે છે અને પરાડીયે કરવાના પ્રતિક્રમણને “ રાત્રિ ” પ્રતિક્રમણ કહે છે. પ્રતિક્રમણમાં “ સંવત્સરિક પ્રતિક્રમણ સંવત્સરે એટલે બાદરવા સુદ ૫ ના દિવસે કરવામાં આવે છે તેને કહે છે અને દરેક પખવાડીએ કરવામાં આવે છે તેને “ પાક્ષિક ” પ્રતિક્રમણ કહે છે.

[પ્રતિક્રમણ કરતાં પહેલાં જે સામાયિક લીધાને અંતર મુહૂર્ત થયો હોય તો “ ક્ષેત્રવિશુદ્ધિ ” (નવકાર મંત્ર, તિખ્ખુતો, ધરિયા-વિહથી માંડી તરસોત્તરી અને ધરિયાવહિનો કાઉસ્સમ, પ્રગટ લોગસ્સ અને બે નમોદ્યુણી) કરીને પ્રતિક્રમણ શરૂ કરવું અને સામાયિક લીધાને જે થોડીવાર થઈ હોય એટલે આશરે ચોવીસ મીનીટ થઈ હોય તો આત્મા માત્રી નવકાર મંત્ર ગણી “ ઇચ્છામિજું ભતે ” નો પાઠ કહી પ્રતિક્રમણ શરૂ કરવું.

પ્રતિક્રમણ કરતી વખતે કટાસણું, મોહપતિઃગુચ્છો અને વસ્ત્ર વિગેરેની સમજા જેમ સામાયિક કરવાની વિધિમાં જતાવી છે તેમ સમજવું. આ હકીકત આલતી રૂઢી પ્રમાણે છે.]

પાલણપુરમાં બેહેનોમાં જે પ્રતિક્રમણ નીચેની
વિધિએ કરવામા આવે છે.

પ્રતિક્રમણની વિધિ.

નવકારમંત્ર, ઉપનાણુ, તીખ્ખોતો, ધરિયાવહિયા, તસ્સોઉતરી
અને ધરિયા અને ચાર લોગસ્સનો કાઉસઝા, એક લોગસ્સ, નમોથ્યુણું,
તસ્સસ્વસ, ચતારી મંગળાં, ઇચ્છામીકામી, નવકારમંત્ર, તીખ્ખોતો, પહેલો
આવશ્યક કરેમીકામી, ઇચ્છામીકામી, તસ્સઉતરી, નવોણુ અતિચારનો
કાઉસઝા એક નવકારમંત્ર કહી પાળવો. તીખ્ખોતો કહી બીજા
આવશ્યકની આજ્ઞા લોગસ્સ તીખ્ખોતો કહી ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા
જે ઇચ્છામી ખમાસમણો, પહેલીવારનું પુરૂં કહેવું અને બીજીવાર
આવશ્યકની આજ્ઞા અતિચાર અઢાર પાપસ્થાન સુધી બોલવું. ઇચ્છામીકામી,
તસ્સ ધમસ્સ, પાખી હોય તો સમણુસુત્ર, જે ઇચ્છામી ખમાણો, પાંચ
પદની વંદણ, આયરીએ ઉવઝાએ, સાત લાખ ચૌદ સમુદ્ધીમ, પચીસ
પકારનો મિથ્યાત્વ, ખામેમી સ્વજીવાની ગાથા. તીખ્ખોતો કહી પાંચમા
આવશ્યકની આજ્ઞા. આવશ્યકને ઇચ્છા કારેણુનો પાઠ કહેવો કરેમીકામી,
ઇચ્છામીકામી, તસ્સઉતરી, ચાર લોગસ્સનો કાઉસઝા એક લોગસ્સ જે
ઇચ્છામી ખમાસમણો, પાંચે આવશ્યક પુરા થયાની રતુતી તીખ્ખોતો કહી
છઠ્ઠા આવશ્યકની આજ્ઞા. પચખાણુ, ચોવીસંતો, મંગળીક, સંપુણું
પાખી હોય તો આઠ નો ચોમાસી વીસનો છમછરોએ ૪૦ નો
ઉપનાણુ, દર્શનદરે, ચરીઆજીન કેવળી, તે પડીપુન્ય મણુગારી,
સર્વનુણુ, સર્વ દરીશન, તીલોકદેવ, તીલોકદેવદેવ, તીલોકનાથ, તીલો-
કનાયક, તીલોકમહીયા તીલોકવંદણી, તીલોકપુજણી, જન્મન્ય વીસ
તીર્થકર દેવજી, ઉત્કૃષ્ટા પદે અસાહેસીતર તીર્થકર દેવજી, જન્મન્યતા.

એ કોડકેવળી ઉત્કૃષ્ટ! પદે નવકોડ કેવળી, જ્યન્યતા એ હમર કોડ સાધુજી, ઉત્કૃષ્ટ! પદે નવ હમર કોડ સાધુજી. એવા મારા સાધુજીને હાથ જોડી મારું મસ્તક નીચું નમાવી તીર્થજોતોનો પાઠ બાણી ભુજો ભુજો કરીને ખમાવું છું સંપુર્ણ. પાંચ આવશ્યક.

પાંચે આવશ્યક પુરા થયા હવે છટ્ટાના પચખાણુ મારી વંદણા લજો માની તમે મોટા મંદીર સ્વામી સાધુ વાંદીને સુખીઆ થઇએ ભવ ભવના પાયશ્વિત લઇએ લજો લજો કરીને ખમાવું કરજોડીને રીશ નમાવું દુઃખ દૂર થવાને કાજે નીત્ય નમોએ અમે ભાવધરીને વાંદુ જેહ વહેલા મુક્તિમાં જાશુ. સંપુર્ણ.

મંગળીક.

પહેલું મંગળીક કરીએ છંદ, અરીહંત નામે ભણો મન રંજ;
ભણના પાયશ્વિત જાવે દૂર, મુક્તિના મુખ લે ભરપુર.
ખીજું મંગળીક સિદ્ધનું નામ, જન્મ મરણ નીવારો કામ;
દુઃખ દારિદ્ર જેથી ઘટે ને ભવ ભવના તો પ્રાયશ્વિત મટે.
ત્રીજું મંગળીક નિઝંચ જતી, માંઠે મરથ ન રાખો રતી;
કર્મભુમીમાં વીચરે જેહ, વીર કહે સુવના તેહ.
ચોથું મંગળીક મોટું જાણુ, કેવળી ભાખ્યો ધર્મ પ્રમાણુ;
આગાર અણુગાર ધર્મ સૌ કરો, દાન શીયળ તપ ભાવના ભાવો.
મંગળીક મંગળીક કરે સૌ કોઈ જીવ દયા ધર્મ મંગળીક હોય,
ધર્મ કરતાં દુઃખ જાવે દૂર, મુક્તિના મુખ લે ભરપુર.
ચાર મંગળીક છે મોટી વાડ, નરનારી ભણુજો દીનને રાત;
કસન કરી કહે ખાંતે કરી, મંગળીક નામે ભણો મન રંજ.

સમાપ્ત.

સંપુર્ણ.

ભાગ ૨ ને.

પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.

(અપરનામ “ આવકાવશ્યક ”)

“ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર. ”

પાઠ.

“ ઇચ્છામિણું ભતે ” નો પાઠ.

પ્રારંભનો.

ઈચ્છામિણું ભતે	ઈં ઇચ્છુંછું. ભં હે પૂજ્ય
તુબ્ધેહિં	તું તમારી
અલણું નામ સમાણું	અં આરા માંગીને
*દેવસાં પડિક્રમિઉં	દેં દીવસ સંબંધી. પં પાપનું નિવારણ કરવાને

* દીવસ સંબંધી દોષ નિવારણ કરવા અર્થે સધ્યાકાળે પ્રતિક્રમણ કરવું તે વખતે “ દેવસી પડિક્રમિઉં ” કહેવું અને રાત્રી સંબંધીના દોષ નિવારણ કરવા અર્થે પરાડીએ પ્રતિક્રમણ કરવું તે વખતે “ દેવસી ” ને બદલે “ રાત્ર પડિક્રમિઉં ” કહેવું અને પખવાડીએ કરવાનું પ્રતિક્રમણ તે વખતે “ પાલિક ” અને સંવત્સરે કરવાનું તે વખતે “ સંવત્સરિક ” બોલવું ચોમાસી પખખીના દીવસે “ પખખી ચોમાસી ” બોલવું.

“ દેવસીય પડિક્રમણું ” એટલે દિવસ સંબંધી પાપનો પશ્ચાતાપ અને તે પ્રતિક્રમણ કરવાનો વખત સૂર્ય અસ્ત થતાં સમયથી શરૂ કરવું.

“ રાત્ર પડિક્રમણું ” એટલે રાત્રીના પાછલા ભાગમાં પ્રતિક્રમણ કરવામાં આવે છે તે પ્રતિક્રમણ સૂર્ય ઊગતાં પહેલાં એક ઘડીને આસરેથી અગાઉ છઠ્ઠા આવસ્યક (ચૌવીહારનાં પચ્ચખાણું) કરવા જોઈએ.

હાએમિ દેવસી

હાં એક ઠેકાણે બેસું છું. દેં દીવસ
સંબધી

જ્ઞાન દંસણ ચરિતાચરિત

જ્ઞાં જાણવા રૂપ, દેં શ્રદ્ધારૂપ
આં આવતા કર્મ રોકવા રૂપ

તપ

તં પૂર્વ કર્મ અપાવવા રૂપ

અતિચાર

અંતઃકૃત ભંગ કરવાની તૈયારી
કરી હોય તે.

ચિંતવનારું

ચિં વિચારવા અર્થે

કરેમિ કાઠિસગ્ગં

કં કરું છું, કાં કાયોત્સર્ગ

“ ચોમાસીક પ્રતિક્રમણ ” એટલે દરેક ચાર ચાર માસે કરવાનું પ્રતિક્રમણ.

સતમા (ગુપ્ત) રહેલી, સજ્જના કષાયની ચોકડી ક્રોધ, માન, માયા, લોભને ઉપસમાવવા દબાવવા દિવસ અને રાત્રી પ્રતિક્રમણ. અપ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ, માન, માયા અને લોભને ઉપસમાવવા પાખી પાક્ષિક પ્રતિક્રમણ પ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ માન માયા અને લોભને ઉપસમાવવા ચૌમાસિક પ્રતિક્રમણ અને અનંતાનું બંધી ક્રોધ, માન, માયા લોભને ઉપસમાવવા સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ કરવું ઉપયોગી છે. કારણ કે તેની સ્થિતિ અનુક્રમેથી ૧૫ દિવસ, ચાર માસ એક વર્ષ અને જીવજીવ સુધીની છે. તેમ તે ચોકડોએ અનુક્રમે કેવળજ્ઞાનની, સર્વવૃત્તિપણીની, દેશવૃત્તિપણી અને સમકિતની ધાત કરનાર છે.

આ ઉપરથી સમજવાનું એટલુંજ કે અનંતાનું બંધી આદી કષાયોનું પરિણામ એટલું બધું છે કે જેનો ઉપયોગ ન રાખવામાં આવે તો આવું એક ઉત્તમ પ્રતિક્રમણ સુત્ર પોપટીઆ જ્ઞાન તરીકે લગભગ નિરર્થક જેવું થવા સંભવ છે.

આ ઠેકાણે નવકાર મંત્ર ગણ્યા બાદ પહેલા આવશ્યકતા
(અવશ્ય કરવા યોગ્ય તે આવશ્યક) આજ્ઞા “ તિષ્ઠતો ” નો
પાઠ ભણી લેવી.

આવશ્યક પહેલો.

“કરમિ ભતે” નો પાઠ મંપૂર્ણ કહેવો ત્યાર પછી “દુઃશ્રામિ
હામિનો પાઠ કહેવો તે નીચે મુજબ.

“ દુઃશ્રામિ હામિ ” નો પાઠ.

કાયોત્સર્ગમાં ચિંતવવાનો.

દુઃશ્રામિ હામિ કાઊત્સર્ગ	૬૦ દુઃશ્રુષ્ટું. ૬૦ એક સ્થળે રહીને
	કાઠ કયોત્સર્ગ ૧ (કાયા સ્થિર રાખવી)
ને, મે, દેવસીઓ	જેઠ ને, મેઠ મે, દેઠ દીવસ સંખધી
અર્ધયારો કઓ	અઠ અતિયાર, કઠ કર્યો હોય
કાઠઓ ૧ વાઠઓ ૨	કાઠ કાયાએ કરી, વાઠ વચને કરી,
માણસીઓ ૩	માઠ મને કરી
ઊસુતો, ૪ ઊમગો ૫	ઊઠ સત્ર (ધર્મ પુસ્તક) વિરૂદ્ધ કીધું
	હોય ઊઠ જન માર્ગ ઓળંગી ખીનો
	જિધો માર્ગ પકડ્યો હોય
અકર્યો ૬ અકરણિજળો ૭	અઠ ન ભોગવવાની વસ્તુ ભોગવી ન
	હોય. અઠ કરવાનું કર્યું હોય
દુઝાઓ, ૮ દુવિચિતિઓ ૯	દુઠ માહું જ્યાન ધર્યું હોય. દુઠ માહી
	ચીંતવણી કરી હોય

અણાચારો, અણિછીયવો

અસાવગ, પાવગો

નાણે, તાહ, દંસણે
ચરિતા, ચરિતે

સુચે સમાઠયે

તિણુડું ગુત્તિણું

ચઢિણુડું કસાયાણું

પંચણુડું મણુવ્વયાણું

તિણુડું ગુણુવ્વયાણું

ચઢિણુડું સિખખાવયાણું

ખારસ વિહરસ
સાવગ ધમ્મસ
જં ખંડીયં

અઠ એ નવ ખોલ આચરવા ભોગ
નહીં અઠ ઇચ્છવા ભોગ નહીં
અઠ આવકને નહીં કરવા ચોગ્ય પાઠ
પ્રયોજન (કામ)

નાઠ જ્ઞાન, તઠ તથા, દંઠ દર્શન
ચઠ થોડીવાર ચારિત્ર અને થોડીવાર
ચારિત્ર નહીં એવું જે આવકનું
ચારિત્ર તેને વિષે

સુઠ સુત્ર સિદ્ધાંતને વિષે, સઠ સમતા
રૂપ સામયિકને વિષે

તિઠ ત્રણ પ્રકારની, ગુઠ ગુપ્તી (મન-
વચન અને કાયાએ ત્રણનું ગોપવતું)
ચઠ ચાર કપાય.

(ક્રોધ, મન, માયા, લોભ)

પંઠ પાંચ, મઠ અણુવ્રત (પહેલા
વ્રતથી માંડી પાંચમા વ્રત સુધી

તિઠ ત્રણ, ગુઠ ગુણુવ્રત (જઠા વ્રતથી
આઠમા વ્રત સુધી)

ચઠ ચાર. સિઠ શિક્ષાવ્રત અથવા
મુગ્ધ સમાન (નવમા વ્રતથી ખારમા
વ્રત સુધી)

ખાઠ ખાર વિઠ પ્રકારના

સાઠ આવકના, ધઠ ધર્મ વિષે

જંઠ જે, ખંઠ ભાંગ્યા હોય

જાંવિરાહિયં
તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં

જાં જો. વિં વિરાધ્યા હોય
તર તેહતું મિં માં દું દુઃકૃત
પાપ નિર્મળથાઓ.

આ ઠેકાણે “તરસોતરી” નો પાઠ “અધ્યાણં વોસરામિ”
સુધી કહેવો અને *નવાણું અતિયારનો કાઠિસગ કરવો. બે નવાણું

*નવાણું અતિયાર નીચે મુજબ

- ૧ જાંવા દંદં
- ૨ વચ્ચા મેક્ષીયં
- ૩ હીણું ખખરં
- ૪ અચ્ચ ખખરં
- ૫ પય હીણું
- ૬ વિણુય હીણું
- ૭ બેગ હીણું
- ૮ ઘોસ હીણું
- ૯ સુકુંદિન્નં
- ૧૦ દુકું પડિચિયં
- ૧૧ અકાલે કઓ સજઝાઓ
- ૧૨ કામે ન કઓ સજઝાઓ
- ૧૩ અસજઝાઓ સજઝાયં
- ૧૪ સજઝાઓ ન સજઝાયં
- ૧૫ શ્રીજીનનાં વચનમા શંકા આણી હોય
- ૧૬ અનેરામતની વાંઠા પ્રાધી હોય

અતિચાર ન ચાલે તે ચાર લોગસનો અને તે ન આવે તે ખત્રીસ
નવકારનો કાઠિસગ્ગ કરવા અને નવકાર મંત્ર ખોટીને પાળવો.

-
- ૧૭ કળ પ્રત્યે સંદેહ આણ્યો હોય
૧૮ ૫૨ પાખંડીની પ્રસંસા કાઢી હોય
૧૯ ૫૨ પાખંડીનો સંસ્તવ પરિચય કાઢ્યો હોય
૨૦ રીસ વસે ગાદે બંધણ બાંધ્યાં હોય
૨૧ ગાદે ધાવ ધાડ્યો હોય
૨૨ અવયવના છેદ કાઢ્યા હોય
૨૩ અતિ ભાર ભર્યો હોય
૪૪ ભાત પાણીનો વિચ્છેદ કાઢ્યો હોય
૨૫ સેસાન કાળે કાઠ પ્રત્યે કુડો આજ દીધો હોય
૨૬ રહસ્ય(જાની વાત પ્રગટ)કાઢી હોય
૨૭ સ્ત્રી પુરૂષના મર્મ પ્રકાશ્યા હોય
૨૮ કાઠને પાડવા ભણી મૃખા ઉપદેશ દીધો હોય
૨૯ કુડા લેખ લખ્યા હોય
૩૦ ચોરાઇ વસ્તુ લીધી હોય
૩૧ ચોરને સાજ દીધો હોય
૩૨ રાજ્યવિરુદ્ધ વેપાર કાઢ્યો હોય
૩૩ કુડાં તોલ કુડાં માપત્યાં કાઢ્યાં હોય
૩૪ વસ્તુમાં ભેગ મેળેજ કાઢ્યો હોય
૩૫ ઇતર થોડા કાળની સ્ત્રીશું મન કાઢ્યું હોય
૩૬ અપત્તી મહીશું મન કાઢ્યું હોય
૩૭ અન્નગ કીડા કાઢી હોય

ત્યાર પછી બીજા આવસ્યકની આજ્ઞા “ તિજ્યુત્તો ” નો પાક ભણી માગતી.

- ૩૮ પરાયા વિવાહ નાતરાં જોડાયાં હોય
- ૩૯ કામભોગ તિત્ર અભિલાસા શેવી હોય
- ૪૦ ખેત વથ્યુનું પ્રમાણ અતિક્રમ્યું હોય
- ૪૧ હીરણ સોવનનું પ્રમાણ અતિક્રમ્યું હોય
- ૪૨ ધન ધાનનું પ્રમાણ અતિક્રમ્યું હોય
- ૪૩ દુપદ ચઉપદનું પ્રમાણ અતિક્રમ્યું હોય
- ૪૪ કુવિયનું પ્રમાણ અતિક્રમ્યું હોય
- ૪૫ ઊંચી દિશાનાં પ્રમાણ અતિક્રમ્યાં હોય
- ૪૬ નીચી દિશાનાં પ્રમાણ અતિક્રમ્યાં હોય
- ૪૭ ત્રીણી દિશાનાં પ્રમાણ અતિક્રમ્યાં હોય
- ૪૮ એક દિશ વધારી એક દિશ ઘટાડી હોય
- ૪૯ પંથનો સંદેહ પડે ક્ષેત્ર મર્યાદા લોખી આગળ ચાલ્યો હોય
- ૫૦ પચખાણ ઉપરાંત સચાનનો આહાર કાઢ્યો હોય
- ૫૧ સચિત પ્રતિબંધ આહાર કાઢ્યો હોય
- ૫૨ અપક્રનો આહાર કાઢ્યો હોય
- ૫૩ દુપક્રનો આહાર કાઢ્યો હોય
- ૫૪ તુચ્છોખદીનો લખખણ કાઢ્યો હોય
- ૫૫ ઈંચાણ કમ્મે
- ૫૬ વણ કમ્મે
- ૫૭ સાડી કમ્મે
- ૫૮ ભાડી કમ્મે

(૩૭)

આવશ્યક ખીજો.

“ સોગરસ ” નો પાઠ ભણવો.

ત્યાર પછી ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા “ તિખ્ખુતો ” નો પાઠ
ભણી માંગવી અને નીચે પ્રમાણે “ દચ્છામિ ખમાસમણા ” નો પાઠ
બે વખત કહેવો

-
- ૫૯ ફેાડી કમ્મે
 - ૬૦ દંત વાણિજ્જો
 - ૬૧ લખવાણિજ્જો
 - ૬૨ કેસવાણિજ્જો
 - ૬૩ રસવાણિજ્જો
 - ૬૪ વિખવાણિજ્જો
 - ૬૫ જંતુ પિલણ કમ્મે
 - ૬૬ નિલંછણ કમ્મે
 - ૬૭ દવગ્ગિ દાવણયા
 - ૬૮ સરદહ તલાગ પરિસોસણીયા
 - ૬૯ અસદ્ધ જણ પોસણયા
 - ૭૦ કંદ્રપની કયા કાધી હોય
 - ૭૧ ભાડ કુચેણ કાધી હોય
 - ૭૨ મુખારી વચન બોલ્યો હોઝો
 - ૭૩ અધિકર્ણ નોડી મુકયાં હોય
 - ૭૪ ઉપભોગ પરિભોગ અધિકા વધાર્યો હોય

આવશ્યક ત્રીજે.

“ ઇચ્છામિ ખમાસમણા ” નો પાઠ.*

ઇચ્છામિ

૬૦ ઇચ્છુહું (હું)

ખમાસમણા

અં ૦ હે ક્ષમાવંત સંસારધુ (ધર્મગુરુ)

૭૫ મનનો ભોગ પાડવે ધ્યાન પ્રવર્તોએ હોય

૭૬ વચનનો ભોગ પાડવે ધ્યાન પ્રવર્તોએ હોય

૭૭ કાયાનો ભોગ પાડવે ધ્યાન પ્રવર્તોએ હોય

૭૮ સામાયકમાં સમતા ન કીધી હોય

૭૯ અણુઉપયોગે પૂર્ણ થયા વિના પાળી હોય

૮૦ નેમી ભુમીકા બાહાર થતી વસ્તુ મંગાવી હોય

૮૧ માંહી થતી મોટલાવી હોય

૮૨ શબ્દ કરી

૮૩ રૂપ દેખાડી

૮૪ પુદ્ગલ નાંખી આપણપો છતો જણાવ્યો હોય

૮૫ સેત્તન સંથારો અપ્રતિ લેખ્યો હોય દુપ્રતિ લેખ્યો હોય

૮૬ સેત્તન સંથારો અપ્રતિ મારજ્યો હોય દુપ્રતિ મારજ્યો હોય

૮૭ ઉચ્ચાર પાસવણ ભુમિકા અપ્રતિ લેખી હોય દુપ્રતિ લેખી હોય

૮૮ ઉચ્ચાર પાસવણ ભુમિકા અપ્રતિ મારજ્યો હોય દુપ્રતિ મારજ્યો હોય

૮૯ પેાપામાં નિદ્રા વિકથા પ્રમાદ કીધો હોય

૯૦ સુજતી વસ્તુ સચિત ઉપર મુતી હોય

૯૧ સચ્ચિત કરી ઢાંસી હોય

* આ પાઠ એ વખત ભણવાનો છે.

વઢિં

બવણિજાએ

નિસાંહિયાએ

અણું બાણુ

મે મિડાંગલું

નિસીહિ

અહો કાયાં

કાચે સંકાસં

ખમણિજો ભે

કિલામો

અપ્પ કિલંતાણું

વંં નમસ્કાર કરવા માટે

જાં યથા શક્તી અચુત યોગનો

નિં નિષેધ કરીને

અં આરા દો

મેં મને, મિં મર્યાદાથી અવગ્રહમાં આવવાને એટલે પ્રમાણ કરેલી સાચા ત્રણ હાથની ભૂમિકામાં પ્રવેશ કરવાની

નિં અણુલ જોગને નિષેધો

અં તમારી કાં કાયા (ગુરના-ચરણ કમળ) ને

કાં મારી કાયા. સંં સમ્યગ્ પ્રકારે ફરસતાં થકાં (અડના થકાં)

ખં માફ-કરને, ભેં હે પૂજ્ય !

કિં મેં દુખ ઉપજાવ્યું હોય તે

અં અદ્ય, કિં કિલામના (ઇળ) ઉપજાવી હોય

૯૨ કાળ અતિક્રમ્યો હોય

૯૩ પરવ એશે (પોતે સુઝતો હોવા છતાં ખીજને જોરવાનો ઉપદેશ કર્યો હોય)

૯૪ મચ્છરિઆએ

૯૫ ઇલ લોગા સંસપ્પઉગ્ગે

૯૬ પરલોગ સંસપ્પઉગ્ગે

૯૭ જિવિઆ સંસપ્પઉગ્ગે

૯૮ મરણીયા સંસપ્પઉગ્ગે

૯૯ કામ લોગા સંસપ્પઉગ્ગે

(૦૪)

બહુ મુભેણું લે

દેવસી વર્ધકુંતો

જતા લે

જવણુ જજંચ લે

ખામેભિ ખમાસમણા

દિવસયં વડકિમ્મં

આવસિયાએ

પડિક્કમાભિ

ખમાસમણાણું

દેવસીયાએ આસાયણાએ

તિસીસન્નયરાએ

જાંકિચિં મિચ્છાએ

મણુ દુક્કડાએ

વય દુક્કડાએ

ખ૦ બહુ મુ૦ સુખ યોગ્યે કરી ભે૦
હે પૂજ્ય !

દે૦ દીવસ વ૦ ચાલ્યો ગયો

જ૦ સંજમરૂપ જત્રા છે ભે૦ હે
પૂજ્ય ! આપને

જ. જીની છે ઇન્દ્રિયો તથા તો ઈન્દ્રિ
(મન) ને ચ૦ વળી. ભે૦ હે પૂજ્ય
(તમે)

ખા૦ ખમાર્જિતું હુ ખ૦ હમાવંત
સાધુ તમને

દિ૦ દીવસ મંજાંધી. વ૦ અવિનય
થયો હોય

આ૦ અવશ્ય કર્તવ્ય કરનાં થએલા
અતિચાર

પ૦ નિવર્તુછું (હું)

ખ૦ હમાવંત સાધુની

દે૦ દીવસ સંજાંધી. આ૦ આસાતના
તે૦ તેત્રીસ તથા ત્ર૦ અનેરી અ-
સાતનાએ કરી

જાં૦ જો. કીં૦ કાંઈ. મિ૦ ખોટું
કર્યું હોય

મ૦ મનથી. દુ૦ માહું ચિત્તવ્યું હોય
વ૦ વચનથી. દુ૦ માહું ખોટાણું હોય

(૪૧)

કાય દુઃકડાએ

કોહાએ

માણાએ

માયાએ

લોભાએ

સંવ કાલિયાએ

સંવ મિચ્છોવયરાએ

સંવ ધર્મમાદકમણાએ

આસયણાએ

જે મે દૃવસીઆ

અમર્યારો કચ્ચો

તરસ ખમા સમણા

પડિક્કમામિ

નિદામિ

ગરિહામિ

અપ્પાણું વોસરામિ

કાં કાયાથી. દુઃ માહું કામ કર્યું હોય

કોં કોધેં કરી

માં માનેં કરી

માં કપટેં કરી

લોં લોભેં કરી

સં સર્વ કાળમાં

સં સર્વ મિં ખોટા જિવચાર કરવે
કરીને

સં સર્વ ધં સૂત્ર ધર્મે, ચારિત્ર
ધર્મને જિજ્ઞાસે (અતિ કમવં) કરી.

આં આસાતના કરી હોય

જેં જે, મેં મેં, દેં દીવસ સંજંધી

કાં અતિચાર, કં કર્યો હોય

તં તે અતિચારને ખં હે દામા-
વંત સાધુ!

પં નિવર્તું છું (હું)

નિં આત્માની શાખે નિંકું છું (હું)

ગં યુક્તી સાખે ગરહું છું (હું)

(ધિક્કારું છું)

અં માઠા આમાને વોં વોસરાવું

જીં કાપ, માન, માયા, લોભ, રૂપી
કપાય આત્માને

આ પાઠ ભણતાં પહેલાં ખમાસમણામાં ‘ આવસિયાએ ’ પદ કહેતાં જાણું થવું અને પુરું કરી ખેસી જઈ અને ખીજી વાર ઉપરનો પાઠ ભણતાં ‘ આવસિયાએ ’ પદ નકહેવું અને જાણું ન થવું અને બેઠે બેઠે ભણવું.

ત્યાર પછી જાણા થઈ ‘ તિખ્ખુતો ’ નો પાઠ ભણી ચોથા આવશ્યકની આજ્ઞા માંગવી.

આવશ્યક ચોથો.

શકતી વંતે જામે જામે અને અશકતે કાળો દીંચણુ ઊંચો રાખી ખેસીને ‘ આગમે ’ થી માંડી ચૌદ જ્ઞાનના, પાંચ દર્શનના, ૬૦ ખાર વ્રતના ૧૫ કર્માદાન પાંચ સંલેખણાના સર્વે મળી નવાણું અતિચાર *તથા અઢાર પાપરથાનક તથા ‘ છઠ્ઠામિકામિ ’ નો પાઠ બોલવો પછી ‘ તિખ્ખુતો ’ નો પાઠ ત્રણ વાર ગુરૂ સમીપે ગણી, વ્રત, અતિચાર, ભેગા કરી બોલવાની આજ્ઞા, માંગી ‘ તરસ સવ્વસ દેવસિયરસ ’ નો પાઠ કહેવો તે નીચે મુજબ.

તરસ સવ્વરસ	ત૦ તે. સ૦ સર્વ
દેવસિયસ અધ્યાયારસ	દ૦ દીવસ સંબંધી. અધિ૦ અતિચાર
દુવિ ચિંતીય	દુ૦ દુષ્ટ ચીંતવણા સંબંધી
દુલા સિયરસ	દુ૦ દુષ્ટ બોલવા સંબંધી
દુવિ ચીઠી યરસ	દુ૦ માંડી અજ્ઞા સંબંધી
આલોહી	આ૦ આજ્ઞાજી ધું

*અતિચાર કેમ બોલવા તેની સમજ પાને ૪૩ માના છેલ્લાપેરાથી આપેલછે.

અતી ભણું

અં અતિશે કરી ભં ભણી, કહીને.

પડિકભામિ

પં નિવર્તુ છું (હું)

તે પછી હેઠા બેસી જમણો દીંચણુ ઊંચો રાખી એક નવકાર મંત્ર તથા કરેમિ ભંતોનો પાઠ કહેવો, ત્યાર પછી “ચતારી મંગલ” નો પાઠ કહેવો તે નીચે મુજબ.

“ ચતારી મંગલ, અરિહંતા મંગલ, સિદ્ધા મંગલ, સાહુ મંગલ, કેવલી પત્રતો ધમ્મો મંગલ, ચતારી લોગુત્તમા, અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહુ લોગુત્તમા, કેવલી પત્રતો ધમ્મો લોગુત્તમા, ચતારી સરણું પવજ્ઞામિ, અરિહંતા સરણું પવજ્ઞામિ, સિદ્ધા સરણું પવજ્ઞામિ, સાહુ સરણું પવજ્ઞામિ, કેવલી પત્રતો ધમ્મો સરણું પવજ્ઞામિ, અરિહંતાજીનો સરણો, સિદ્ધાજીનો સરણો, સાધુજીનો સરણો, કેવલી પદ્મ્યા દયા ધર્મનો સરણો. ”

ત્યાર પછી “ ઇચ્છામિદાર્મ પડિકમિઠાં ” નો પાઠ બોલવો ત્યાર પછી “ ઇરિયાવહિ ” નો પાઠ બોલવો ત્યારપછી વ્રત અતિચાર બેગા કહેતી વખતે અતિચારરૂપી શત્રુને હણવાનું શુરવિરપણું બતાવવા જમણો દીંચણુ ઊંચો રાખી આરવ્રત ભણવાનું “ આગમે તિવિહે ” થી માંડી વ્રત અતિચાર બેગા કહેવા તે નીચે મુજબ.

નીચે લખેલ પાઠોમાં પાઠના બે ભાગ પડ્યા છે એક અ અને બ “ અ ” માં વ્રતનો સમાવેશ થાય છે અને “ બ ” માં અતિચારનો સમાવેશ થાય છે. માટે જ્યાં એકલા અતિચાર બોલવા હોય ત્યાં “ જ્ઞાન ” ના અતિચાર બોલતી વખતે આખો પાઠ અ અને બ ભણવો તે સીવાયના દર્શન, આરવ્રત વિગેરેના અતિચાર બોલતાં દરેક વ્રતના પાઠનો “ બ ” ભાગ ફક્ત બોલવો અને “ અ ” ભાગ મુકી

(૪૪)

દેવો અને વ્રતને અતિચાર ભેગા બોલતી વખતે પાકના “ અ ” ને “ વ ” એ બન્ને ભાગ અનુક્રમે બોલવા.

પાઠ.

“ અ ”

આગમે તિવિહૈ

આં સુત સિદ્ધાંત તિં ત્રણ પ્રકારનાં
(પ્રભુએ)

પત્રતે તંજહા

૫૦ પૃષ્ઠાં છે. તાં તે જેમ છે
તેમ કહું છું

સૂત્તાગમે

સૂં સૂત્ર, આગમ (મૂળ પાઠ) ૧

અથ્યાગમે

અં સૂત્રના અર્થ (મૂળ પાકના અર્થ) ૨

તદુભયાગમે

તં સૂત્ર તથા અર્થ બન્ને ભેગા સાથે
હોય તે ૩

“ વ ”

એવા શ્રી જ્ઞાનને વિષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આળોડી :

(જ્ઞાનના ચૌદ અતિચારો)

જંવાઈદ્ધં ૧

જં સૂત્ર આઠાં પાછાં ભણ્યાં હોય

વચ્ચા મેલિયં ૨

૫૦ અનેરા શાસ્ત્રનાં વચનો વચ્ચે
મુકયાં હોય

હીણકખરં ૩

હીં ઓછો અક્ષર ભણાવો હોય

અચ્ચકખરં ૪

અં અક્ષર અધીકો ભણાવો હોય

પય હિણું ૫

૫૦ પદ ઓછું ભણાવું હોય

વિણયહિણું	વિ૦ વિનય રહીત અવિવેકથી ભણાયું હોય
બેગ હિણું ૭	બે૦ મન, વચન, કાયાનાં બેગ વગર (જીવ કયાંય ફરતો હોય તે ભણાયું હોય)
ધોસ હિણું ૮	ધો૦ શુદ્ધ હિચાર રહિત ભણાયું હોય
સુઠું દિનં ૯	સુ૦ રૂઢું જ્ઞાન તે અવનીતને સૂત્રસિદ્ધાંત ભણાવ્યું હોય.
દુઠું પરિચ્છિયં ૧૦	દુ૦ પ્રમાદ સહીત આગસે કરી ઉઘમ રહીત ભણાયું હોય
અકાસે કઝોસઝોઝો ૧૧	અ૦ ચાર સંધ્યાદિકમાં (પ્રભાત, મધ્યાન, સાયંકાળ, મધ્ય રાત્રીની બે ઘડી) (ચૈતર સુદ ૧૫, ચૈતર વદ ૧, અસાડ સુદ ૧૫, અસાડ વદ ૧, આસો સુદ ૧૫, આસો વદ ૧, કાર્તિક સુદ ૧૫, કાર્તિક વદ ૧ * "એકંદરે ચોત્રીસ અસઝાય ટાળી ") સજઝાય કરી હોય.

* " ચોત્રીસ અસઝાયની વીગત. "

- (૧) આકાશમાંથી તારે ખરે.
 (૨) દીશા બળતી લાલ દીશે.
 (૩) આદ્રા, પુનરવસુ, પુષ્ય અશલેસા, મધ્યા, પુર્વા ફાલ્ગુની અને ઉત્તરા ફાલ્ગુની આ સાત નક્ષત્રો સીવાય બીજા નક્ષત્રમાં ગાજ થાય.
 (૪) ઉપરના સાત નક્ષત્રો સીવાયના નક્ષત્રોમાં વીજ થાય.

(૪૬)

કાલે ન કઝોસઝોઆ ૧૨ કાઠ કાળે (સઝાયના યોગ્ય વખતે
સઝાય ન કરતાં) વિકથા કરી હોય

- (૫) તેજ પ્રમાણે કડાકા થાય.
- (૬) પડવાની બે ઘડી રાત્રી, બીજની ચાર ઘડી રાત્રી, ત્રીજની
છ ઘડી રાત્રી જાય ત્યાં સુધી,
- (૭) આકાશમાં વ્યંત્રાદીકનાં નગરો દેખાય.
- (૮) કાલી ધુમર પડે.
- (૯) ઉજળા ધુમર પડે.
- (૧૦) મેઘરવો પડે, વાદળાં વીના ચંદ્ર તથા સુર્યને વાડો કં જળકુંડ હોય.
- (૧૧) લોહીથી ખરડેલું હાડકું પડ્યું હોય.
- (૧૨) માંસ પડ્યું હોય.
- (૧૩) લોહી ૫૩ નીકળતું હોય.
- (૧૪) માણસ તથા કુતરાં બીજાડાની વીટા નજરે દેખાય.
- (૧૫) માણસનું મડદુ નજદીક પડ્યું હોય.
- (૧૬) ચંદ્ર ગ્રહણ થાય.
- (૧૭) સુર્ય ગ્રહણ થાય.
- (૧૮) નગરશેઠાદી પડે.
- (૧૯) વીગ્રહનો ભય હોય.
- (૨૦) ઉપાશ્રયાદીકમાં પંચેદ્રીનું કબેર પડ્યું હોય.
- (૨૧) અસાડ સુદ ૧૫
- (૨૨) અસાડ વદ ૧
- (૨૩) ભાદરવા સુદ ૧૫
- (૨૪) ભાદરવા વદ ૧

(૪૭)

અસઙ્ગપ્રત્યે સઙ્ગાયં ૧૩ અં ૦ દશ ઉદારીક (મનુષ્ય તથા તિર્યંચ
પચંદ્રોનાં હાડ માંસ લોહી વિગેરે)
તથા દશ અંતરીક (તારાનું ખરવું,
ભૂકંપ, ગાજ, વિજ, ગ્રહણ વિગેરે)
એ વીશ અસઙ્ગાય સંબંધી સૂત્ર લખ્યો
હોય તે

સઙ્ગપ્રત્યે ન સઙ્ગાયં ૧૪ સં ૦ સઙ્ગાયના અવસરને વિષે સૂત્ર
સિદ્ધાંત ન લખ્યા હોય તે

લણતાં ગણતાં, ચિંતવતાં, એમ ચૌદે અતિચાર માંહેલો
જે અતિચાર દેવસી સંબંધી લાગ્યો હોય તે તરસ મિત્તિમાં
દુઃકડં. તેનું પાપ અને નિષ્ફળ થાઓ.

-
- (૨૫) આસો સુદ ૧૫
 - (૨૬) આસો વદ ૧
 - (૨૭) કાર્તિક સુદ ૧૫
 - (૨૮) કાર્તિક વદ ૧
 - (૨૯) ચૈત્ર સુદ ૧૫
 - (૩૦) ચૈત્ર વદ ૧
 - (૩૧) સવારના સંધીની એ ઘડી
 - (૩૨) બપોરની સંધીની એ ઘડી
 - (૩૩) સાયંકાળની સંધીની એ ઘડી
 - (૩૪) મધ્યરાત્રની સંધીની એ ઘડી

પાઠ.

“ અ ”

દંસણુ સમકીત

દંઠ શ્રદ્ધા, આસ્થા સઠ સમકીત
(ખરા ધર્મનું આચરણ)

પરમથસંધવો, વા

પઠ મોટા અર્થ, સંઠ તેનો પરીચય
કરવો (સમાગમ કરવો) વાઠ અથવા

સુદિકું, પરમથ

સુઠ જેની ભક્તી દ્રષ્ટિ છે, અને પઠ
સૂતનાપરમ અર્થના જાણકાર.

સેવણા વા વિ

સેઠ એવા ગુરૂની સેવા કરતી. વાઠ
અને વિઠ વળી

વાવજ કુદસણુ વઝણા

વાઠ સમકિતને વળી શુદ્ધ માર્ગથી ખસી
ગએલાનો તથા કુઠ ખોટા માર્ગનો.

(જેન માર્ગથી ઉત્તરું ખતાવનાર)

વઠ ત્યાગ કરવો અઠ અને

સમત સદહણા

સઠ સમકીતની, સઠ શ્રદ્ધા રાખવી

“ વ ”

એવા સમકિતના

સમણા વાસએણું

સઠ શ્રમણા પાસક સાધુનાં પાસાના
સેવનારે-(શ્રાવકે)

સમતરસ પંચ અકારા

સઠ સમકીતના, પંઠ પાંચ, અઠ
અતિચાર

પેયાસા જાણિયંચા

પેઠ મોટા, જાઠ નશુવા જોગ છે(પણ)

(૪૯)

ન સમાયરિયવા
તજહા તે આલોડી

ન૦ નહીં, સ૦ આદરવા જે
ત૦ તે જેમ છે, તે૦ તેમ, આ૦
નિવારણ કરું છું. (આલોડી ધું
આલોડી ધું.)

(દર્શનના પાંચ અતિયાર)

શ્રીજિનજીના વચનમાં શંકા અટકી હોય ૧

અનેરા મતની વાંછા કીધી હોય ૨

દ્રવ્ય પ્રત્યે સદેહ આણ્યો હોય ૩

પર પાખંડીની પરસંસા કીધી હોય ૪

પર પાખંડીનો સંસ્તવ પરિચય કીધો હોય ૫

તો મારા સમક્ષિ રૂપિ આ રતનને વિષે નિશ્ચય રૂપરૂપી
રજમેલ એ દોષ લાગ્યો હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુઃકરં.

“ શ્રાવકનાં બાર વ્રત ”

પાઠ.

પહેલું વ્રત.

“ અ ”

પહેલું અણુવ્રત ધૂલાઓ

૫૦ પેહેલું, અ૦ નાનું વ્રત (સાધુના
પેહેલા મહા વ્રતથી ઓછું માટે અણુ-
વ્રત ધૂ૦ સ્યુલ-મોટાં

પાણાઈ વાયાઓ વેરમણ

૫૦ પ્રાણી જીવ માત્રની (એકંદ્રિય
મીવાવ બીજા જવા હાવતા ચાલતા
જીવે) વા૦ અતીપાત હીંસાથી
વે૦ નિવર્તું છું.

(૫૦)

ત્રસજીવ

એઈદ્રિ, તેઈદ્રિ

ચઊરિદ્રિ, પચૈદ્રિ

એવાજીવ

જાણી પ્રીછી

સ સંખધી

શરીર માંહેલા પીડાકારી

તે ઉપરાંત

વિના અપરાધે

હજીવા નિમિત્તે

હજીવા હજીવવાનાં પચ્ચખાણુ હો હજીવા, હજીવવાની પ્રતિજ્ઞા

જાવ જીવાએ

દુવિહું તિત્રિહેણું

ન કરેમિ ન કારવેમિ

મણસા, વયસા, કાયસા

ત્ર૦ હાલતા ચાલતા જીવ. જેવાકે

એ૦ એ ઈદ્રિવાળા જીવ (જે જીવને

ફક્ત કાયા અને મુખ હોય તે) તે૦

ત્રણુ ઈદ્રિવાળા જીવ (જે જીવને ફક્ત

કાયા, મુખ અને નાક હોય તે)

ચ૦ ચાર ઈદ્રિવાળા જીવ (જે જીવને

ફક્ત કાયા, મુખ, નાક અને આંખ

હોય તે) ૫૦ પાંચ ઈદ્રિવાળા જીવ

(જે જીવને કાયા, મુખ, નાક, આંખ

અને કાન હોય તે)

જા૦ જાણી જુઝીને, પ્રી૦ ઓળખ્યા

છતાં

સઃ પોતાના, સં૦ સગાવાહલાંના

શરીરમાં પીડા કરનારા જીવજંતુઓ

તે૦ તે ઉ૦ ઉપરાન્ત

વિ૦ વગર અ૦ ગુન્હે

હ૦ હજીવાની, નિ૦ જુઝીએ કરી

હ૦ હજીવાની, નિ૦ જુઝીએ કરી

હ૦ હજીવાની, નિ૦ જુઝીએ કરી

જા૦ જ્યાં સુધી જી૦ જીવું ત્યાં સુધી

હ૦ એ કરણે કરી. તિ૦ ત્રણુ જોગે કરી

ન૦ હિંસા કરે નહીં, ન૦ હિંસા

કરાવું નહીં

મ૦ મને વ૦ વચને, કા૦ કાયાએકરી

(૫૧)

“ વ ”

એહવા પહેલા થૂલ.

પ્રાણુતિ પાત	પ્રાં જીવ હણવા થકી
વેરમણું વ્રતના	વેં નિવર્તવાના, વ્રં વ્રતના
સમણે વાસએણું	સં શ્રાવકે
પંચ અધ્યારા	પં પાંચ, અં અતિચાર
જાણિયંચા	જાં જાણવા જોગ.
ન સમાયરિયંચા	નં આદરવા જોગ નહીં
તંજહા તે આસોડીં	તં તે જેમ છે. તેં તેમ આં
	નિવારણ કંઈકું. (અવલોકન કંઈકું.)

(પહેલા વ્રતના પાંચ અતિચાર.)

રીસ વસે ગાઢે બંધન બાંધ્યા હોય (અર્થ—રીસ કરી પ્રાણીને મજબુત માંડ મારી બાંધ્યાં હોય). ૧

ગાઢે ઘાવ ઘાટ્યા હોય (અર્થ—મજબુત વા કીધા હોય). ૨

અવયવના છેદ કીધા હોય. ૩ (અર્થ—તાક, કાન, હાથ પગ, વીંજેરે અવયવને કાપ્યા હોય.

અતિભાર લયો હોય. ૪ શક્તિ ઉપરાંત બોળે લયો હોય.

ભાત પાણીનો ચિચેદ કીધો હોય (અર્થ—ભાત પાણી વિના ફૂલાવ્યા હોય ભાત પાણીની અંતરાય પાડી હોય તે) ૫

તો પહેલા વ્રતને વિષે દેવસી સમ્બંધો અતિચાર લાગ્યો હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં ॥ ૧ ॥

(૪૨)

પાઠ.

બીજું પ્રત.

“ અ ”

બીજું અણપ્રત શુભાચો

મુસાવાયાઓ વેરમણુ

કન્નાલિક ૧

ગોવાલિક ૨

મોમાલિક ૩

ચાપણ મોસો ૪

મોટકી કુડી સાંખ ૫

ઈત્યાદિક મોટકું

જુહું બોલવા બોલવવાનાં }
પચ્ચખાણુ

જન્ય શ્વાચે

દુવિહું તિવિહેણું

ન કરેમિ ન કારવેમિ

નણુસા વયસા, કાયસા,

બીઠ બીજું આવકતું નાનું નેત,
શુઠ મોટકું

મુઠ જુહું બોલવાથી, વેઠ નિવર્તુ ધ્રુ

કઠ કન્યા સંખધી

ગોઠ ગાય વિગેરે ચોપદ મંખધી

ભોઠ જમીનનાં કામ મંખધી

થાઠ પારકી થાપણ મોઠ જુહું બોલી

ઓળવવી વીગેરે

મોઠ મોહટી જુડી સાક્ષી પુરવી

ઈઠ એ ઉપર કહેલા પાંચ બોલ વિગેરે

મોટકું.

જુઠ જુહું બોલવા અથવા કોઈની
પાસે બોલવરાવવાની પ્રતીક્ષા.

જ્ઠ જ્યાંમુધી જ્ઠ જ્ઠું લાંસુધી

દુઠ એ કરણે કરી, તિઠ તણુ ન્તેજે કરી

નઠ જુહું બોલીશ નહીં. નઠ જુહું

બોલાવિશ નહીં.

મઠ મને, વઠ વચને, કાઠ કાયાએ કરી

(૫૩)

“ ૬ ”

એહવા બીજા થૂલ

મૃઆવાઃ	મૃ૦ ભુકું બોલવું, તેથી.
વેરમણું વ્રતના	વે૦ નિર્વતવાના, વ્ર૦ વ્રતના
સમણા વાસએણું	સ૦ શ્રાવણે
પાંચ અઘચારા	પ૦ પાંચ અ૦ અતિચાર
બાણિયબ્બા	બ૦ બાણિયા
નસમાયનિયબ્બા	ન૦ આદરવા ભોગ નહી
તજહા તે આલોહીં	ત૦ તે જેમ છે, તે૦ તેમ, આ૦
	નિચારણ કરે છું (કહું છું)

(બીજા વ્રતના પાંચ અતિચાર.)

સેસાત કારે કોઇ પ્રત્યે કુડા આળ દીધો હોય ૧

(ધાસકો પડે એવું બોલાણું હોય)

રહસ્ય (છાની વાત પ્રગટ કીધી હોય) ૨

સ્ત્રી પુરુષનાં મર્મ પ્રકાશ્યા હોય ૩

કોઇને પાડવા લણી મિથ્યા ઉપદેશ દીધો હોય ૪

કુડા લેખ લખ્યા હોય ૫

તો બીજા વ્રતને વિષે દેવસી સંબંધી અતિચાર સાચ્યો
હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૨ ॥

(૫૪)

પાઠ.

ત્રીજું વ્રત.

“ અ ”

ત્રીજું અણ્વન થુલાઓ	ત્રીં ત્રીજું શ્રાવકનું નાનું વ્રત, થું
અદિના દાણાઓ	મોટકું
ચેરમણં	અં અણ્વદીવેલું લેવાથી(ચોરી કરવાથી)
ખાતર ખણી ૧	વેં નિવર્તું છું
ગાંઠડી છોટી ૨	ખાં ખાતર ખોદીને
તાળું ૫૩ કુંચી ૩	ગાં કોઠની ગાંઠડી છોડીને
વાટ પાટી	તાં પાગકી કુંચીએ કરી તાળું ઉઘાડી
પડી વસ્તુ ધણીઆતી જાણી	વાં ધાડુ પાડવું
	પં કોઠ પડેલી વસ્તુ તેનો કોઠ
	ધણી છે એમ જાણ્યા છતાં લેવી
ઈત્યાદિ મોટકું અદત્તાદાન	ઇં એ વિગેરે મોટકી ચોરી કરવાન.
લેવા લેવરાવવાનાં પચ્ચખાણુ	લેં ચોરી કરવા કરાવવાની પ્રતિજ્ઞા
જાવ જવાએ	જાં જ્યાં સુધી જીં જીવું ત્યાં સુધી
દુવિહં તિવિહેણું	દું એ કરણે કરી તિ ત્રણ નેગે કરી.
નકરેમિ નકારવેમિ	નં ચોરી કરું નહીં. નં ચોરી કરાવું નહીં
મણસા વયસા કાયસા	મં મને કરી, વં વચને કરી, કાં કાયાએ કરી.

(૫૫)

“ ૬ ”

એહવા ત્રીજા થૂલ.

અદતાદાન	અઠ મોટકી ચોરી કરવાથી
વેરમણું વ્રતના	વેઠ નિર્વતવાના, વ્રઠ વ્રતના
સમણા વાસએણું	સઠ આવકે
પાંચ અઠચારા	પાંઠ પાંચ અઠ અતિચાર
જાણિયળા	જાઠ જાણવા જોગ (પણ)
ન સમાયરિયળા	નઠ નહીં. સઠ આદરવા જોગ
તંજહા તે આલોડિં	તઠ તે જેમ છે. તેઠ તેમ આઠ
	નિવારણ કરું છું (પ્રકાસું છું)

(ત્રીજા વ્રતના પાંચ અતિચાર,)

- ચોરાઈ વસ્તુ લીધી હોય ૧
- ચારને સાજ દીધી હોય ૨
- રાજ્યવિરુદ્ધ કાર્ય કીધાં હોય ૩
- કુડાં તોલાં કુડાં માપલાં કીધાં હોય ૪
- વસ્તુમાં ભેળ સંભેળ કાઢી હોય ૫

તો ત્રીજા વ્રતને વિષે ફવસી સંબંધી અતિચાર લાગ્યો
હોય તો તરુસ મિચ્છામિ દુકડાં. ॥ ૩ ॥

(૫૬)

પાઠ.

ચોથું વ્રત.

“ અ ”

ચોથું અજ્ઞાન ધૂસાઓ

મેહુણાઓ વેરમણું
*સદારા સંતોષીઓ

અવસેસ' મેહુણું

સેવવાનાં પચ્ચખાણ
જાવ જવાએ
દેવના દેવી સંખંધી
દુવિહું તિવિહેણું
નકરેમિ નકારેમિ

મણસા, વયસા, કાયસા

મનુષ્ય તિર્યંચ સંખંધી
એગવિહું એગવિહેણું

નકરેમિ કાયસા

ચોં ચોથું શ્રાવકનું નાનું વન
ધું મોટકું

મેં મૈથુન થઈ વેં નિવતું છું.
સં પોનાતી સ્ત્રીથીજ. સં સંતોષ
રાખવો

અં તે સીવાય બીજા કાઈની સાથે
મેં મૈથુન

સેં સેવવાની, ૫૦ પ્રતિજ્ઞા
જાં ન્યાં સુધી. જીં જીવું ત્યાં સુધી
દેં દેવતા સંખંધી

દું એ કરણે કરી. તિં ત્રણ જોગે કરી
નં મૈથુન સેવવું નહીં નં મૈથુન
સેવરાવવું નહીં

મં મને, ૫૦ વચને કાં કાયાએ
કરી

મં મનુષ્ય, તિં તિર્યંચ, સં સંખંધી
એં એક કારણે કરી, એં એક
જોગે કરી

નં મૈથુન સેવું નહીં, કાં કાયાએ કરી

(૫૭)

“ ૬ ”

એહવા યોથા થૂલ.

મેહુણું	મેં મૈથુનથી
વેરમણું વ્રતના	વેં નિવર્તવાના. વ્રં વ્રતના
સમણા વાસએણું	સં શ્રાવકે
પાંચ અમરારા	પં પાંચ, અં અતિયાર
જાણિયંવા	જાં જાણવા જોગ
ન સમાય-રિયંવા	નં નહીં, સં આદરવા જોગ
તંજહા તે આલોડી	તં તે જેમ છે. તેં તેમ. આંતિ
	વારણ કરું છું (કરું છું)

(યોથા વ્રતના પાંચ અતિયાર.)

૧ ઈતર થોડા કાળની સ્ત્રીશું ગમન કીધું હોય (અર્થ-નાની ઉમરની સ્ત્રી સાથે મૈથુન સેચું હોય). ૧ આ અતિયારમાં. સ્ત્રીઓએ થોડા કાળનાં પુરૂષશું ગમન કીધું હોય (પુખ્ત ઉમર સીવાયના) એમ બોલવું.

૨ અપર ગ્રહી શું ગમન કીધું હોય (અર્થ-પાણી ગ્રહણ કર્યાવિના પોતાની સ્ત્રીથી મૈથુન સેચું હોય). ૨ અપર ગ્રહેશું ગમન કીધું હોય તેમ સ્ત્રીઓએ બોલવું.

૩ અનંગ કીડા કીધી હોય. (અર્થ-સ્ત્રી સાથે અનંગ અંગે કીડા કીધી હોય, સ્ત્રીની સાથે લોકવિરૂદ્ધ કીડા કીધી હોય)
૩ આ અતિયારનો સ્પષ્ટ અર્થ પુરૂષોએ મુતી મહારાજ II પાસે ને સ્ત્રીઓએ મહા સતીજી પાસેથી સમજવો.

પરાયાં વિવાહ નાતરાં જોડયાં હોય ૪
કામ ભોગ તિવ્ર અભિજ્ઞાશાએ સેવ્યાં હોય
(અર્થ—કામ ભોગાદી સેવવા, ભાંગ, અરીજી, ગાંઠે, દારૂ
વિગેરે પીવું). ૫

તો એહવા ચોથા વ્રતને વિષે દેવસી સંખંધી અતિચાર
જાગ્યો હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં.

ચોથા વ્રત માટે વિશેષ સૂચના

સંધવા સ્ત્રીએ પ્રતિક્રમણ કરતી વખતે “ સદારા સંતોપીએ ”
ને ઠેકાણે “ સ ભરથાર સંતોપીએ ” એ પદ બોલવું.

અને સર્વથા પ્રકારે જે કોઈ સ્ત્રી, પુરૂષને મૂળ કાયાએ કરી
મૈથુનના ત્યાગ હોય તેમણે તથા વિધવાઓએ “ સદારા (અથવા
સ ભરથાર) સંતોપીએ ” અને “ અવસેસ મેહુણું સેવવાના પચ્ચ-
ખાણુ ” ચોથું વ્રત બોલતાં છોડી દઈ આગ્રીનો જે પાઠ હોય તે
લેખને તેમ બોલવો.

પાઠ.

પાંચમું વ્રત.

“ ઝ ”

પાંચમું અણ્વ્રત થૂલાઓ	પાં ૦ પાંચમુ ગ્રાવકનું નાનું વ્રત, થુ ૦
	મોટકું
પરિગ્રહાઓ વેરમણું	પ ૦ પરિગ્રહથી (દોલતથી) વે ૦ નિવર્તુધું
ખેત વશ્તુનું ૧	ખે ૦ ખેતર આદિક ઉધાડી જમીન,

(૫૯)

યથા પરિમાણ

હિરણ્ય સુવણ્ણનું ૨

યથા પરિમાણ

ધન ધાનનું ૨

યથા પરિમાણ

દુપદ ચડીપદનું ૪

યથા પરિમાણ

કુવિયનું યથા પરિમાણ

એ યથા પરિમાણ કીધું છે

તે ઉપરાંત પાતાનો કરી

પરિગ્રહો રાખવાનાં

પચ્ચમાણ

જાવ જવાએ

એગવિહં તિવિહણં

ન કરેમિ

મણસા, વયસા, કાયસા

તથા ૫૦ ધરાદિક હાંકી જમીન (ની)

ય૦ જેટલી, ૫૦ મર્યાદા કરી છે

હિ૦ રૂપું. ૩ સુ૦ સોનું ૪ (તેની)

ય૦ જેટલી, ૫૦ મર્યાદા છે

ધ૦ મોહરખંધ નાણું ૫ ધા૦ ચોવિસ

પ્રકારનાં ધાન ૬ (ની)

ય૦ જેટલી, ૫૦ મર્યાદા છે

દુ૦ એ પગાં મનુષ્યાદિક ચાકર નોકર,

૨ પક્ષી-મેનાં-પોપટ વીગેરે. ૭ ચ૦

ચા પગાં દોર ઘોડા હાથી વીગેરે.

૮ (ની)

ય૦ જેટલી, ૫૦ મર્યાદા કીધી છે,

કુ૦ ઘર વખરીની, ય૦ જેટલી, ૫૦

મર્યાદા કીધી છે.

એ૦ ઘટારત પ્રમાણે મર્યાદા બાંધી છે

તે૦ ઉપર પ્રમાણે મર્યાદા કરતાં જાસ્તી

દ્રવ્ય વિગેરે પોતાનો કરી રાખવાની

પ્રતિજ્ઞા

જા૦ જ્યાંસુધી, જી૦ જીવું ત્યાંસુધી

એ૦ એક કર્ણું કરી. તિ૦ ત્રણ

જોગે કરી

ન૦ નહિ કંઠ પરિગ્રહો રાખું (કરીશ)

મ૦ મને, વ૦ વચને, કા૦ કયાએ કરી

(૧૦)

“ ૬ ”

એહવા પાંચમા થૂલ

ચરિગ્રહ ચરીમાણુ	પ૦ પરિગ્રહ (ધન, દોલત વિગેરે)થી
વેરમણુ વ્રતના	પ૦ મર્યાદા ઉપરાંત,
સમણુ વાસએણુ	વે૦ નિવર્તવાના વ્ર૦ વ્રતના
પંચ અહ્યારા	સ૦ શ્રાવક
જાણિયવ્યા	પં૦ પાંચ. અ૦ અતિચાર
ન સમાચરિયવ્યા	જા૦ જાણવા જોગ
તંજહા તે આલોહી	ન૦ નહીં સ૦ આદરવા જોગ
	તં૦ તે જેમ છે, તે૦ તેમ. આ૦
	નિવારણ કડંછું (કહુંછું)

(પાંચમા વ્રતના પાંચ અતિચાર)

જેત વશ્યુનું પ્રમાણ અતીક્રમ્યું હોય. ૧	} દરેક પ્રરીગ્રહાની પાંચેલ મર્યાદા ઉલ્લંઘી હોય તે.
હિરણ્ય સોવનનું પ્રમાણ અતીક્રમ્યું હોય. ૨	
ધન ધાનનું પ્રમાણ અતીક્રમ્યું હોય. ૩	
દુષદ ચઢી પ્રદનું પ્રમાણ અતીક્રમ્યું હોય. ૪	
કુવિયનું પ્રમાણ અતીક્રમ્યું હોય ૫	

તો એવા પાંચમા વ્રતને વિષે જવસી સંબંધી અતિચાર
જાણ્યો હોય તો તરસમિચ્છામિ દુક્કડ. ॥ ૫ ॥

પાઠ.

છઠું વ્રત.

“ અ ”

કુંદિશિ ગુણુ વ્રત છ૦ શ્રાવકનું છઠું વ્રત છે તે દિશાઓનું
 ઊંચીદિશાનું યથા પરિમાણુ ઊંઠ ઊંચી દીશાની અમૂક મર્યાદા
 કરી છે.

નીચી દિશાનું યથા પરિમાણુ નીઠનીચીદીશાની અમૂક મર્યાદા કરી છે.
 ત્રીછી દિશાનું યથા પરિમાણુ ત્રીઠ દિશા તથા વિદિશા જવાની
 અમૂક મર્યાદા કરી છે.

મે યથા પરિમાણુ કીધું છે એઠ ધટારત પ્રમાણે લદ બાંધી છે.
 તે ઉપરાંત સદછાએ તેઠ તે ઓળંગીને સઠ પોતાની
 આગળ જઈ ઈછાએ આગળ જઈ ને.

પાંચ આશ્રવ પાંઠ પાંચ. આઠ પ્રાણુતિપાત,
 મૃષાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન પરિગ્રહ
 એ પાંચ આશ્રવ

સેવવાસેવરાવવાનાં પંચ આણુ સેઠ સેવવા સેવરાવાની પ્રતિજ્ઞા
 જવ જવાએ જાઠ જ્યાં સુધી, જીઠ જીવું ત્યાં સુધી
 દુવિહું તિવિહું દુઠ જે કરણે કરી તિઠ તણુ જંગે કરી
 કરેમિ નકારેમિ નઠ સેવું નહી. નઠ સેવરાવવું નહી.
 મજ્જસા, વયસા, કાયસા મઠ મને, વઠ વચને, કાઠ કથાએ
 કરીને.

(૬૨)

“ ઘ ”

એહવા છટ્ટા.

દિશ પ્રમાણુ ગુણુ વ્રતના	દિ૦ દીશાઓની મર્યાદા સંખંધી વ્રતના
સમણો વાસએણું	સ૦ શ્રાવકે
પંચ અધ્યારા	પ૦ પાંચ. અ૦ અતિચાર
જાણિયવ્યા	જા૦ જાણવા જોગ પણુ
ન સમાયરિયવ્યા	ન૦ નહીં સ૦ આદરવા જોગ
તંજહા તે આલોહી	તં૦ તે જેમ છે. તે૦ તેમ, આ૦
	નિવારણુ કરંછું (કરુંછું).

“ ઘ ”

(છટ્ટા વ્રતના પાંચ અતિચાર)

ઊંચી દિશાનું પરિમાણુ અતિકંમ્બુ હોય. } દરેક દીશાની મર્યાદા
નીચી દિશાનું પરિમાણુ અતિકંમ્બુ હોય. } ઉલંઘવીતે
ત્રીછી દિશાનું પરિમાણુ અતિકંમ્બુ હોય. ૩
એક દિશ વધારિ હોય એક દિશ ઘટાડી હોય. ૪
પંથનો સંદેહ પટે ક્ષેત્ર મર્યાદા લોપિ હોય. ૫
તો એહવા છટ્ટા દિશી ગુણુવ્રતને વિષે દેવસી સંખંધિ
અતિચાર જાણ્યા હોય તો તરસમિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૬ ॥

પાડ.

સાતમું વ્રત.

“ અ ”

સાતમું ગુણુ વ્રત

સા૦ શ્રાવકનું સાતમું ગુણુ વ્રત

ઊવભોગ પરિભોગ

વિહં પચ્ચખાયમાણુ
ઊત્તણિયા વિહં ૧

દંતણુ વિહં ૨
ફલ વિહં ૩
અભિન્નગણુ વિહં ૪

ઊગ્વટ્ટણુ વિહં ૫

મળજણુ વિહં ૬

વથ્થ વિહં ૭
વિલેપણુ વિહં ૮

પુરંદ વિહં ૯
આભરણુ વિહં ૧૦
ધૂપ વિહં ૧૧

પેજજ વિહં ૧૨

ઊં ને વસ્તુ એકજવાર ભોગવાય
તે અન્ન વિગેરે. ૫૦ ને ચીજ વારં-
વાર ભોગવવામાં આવે તે, હુગડાં,
ઘરેણાં વિગેરેની

વિં મયાંદા, ૫૦ પ્રતિજ્ઞા કરતો ચક્રો
ઊં શરિર હુસવાનાં વસ્ત્ર, વિં
ગણત્રી (મયાંદા કરવી ,

દંં દાતણુ વિં ગણત્રી ,,
ફં ફળની વિં ગણત્રી ,,
અં તેલ વિગેરે શરિરે ચોપડવાની,
વિં ગણત્રી ,,
ઊં મરદન કરવાની વસ્તુની વિં
ગણત્રી ,,

મં નાહવાના તથા અગોળ કરવાના
પાંણીની, વિં ગણત્રી

ચં વસ્ત્રની, વિં ગણત્રી ,,
વિં ચંદન સુખડ આદિ વિલેપન
કરવાની વસ્તુની વિં ગણત્રી ,,

પું કુણ વિગેરેની, વિં ગણત્રી ,,
આં ઘરેણાં વિગેરેની, વિં ગણત્રી ,,
ધૂં વસ્ત્ર વીગેરે વસ્તુ સુગંધી બનાવવા
તથા હવા સુધારવા અગરબત્તી વિગેરે
ઘપતી, વિં ગણત્રી, (મયાંદા)

પેંમવાહી ચીજ પીવાની, વિં ગણત્રી,,

(૬૪)

ભખ્ખણ વિહં ૧૩

ઝાદણ વિહં ૧૪

મુપ વિહં ૧૫

વિગય વિહં ૧૬

સાક વિહં ૧૭

માહુર વિહં ૧૮

જમણ વિહં ૧૯

પાણિ વિહં ૨૦

મુખવાસ વિહં ૨૧

વાહન વિહં ૨૨

પત્રી વિહં ૨૩

શયણ વિહં ૨૪

સચિત્ત વિહં ૨૫

દબ્ધ વિહં ૨૬

ધત્યાદિક છત્રીસ ઓત્તની

મર્યાદા કીધો છે

તે ઉપરાંત

ભાં સુખડી વિગેરેની, વિં ગણત્રી ,,

ઝાં ધાંતની જાતની, વિં ગણત્રી ,,

મું કઠોર ધાંતની, વિં ગણત્રી ,

વિં ઘી, તેલ, દુધ, દહી, ગોળ

વિગેરેની વિં ગણત્રી ,,

સાં લીલા સૂકા સાક ભાજી વિં

ગણત્રી ,,

માં મેવાની, વિં ગણત્રી ,,

જાં જમવાની, વિં ગણત્રી ,,

પાં પાણી પીવાની વિં ગણત્રી ,,

મું સોપારી, લવીંગ, એલચી, વિગેરેની

વિં ગણત્રી

વાં તરતા, ફરતાં, ચરતાં વાહનની

વિં ગણત્રી

પં પગે પહેરવાનાં જુટ, મોજાં

વિગેરે વિં ગણત્રી

શાં સેન્યા, પત્રંગ, આદિ સુત્રાની

વિં ગણત્રી

સં જીવ સહીત વસ્તુની વિં ગણત્રી

દં જે વસ્તુનો જુદો જુદો રસાદ

આવે તે દ્રવ્યની વિં ગણત્રી

ધં છત્રીસ બોલ ઉપર કહ્યાં છે, તેની

મં હદ બાંધી છે,

તેં તેની હદ ઓળંગીને

(૬૫)

હોવભોગ પરિભોગ

હોં એક વાર ભોગવતી. ૫૦ વાર-
વાર. ભોગવતી. (એવી વસ્તુ.)

ભોગ નિમિત્તે

ભોં ભોગને બહાને

ભોગવવાના પચ્ચખાણુ

ભોં ભોગવવાની પ્રતિજ્ઞા

જાવ છવાએ

જાંજાં સુધી છું છું ત્યાં સુધી

ઐગવિહં તિવિહેણું

એં એક કરણે. તિં ત્રણે નેત્રે કરી.

નકરેનિ

નં નહીં ભોગવું

- મણસા, વયસા, કાયસા

મં મને, વં વચને, કાં કાયાએ કરી

“ વ ”

એવા સાતમા.

હોવભોગ પરિભોગ

હોં એકવાર ભોગવવાની વસ્તુ તથા

પરિણામ ગુણ વ્રતના

૫૦ વારવાર ભોગવવાની વસ્તુનું

સમણા વાસએણું

૫૦ પ્રમાણુ ન ઓળખવા અંબધી
વ્રં વ્રતના

પંચ અઘ્યારા

સં શ્રાવકને

જાણિયવ્યા

પં પાંચ, અં અતિચાર

ન સમાચરિયવ્યા,

જાં જાણવા નેમ (પણ)

તંજહા તે આલોહી

નં નહીં. સં આદરવા નેમ

તં તે નેમ છે તેં તેમ, આં નિ-
વારણુ કંઈણું, (કંઈણું)

(સાતમા વ્રતના પાંચ અતિચાર)

પચ્ચખાણુ ઉપર સચ્ચીતનો આહાર કીધો હોય

(અર્થ—સચેત વસ્તુ ખાતી એટલે વનરપત્ની આદિક ખાણું) ૧

સચીત પ્રતીબંધનો આહાર કીધો હોય.

(અર્થ—સચેતની સાથે લાગેલી વસ્તુ જેમકે ગુંદ આદિ પદાર્થો) ૨
અપક્રનો આહાર કીધો હોય.

(અર્થ—જે વસ્તુમાં જીવના પ્રદેશ રહી ગયા હોય એવી વસ્તુ ખાવી) ૩
દુપક્રનો આહાર કીધો હોય. ૬૦=માડી રીતે પકવેલ જેવાં કે
કાંઈક કાચીને કાંઈક પાકી રહી હોય એવી વસ્તુ ખાવી એટલે કે કાચું
પાકું સાક માડી રીતે પકાવેલ જે કે ભડયાં ઉઘેલીયાં વીજેરે) ૪
તુચ્છો સહી ભજખાણુયાએ

(અર્થ—ખાવું થોડું અને નાંખી દેવું ઘણું એવી વસ્તુ ખાવી,
જેવાં કે શીનાફળ, શેરડી વીજેરે) ૫

એ સાતમા ગુણુ પ્રતને ત્રિષે દવસી સંબંધી જે અતિચાર
લાગ્યો હોય તેા તત્સમિચ્છામિદુક્કઃ.

પંદરે કર્મદાન આવકજીને જાણુવા પણ ન સમાયરિયજ્વા
તંજહાતે આત્માહિં.

ન૦ આચરવા નહી. ત૦ જેમ છે
તેમ આ૦ કહું છું.

ઈગાલ કર્મ ૧

ઈ૦ જે વેપારના કામમાં અગ્નિ સળ-
ગાવતી પડે તે લુહાર, કુંભાર, વીજેરેનો
તથા કોયલા વેચવાનો. ૬૦ કર્મ

વણુ કર્મ ૨

૭૦ મોટા વનના ઝાડ કપાવવાનો
૬૦ કર્મ

સાડી કર્મ ૩

૬૧૦ ગાડાંગાડી કરાવી વેચવાનો અ-
નર ગળી દારૂ વીજેરે સોડા કરી
વેચવાનો ૬૦ કર્મ

(૬૭)

ભાડી કમ્મે ૪

ભાઠ ગાડાં, ગાડી, બળદ, છિંટ વિગેરે
ભાડે ફેરવવાનો. ૬૦ કર્મ.

શેડી કમ્મે ૫

શેઠ જમીનના પેટ ફેડવાનો કુવાવાવ
ખીણી વીગેરેનું ૬૦ કર્મ

દાંત વાણિજ્યે ૬

દાંત દાંતનો, વાઠ વ્યાપાર

કેશ વાણિજ્યે ૭

કેઠ વાળ વિગેરેની ચમરીઓ બનાવ-
વાનો વાઠ વ્યાપાર

રસ વાણિજ્યે ૮

રંઠ ઘી તેલ વીગેરે ઉંચ રસ તથા
દારૂ વીગેરે નીચ રસનો વેપાર.

લાખ વાણિજ્યે ૯

લાખ લાખનો વાઠ વ્યાપાર

વિપ વાણિજ્યે ૧૦

વિઠ ઝેરી પદાર્થ વેચવાનો વાઠ
વ્યાપાર

જાંતુ પિલ્લણ કમ્મે ૧૧

જાંઠ ધાંણી સંચાલનો વિગેરે ૬૦ કર્મ
(વ્યાપાર)

નિલં જણ કમ્મે ૧૨

નિઠ ગોધા, ઘોડા વિગેરેના અવયવ
(વ્યાપાર) સમાર્યાના ૬૦ કર્મ.

કવગિ દાવણિઆ, ૧૩

કઠ દાવાનળ અગ્ની લગાવવી તેનો
વ્યાપાર

સર દહા, તલાગ, પરિસો સણુયા ૧૪ સઠ સરોવર દૂઠ કુંડ, તઠ તળાવ.
પઠ બિલેચાવ્યાં હોય

અસઠ જણ પોસણુયા ૧૫

અઠ કુકડા મનાડી વિગેરે તથા ઘસી,
ઘસ વિગેરેને ઉછેરી વેચનાનો વેપાર

તરચ મિઠામિ દુઠડ

તઠ એ ખોટું કાષેલું નીખળ થાઓ. ૧

(૬૮)

પાઠ.

આઠમું પ્રત.

“ અ ”

આઠમું ગુણ પ્રત

અનર્થા દંડનું વેરકમણ

ચૌવિહું, પત્રેતે, તંજહા

અવઝાણાયરિયં ૧

પ્રમાયા ચરિયં ૨

આઠ શ્રાવકનું આઠમું ગુણ પ્રત

અઠ વગર સ્વાયે દંડાનું. (તેથી)
વેઠ નિવર્તું છું.

ચૌઠ ચાર પ્રકારે ૫૦ કલા, તંઠ તે
જેમ છે તેમ કહું છું.

અઠ ૧ આર્તધ્યાન, ૨ રૂદ્રધ્યાન
ચીતવનું તે.

૫૦ પ્રમાદ કરવો તે. ઘી તેલનાં દાંમ
ઉધાડાં રાખ્યાં હોય તેથી જીવહિંસા
થાય તે.

૧ આર્તધ્યાન

ઇષ્ટ (ગમતા) ના સંયોગનિ, ને અનિષ્ટ
(અજગમતા) ના વિયોગનિ ઇચ્છા,
અનિષ્ટના સંયોગ, ને ઇષ્ટના વિયોગે,
મોટ સ્વરે રૂદન કરે, શોક (ચિંતા)
કરે, અશ્રુપાત કરે, વિલાપ કરે અંગ
શિર પછાડે, છાતી કુટે, તથા રોગાદિ
આવવાથી માદા વિચાર કરે, વિષયાદિ
ની વાંચા કરે, વિગેરે કરવાથી જ્ઞાન
દર્શન ચારિત્રાદિ શુભ વસ્તુનો નાશ
કરે, આર્તધ્યાન કહેવાય

(૬૯)

હિંસ પયાણું ૩

પાવકમ્મે વએસં ૪

એવા ચાર પ્રકારના

અનર્થા દંડ

સેવવા, સેવરાવવાનાં પન્નખાણુ સેવસેવવા, સેવરાવવાની પ્રતિજ્ઞા

જાવ જવાએ

દુચિહં તિવિહેણું

નકરેમિ નકારવેમિ

મણસા, વચસા, કાયસા

હિંં હિંસા થાય એવાં શસ્ત્ર રાખી
આપવાં. (ચપ્પુ છરી સુડી વીગેરે)

પાં પાપ કર્મના, વંઉપદેશ કરવાંતે.

એં ઉપર કહેલા ચાર પ્રકારના

અનર્થા દંડ.

જાં જ્યાં સુધી. જાં જીવું ત્યાંસુધી

દું બે કરણે તિં ત્રણે જોગે કરી

નં સેવું નહીં, નં સેવરાવવું નહીં

મં મને, વં વચને, કાં કાયાએ કરી

૨ રૌદ્રધ્યાન

(ભયંકર) છકાય જીવના આરંભ

કરી કરાવી આનંદ માને, રૂંડું જાણે

ખીજનું જીરું ચિતવે, લડાઇ સંગ્રામ

ઈતીહાસાદિ સાંભળી, વાંચી, હાર

જીતથી રાજી થાય, જીહું બોલે જીંકું

જીગતીથી બોલી ખીજને રિજવં

કુતોહલવાળી કથા કહે પોતાનીમતવચ્ચ

સાધવા જીંકું કહી કંગવાની ચિંતવણી

કરે. જીવ દગા ચોરિ કરે. સારી

વસ્તુનો સંગ્રહ કરવાથી વીગેરે નિર્થક

ચિંતવણી કરવાતી પણ જ્ઞાન ધ્યાન

શુભ વસ્તુની હાનિ થાય. તે રૌદ્ર

ધ્યાન કહેવાય.

(૬૦)

“ ૬ ”

એવા આઠમા.

અનર્થાં દંડ	અં વગર સ્વાર્થે દંડાવું તેથી.
વેરમણું વ્રતના	વેં નિવર્તું છું વ્રં તે વ્રતના
સમણા વાસએણું	સં આવકને
પંચ અધ્યારા	પં પાંચ, અં અતિચાર
જાણીયવ્વા, ન સમાય-રિયવ્વા	જાં જાણવા, (પણ) નં આદરવા નહી
તંજહા તે આલોહિં	તં તે જેમ છે, તેં તેમ. આં
	નિવારણ કરું છું. (કરુંછું)

આઠમા વ્રતના પાંચ અતિચાર.

કંદ્રપની કથા કીધી હોય (અર્થ—કામ વધી પડે તેરી વાત કરી હોય) ૧

ભાંડ ચેષ્ટા કીધી હોય (અર્થ—કુચેષ્ટા કીધી હોય) ૨

મુખારી વચન બોલ્યો હોય (અર્થ—ગાળ દીધી હોય) ૩

અધિકરણ જોડી મુક્યા હોય (અર્થ—ધણાં દથીઆરો એકાં કરી રાખ્યાં હોય) ૪

ઉપભોગ પરિભોગ અધિક વધાર્યા હોય (અર્થ—ભોગ વિલાસમાં બહુ મગી રહ્યો હોઈ) ૫

તો આઠમા ગુણવ્રતને વિષે દેવસી સંબંધી અતિચાર લાગ્યો હોય તો તસ્સમિન્શામિ દુઃકડં. ॥ ૮ ॥

(૭૧)

પાઠ

નવમું વ્રત.

“ અ ”

નવમું સામાયિક શિક્ષાવ્રત નં સમતારૂપી સામાયિકનું વ્રત
કરેમિ ભંતે સામાયિક કં કરેછું. ભં હે પુન્ય, સાં
સામાયિક

સાવજ્ઞ જોગનું વેરમણું સાં પાપનાં કાચથી, વેં નિવર્તે ધું
જાવ નિયમ } જાં જ્યાં સુધી મર્યાદા કાઢી છે ત્યાં
પજ્જીવા સામિ } સુધી, ૫૦ શુભ જોગને સેવીશ.
દુવિહં તિનિહેણું દું બેકરણ કરી. તિં ત્રણ જોગે કરી
નકરેમિ નકારવેમિ નં પાપ નહીં કરે નં પાપ નહીં
કરાવું

મણસા, વયસા, કાચસા મં મને વં વચને, કાં કાચાએ કરી

“ ષ ”

એવા નવમા.

સામાયિક વ્રતના એં એવું નવમું સામાયિક વ્રત, તેના
પંચ અર્થચાર પં પાંચ. અં અતિચાર
જાણિયવા નસમાયરિયવા જાં જાણવા (પણ) નં આદરવા
જોગ નહીં.
તંજહા તે આલોહીં તં તે જોમ છે. તેં તેમ, આં
નિવારણ કરેછું (કરૂંછું)

(૭૨)

નવમા વ્રતના પાંચ અતિચાર

મનના જોગ પાળવે ધ્યાન પ્રવર્તાવ્યું હોય.

(અર્થ—સામાયિકમાં મન માહું વરતાવ્યું હોય) ૧

વચનના જોગ પાળવે ધ્યાન પ્રવર્તાવ્યું હોય.

(અર્થ—સામાયિકમાં વચન માહું વરતાવ્યું હોય) ૨

કાયાના જોગ પાળવે ધ્યાન પ્રવર્તાવ્યું હોય.

અર્થ—સામાયિકમાં કાયા માડી વરતાવી હોય) ૩

સામાયિકમાં સમતા ન કીધી હોય. ૪

સામાયિક અણપુગી પાળી હોય. ૫

તો નવમા સામાયિક શિક્ષા વ્રતને વિષે દેવસી અંબાંધી
અતિચાર જાણ્યો હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ ૯ ॥

પાઠ

દશમું વ્રત.

“ અ ”

દશમું દિશાવગાસિકશિક્ષાવ્રત ૬૦ દશમું દિશા ધારવાનું વ્રત

દનવ્રતે પ્રભાતથી પ્રારંભીને દિવસ પ્રત્યે સવારથી શરૂ કરીને
પુર્વાદિક ૭ દિશાની પુર્વ, પશ્ચીમ, ઉત્તર, દક્ષિણ,

ગૌંચી, નીચી, એમ ૭ દિશા છે તેની.

મર્યાદા કીધી છે મન જેટલી જમીન વાપરવી ધારી છે.

તે ઉપરાંત સદ્યઃ જાણે તે ઉપરાંત પોતાની ઇચ્છાએ કરી
આગળ જઇ આગળ જઇ.

(૬૩)

પાંચે આશ્રવ

પાં૦ પાપનાં દ્વાર. પ્રાણુતિપાત
મૃખાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન, પરીગ્રહ
એ પાંચ આશ્રવ

સેવવા સેવરાવવાના
પદ્મચંદ્ર

} સે૦ સેવવા, સેવરાવવાની પ્રતિજ્ઞા

જાવ અહોરતપજનુવાસામિ જા૦ જ્યાં સુધી. અ૦ રાત દીવસ
છે ત્યાં સુધી ૫૦ સેવા કરું

દુવિહં તિવિહેષં
નકરેમિ નકારેમિ

દુ૦ બે કરશુ, તિ૦ ત્રણ જોગે કરી
ન૦ સેવું નહી, ન૦ સેવરાવવું નહી
મ૦ મને, વ૦ વચને, કા૦ કાયા-
એ કરી

મણસા, વયસા, કાયસા,

*દશમા વ્રતની જેમને પ્રતિજ્ઞા હોય તેમણે આ નીચેનું સાથે લખવું

*જેટલી ભુમીકા મોકલી રાખી
છે, તેમાં-હીડ્યા દીકની
અર્ચાદા કીધી છે

} જેટલી જમીનની દહ બાંધી હોય
તેમાં પણ જે પદાર્થ ધાર્યા હોય
તે આટલા ઉપયોગમાં લેવા તે

તે ઉપરાંત

તે દહ ઉપરાંત

ઉવભોગ

એક વાર ભોમવાય એવી વસ્તુ (અન્ન-
શાકાદી વીઝેરે)

“ ૬ ”

એવા દશમા.

દિશાવગાસિક વ્રતના
પાંચ અધ્યયના

દિ૦ દિશા ધારવાનાં વ્રતના
પાં૦ પાંચ, અ૦ અતિચાર

(૭૪)

જાણિયવ્યા, ન સમાયરિયવ્યા જાન જાણવા, (પણ) નં આદરવા
 જોમ નહીં
 તંજહા તે આલોઉં તં તે જોમ છે તેમ નિવારણ કરું
 છું (કહું છું)

દશમા વ્રતના પંચ અતિચાર

નિયમી (નિયમ કરેલી) ભુમીકા બહાર થકી વસ્તુ મંગાવી
 હોય. (અર્થ—નિયમ કરેલી વસ્તુ બીજા પાસે મંગાવી હોય). ૧
 માંહી થકી મોકલાવી હોય (અર્થ—ચાકરને મોકલીને
 વસ્તુ મોકલાવી હોય). ૨

શાખઃ કરી (અર્થ—શાદ કરીને હદ ઉપરાંતથી બોલાવ્યો હોય). ૩
 રૂપ દેખાડી (અર્થ—પોતાનું રૂપ દેખાડી કાઢને બોલાવે,
 નિશાની કરે). ૪

પુદ્ગળ નાંખી આપણ પો છતો જણાવ્યો હોય (અર્થ—
 કાંકરી મારીને બોલાવ્યો હોય). ૫

પરિભોગ	વારંવાર ભોગવાય એવી વસ્તુ (વસ્તુ ઘરેણા વીએરે.)
ભોગનિમિત્તે	ભોગની ઈચ્છાએ
ભોગવરાનાં પચ્ચખાણુ	ભોગવવાની બધી
જાવ અહોરત્તં	એક દીવસને રાત સુધી
એગમિહુ તિવિહુણું	એક કરણે (ને) ત્રણ જોગે
ન કરંમિ	હું કરું નહીં
મણસા વયસા કાયસા	મને કરી, વચને કરી, કાયાએ કરિને

(૭૫)

તો દશમા શિક્ષા વ્રતને વિષે દેવસી સમધી અતિચાર
લાગ્યો હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુઃકડ. ૧૦

(આ વ્રત એક દિવસ રાત્રિનું છે. જડા વ્રતમાં જાવ જીવની
દિશાઓની મર્યાદા છે ને આમાં હમેશાં ટુંકામાં લેવા માટે દીશાની
મર્યાદા સવારથી જાંધવી તેમજ સાતમા વ્રતમાં જીવીશ બોલની
મર્યાદા પણ જાવ જીવની છે. માટે વધારે હોષ તે ટુંકી મર્યાદા કરવા
ખાતર જીવીશ બોલની હમેશની મર્યાદા કરવા માટે છે. એટલે જડા
સાતમા વ્રતની મર્યાદા લાંબી છે તેને ટુંકી કરવાની ખાતર આ વ્રત
છે હાલ ને રૂઢીથી દશમું વ્રત ઉપવાસ સહિત લેવાય છે તે ત્રીણ
નીર્જરાનું કારણ છે. માટે યોગ્ય છે.)

પાડ.

અગીયારમું વ્રત.

“ ઝ ”

અગીયારમું પોષધશિકખાવનઅં	અગીયારમું પાપ રહીત ચઇ સંવરે
કરેનિ ભતે પોષા	કરી આત્માને પોષવું તેનું શિક્ષાવ્રત.
અસણું, પાણું ખાઇમં	કંઠ કરે છું. ભંઠ હે પુણ્ય પોં પોષા.
સાઠમં નાં પચ્ચખાણું,	અં અન્ન, પાં પાણી ખાં સુખડી.
અખંભ સેવવાનાં પચ્ચખાણુંઅં	સાં મુખવાસની, પં પ્રતિજ્ઞા
અમુક મણી	મૈથુન સેવવાની પં પ્રતિજ્ઞા
સુવણનાં પચ્ચખાણું	અં મુકવા અશકમ, મણી, જરજવા- હીર, (અમુક છૂટ રાખી ખાડી)
	સું સોનું રૂયં વીગેરેની પં પ્રતિજ્ઞા

(૭૬)

માણા વન્નંગ	માં પુષ્પાદિકની માળા ૧૦ વર્ણ-
	અખીલ, ગુલાલ, અળતાદિક
વિલેવણનાં પચ્ચખાણુ	વિં મુખડ, ચંદન વિલેપન કરવાની
	૫૦ પ્રતિજ્ઞા
સદ્ય મુસલાદિક	સં હથીઆર, મું સાંભેલા વિગેરે
સાવજી જોગનાં પચ્ચખાણુ	સાં પાપકારી કાર્યની, ૫૦ પ્રતિજ્ઞા
જન્ય અહોરતં	જાં ક્યાં સુધી ? અં રાત્ર-રીવસ
	સુધી,
પજ્જીવા સામિ	પં એ પ્રમાણે સેવીસ
દુવિહં તિવિહણં	દું એ કરણ તિં તણુ જોગે કરી
નકરંમિ, નકારવેમિ	નં પાપ કરે નહીં નં પાપ કરાવું
	નહીં
મણુસા, વયસા, કાયસા,	મં મને, વં વચને, કાં કાયાએ
	કરી

“ ૬ ”

એવા અગીઆરમા

પોષધ શિકખા વ્રતના	પોં જ્ઞાન, ધ્યાને કરી આત્માને
	પોષવાનાં વ્રતના
પચ્ચ અર્ધયારા	પં પાંચ, અં અતિયાર
જાણિયંવા, ન સમાયરિયંવાજાં	જાણુવા (પણુ) નં આદરવા
	જોગ નહીં
તંજહાં તે આસોઝિં	તં તે જેમ છે તેમ નીવારણુ કરું
	છું (કહું)

(૭૭)

અગીઆરમા વ્રતના પાંચ અતિચાર.

શિવજી સંધારે અપ્રતિ લેખ્યો હોય દુપ્રતિ લેખ્યો હોય (અર્થ—પોષામાં પથારી બરાબર તપાસીને જોઈ ન હોય અથવા માડી રીતે જોઈ હોય) ૧

શિવજી સંધારે અપ્રતિ મારજ્યો હોય દુપ્રતિ મારજ્યો હોય (અર્થ—પોષામાં પથારી બરાબર પુંજ ન હોય અને પુંજ હોય તો માડી રીતે પુંજ હોય). ૨

ઉચ્ચાર પાસવણ ભુમિકા અપ્રતિ લેખી હોય દુપ્રતિ લેખી હોય (અર્થ—ઝાડો, પેસાળ કરવાની જગ્યા જોઈ ન હોય અથવા માડી રીતે જોઈ હોય) ૩.

ઉચ્ચાર પાસવણ ભુમિકા અપ્રતિ મારજી હોય દુપ્રતિ મારજી હોય (અર્થ—ઝાડો પેસાળ કરવાની જગ્યા પુંજનહોય અથવા માડી રીતે પુંજ હોય. ૪

પોષામાં નિદ્રા વિકથા પ્રમાદ કીધો હોય (અર્થ—પોષામાં ડાંધ આવી હોય, ડાંધની નિંદાવિકથા કરી હોય, આળસ કીધો હોય) ૫

તો અગીઆરમા શિક્ષાવ્રતને વિષે દેવસી સબધિ અતિચાર હોય લાગ્યો હોય તો તરસમિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૧ ॥

પાઠ.

બારમું વ્રત.

“ ઐ ”

બારમું શિક્ષા વ્રત

બારમું શિક્ષાવ્રત.

અનિધી સંવિભાગ

અં જેની તીથી નહીં (સધુ આહાર લેવા આવે એ કાંઈ મુકરર નહીં તેવા સાધુને વાસ્તે.)

સં ભાગ કરવો એટલે આહાર કરતી વખતે ચીતવણી કરવી કે જો સાધુ પધારે તો માંહેથી આપું.

સમણે નિગ્ગથે

સં સાધુ, નિં દ્રવ્યભાવ ગ્રંથ રહીત. (એવા સાધુને)

* ક્ષામુ એસિણ્ણેણ્ણં

ક્ષાં અચેત, એં નિરદોષ.

અસણ્ણં, પાણ્ણં, ખાઈમં, સાધમં, અં અન્ન, પાં પાણી ખાં

૧

૨

૩

૪

સુખી સાં મુખવાસ.

*સાધુ સાધવી મુની મહારાજેને આહાર પાણી વીગર વહોરાવવાના ૪૨ દોષ નિચે પ્રમાણે.

૧ સાધુ સાધવીના અર્થે છક્રએ જીવતી હીંસા કરીને (રંધીને) આહાર પાણી વીગરે આપે તે

૨ ઉદેસિકઃ એટલે કે એક સાધુને અર્થે રંધેલો આહાર પાણી બીજા સાધુને આપે તે; પણ જેને અર્થે રંધેલો છે તેને વોરાવે તો આધા કરમીજ દોષ લાગે.

૩ પેાઈકમે=નિરદોષ આહાર પાણી વીગરેમાં આધાકર્મી આહાર પાણી વીગરે કવચીત માત્ર પણ સંભેલ થાય તે.

૪ (મીશ્રદોષ) : કાંઈક પોતાના નીમીતે અને કાંઈ સાધુના નીમીતે આહાર પાણી રંધીને આપે તે.

૫ (ચાપનાદોષ) =સાધુને અર્થે આહાર વીગરે રાખી મુકે અને બીજાને આપે તે.

- ૬ (પાહુડીઆદોષ)=સાધુને અર્થે જમણુવાર વીગેરેમાં આધું પાહું એટલે કે ટાઇમ બદલાવી કરીને આપે તે.
- ૭ પાઉર (પ્રકાશ) દોષ=સાધુને અર્થે દીવો વીગેરેના પ્રગ્ગશ કરી આહાર પાણી વીગેરે આપે તે.
- ૮ કીય (વેચાણ) દોષ=સાધુને અર્થે વસ્ત્ર તથા આહાર પાણી વેચાતાં લઈ આપે તે.
- ૯ પામીય (ઉછીનું) દોષ=સાધુને અર્થે વસ્ત્ર તથા આહારાદીક વીગેરે આહાર બીજને ત્યાંથી ઉછીનું લઈ આપે તે.
- ૧૦ (પરિચય દોષ) દોષ=અદલ બદલ કરી આપે તે એટલે કે એક નરસી વસ્તુ બીજને આપી તે બદલ બીજી સારી લેઇ આપે તે.
- ૧૧ અભિદડ (સાંભા આવવું તે)=ગૃહસ્થ સાંભો આવી કાંઈક આહાર પાણી વીગેરે લઈ આપી સાધુને આપે તે
- ૧૨ (કિન્નદોષ)=ચણીઆળાવાળાં કમાડ વામેલાં હેંચ તથા અણુવપરાએલાં ધરનાં ખારણાં બંધ હોય તે ઉધાડીને તથા માટી વીગેરેથી લીપેલાં મુઠાં ઉધાડીને આપે તે (લીપેલું ઉધાડવાથી માટી વીગેરેનો આરંભ થાય માટે.)
- ૧૩ (માલો હડ દોષ)=મેડીથી નીચે આણી તેમજ બોંયરા-માંથી ઉંચો આણી હાવી આપે તે,
- ૧૪ (અઝીજે)=મળાકારથી કાઢના હાથમાંથી તેની મરજી વીરૂદ્ધ ઝુટાવી વોરાવે તે.

કંબલ પાપ પુહીલું

૧

૮

કંઠ કાંબળી, પાઠ પપ પુહવાનું ઇ-
ત્યાદિ સર્વે આધડા (લીધા પછી સા-
ધુથી પાછા અપાય નહીં) જાણવા

૧૫ (અણીસીઠે દોષ)=વણા ભાગિયાઓની વસ્તુ એક ધણી
ખીજ ને એટલે ભાગિદારોની રજા સિવાય આપે તે

૧૬ અન્નેય પરદોષ=જે વસ્તુ રંધાતી દોષ તેમાં સાધુ નીમીતે
વધારે ઉમેરીને રાંધે તે (દાલખા તરીકે શેરનું રાંધતા
હોય તેમાં ઉમેરો કરીને સાધુ નિમીતે સવાશે રરાંધે તે.)
ઉપર લખેલ સોળ દોષ સાધુએ વહોરવાથી અને દાતારે
આપવાથી જન્મેને લાગે છે.

ઉપાસણાના દોષ તે (સાધુનાં પોતાનાં કર્તવ્ય થકી
દોષ લાગે તે)

૧૭ ૧ (ધાઈ દોષ)=ધાય માતાની પેઠે આજકને રમાડીને સાધુ
આહાર પાણી લે તે.

૧૮ ૨ (દુત દોષ)=કાસદની પેઠે સંદેશા, કહીને ઓળખાણ પાડીને
આહાર પાણી લે તે,

૧૯ ૩ (નીમીત દોષ)=નીમીત ભાંખીને, લાભ અલાભ વગેરે કહી
આહાર પાણી લે તે.

૨૦ ૪ (આશુવ્ય દોષ)=પોતાની જાત કુળ વીગેરે ઓળખારીને
આહાર પાણી લે તે.

૨૧ ૫ (વણીમ દોષ)=રંકની પેઠે કરગરીને આહાર પાણી લે તે.

૨૨ ૬ (તીગીચ દોષ)=વૈદ્ય કરીને આહાર પાણી લે તે.

૨૩ ૭ (શુદ્ધ દોષ)=ક્રોધ કરીને આહાર પાણી લે તે.

પાઠીઆરૂ

પાઠ ગ્રહસ્થી થકો, પાછા અંપાંય તેવા
નીચેના બોલો આવશે.

પીઠ ફેલગ

પીઠ બાન્નેઠ, ફેઠ પાટીયું

૬ ૧૦

સિઝઝા સંધારએણું

સિઠ સ્થાનક, સંઠ પાટદર્ભાદિક
વિગેરે

૧૧ ૧૨

ઊસણ ભેસએણું

ઊઠ એક વસ્તુ (સુંદ, લવિંગાદીક)

૧૩ ૧૪

ઔષધ ભેઠ ઘણી વસ્તુ (ચુરણાદિક)
ઔષધ.

૨૪ ૮ (માણે દોષ)=અહંકાર કરી આહાર પાણી લે તે.

૨૫ ૯ (માયા દોષ)=માયા કપટ કરીને આહાર પાણી લે તે.

૨૬ ૧૦ (લોહે દોષ)=લોભ કરીને આહાર પાણી લે તે.

૨૭ ૧૧ (પુર્વ પછા સંથવ)=પુર્વ સંથવ; વેદચર્ચા પહેલાં દાતારની
સ્તુતી કરે, પછા સંથવ એટલે આહાર પાણી લીધા પછી
દાતારના ગુણુ ગ્રામ કરે

૨૮ ૧૨ (વીઘા દોષ)=વિઘા ભણાવીને આહાર પાણી લે તે.

૨૯ ૧૩ (મંત્ર દોષ)=મંત્ર જત્ર તંત્રાદીક શીખરીને આહાર
પાણી લે તે.૩૦ ૧૪ (ચુર્ણ દોષ)=ચુરણુ વીગેરેની ફાણી આપીને આહાર પાણી
લે તે.૩૧ ૧૫ (નંજ દોષ)=નક્ષેત્રાદીના નેમ તથા સામુદ્રીક વીઝેરે
શીખરીને આહાર પાણી વીઝેરે લે તે.૩૨ ૧૬ (મૂલકર્મ દોષ)=વીવાહાદીકના મુહુર્ત કહીને તેમજ ગર્ભ પાત
કરાવીને આહાર પાણી લે તે.

પડિલાભેભાણે વિહરશમિ ૫૦ એ ચૌદ પ્રકારનું દાન આપતો
થકા વિ૦ હું વિચરીશ.

સાધુ મુનીને લેતા થકાં ને સંસારિને વોહોરાવતાં થકાં
દાપ લાગે તે દશ મીશ્ર

- ૩૩ ૧ (સંકીત દોષ)=એટલે કે અસુજતાની દાતારને કે મુનીને
શંકા પડે છે છતાં સંસારી આપે ને સાધુ લે તે બન્નેને દોષ.
- ૩૪ ૨ (મખીત દોષ)=સુજતી વસ્તુ સચેતથી ખરડાયેલી હોય એટલે કે
કાચા પાણી કે મીઠા, ખારા વીગેરેથી ખરડાયેલી અગર તેને
અડકેલી વાસણમાં સુજતી વસ્તુ પડી હોય તે.
- ૩૫ ૩ (નીખીત દોષ)=સચેત વસ્તુ ઉપરથી અચેત વસ્તુ આપે તે
દાખલા તરીકે કાચા પાણી, લીલોતરી ઉપર પડેલી વસ્તુ આપે તે
- ૩૬ ૪ (મેહિત દોષ)=સુજતી વસ્તુ અસુજતીએ ઢાંકેલ આપે તે,
- ૩૭ ૫ (સાહીત દોષ)=સચેત વસ્તુને અડકાઈ વસ્તુ આપે તે
- ૩૮ ૬ (દાયક દોષ)=આંધળો માણસ ઉડીને આપે તે,
- ૩૯ ૭ (મીશ્ર દોષ)=સચેત અચેત વસ્તુ ભેળસેળ થયેલ આપે તે.
- ૪૦ ૮ (અપરિણય દોષ)=સસ્ત્ર જે વસ્તુને પ્રગમ્યું નથી તેવું સાધુને
આપે તે જેમકે કાચા શાખને ધણુ કાર્યુ હોય તેવું તથા
ખારીઆં વીગેરે
- ૪૧ ૯ (લીત દોષ)=તરતની જમીન લીંપેલી હોય અને લીંપ્યા પછી
એ ઘડી ન થઈ હોય તે જગ્યામાંથી લાલો ચાલો આપે તે.
- ૪૨ ૧૦ (છંડુય દોષ)=આપવાવાળા વસ્તુ લાલતાને મેલતાં ઢોળાની
લાવી આપે તે.

(૮૩)

“ બ ”

એવા બારમા.

અતિથી સંવિભાગ વ્રતના અંત આહાર કરતી વખતે સાધુને
આહાર આપવાની ચીંતવણા કરવી
નેનું વ્રત.

પંચ અધ્યારા પંચ પાંચ અંતિયાર
જાણિયંવા નસમાયરિયંવા જાં જાણવા નં આદરવા જોગ નહીં
તંજહા તે આલોડીં તં ને જોમ છે તેમ નિવારણ કરુંછું
(કહુંછું)

ઉપર કહેલ બેતાળીસ દોષ કહેલા છે, તે સીવાય નીચે મુદ્દેશમાં
અનાવેલ દોષો સાધુને વોરાવતી વખતે સાધુ તથા સંસારીએ
ધ્યાનમાં રાખવાના છે.

દીનદીન પ્રત્યે એક જગ્યોથી સાધુને આહાર ખપે નહીં, સાધુને
વોહોરાવતી કાચા પાણીથી હાથ ઠામ વીગેરે ઘોવાં નહીં, સાધુને
વોહોરાવતી વખતે સચેત ચીજ આઘીપાછી કરવી નહીં, ઠામ વીગેરે
કામ ચીજને કુંક મારવી નહીં. બાળક ધાવતાં વીજોડીને તેમજ બાળકને
રોવરાવી આહાર પાણી વોહરાવવો નહીં. સાધુને વોહરાવતીને તેજ ચીજ
તેજ નિમિત્તે નવી નીપજાવવી નહીં. જે ચીજ ગરીબ ગરબાને માટે
તેમજ કુતરાં વીગેરે માટે અનાવેલ હોય તે ચીજ સાધુને વોહોરાવવી
નહી. ગર્ભવંતી બાઈને માટે કરેલો આહાર બાઈ જગ્યા પહેલાં સાધુને
વોહોરાવવો નહીં. ગર્ભવંતી બાઈને આઠ માસ અથવા પછી બાઈએ
હાલી ચાલીને સાધુને વોહરાવવું નહીં કાચી માટી દાણાં, આરો, લીલોતરી
વીગેરે સચેત વસ્તુને અડધી ચીપીને સાધુને વોહરાવવું નહીં.

(૮૪)

બારમા વ્રતના પાંચ અતિચાર.

મુજતી વસ્તુ સચીત ઉપર મુકી હોય. (અર્થ—સચેત વસ્તુની ઉપર અચેત વસ્તુ મુકી હોય) ૧.

સચીતે કરી ઢાંકી હોય. (અર્થ—સચેત વસ્તુએ કરી અચેત વસ્તુને ઢાંકી હોય.)

કાળ અતિક્રમ્યો હોય. (અર્થ—કોલી ગએલી કે ખોરી થએલી વસ્તુ આપવી, કે જમ્યા પછી ચીતવણી કરવી). ૩

પરોવએશે (અર્થ—સાધુ આવે તે વખતે પોતે ન આપે પણ બીજાને આપવા હુકમ કરે). ૪

મન્છરીયાએ (અર્થ—દાન દઇ અહંકાર કયો હોય અથવા હંધાંથી બીજાની સ્પર્ધાએ દાન દીધું હોય). ૫

તો બારમા શિક્ષા વ્રતને વિષે દેવસી સંબંધી અતિચાર જાણ્યો હોય તો તત્સ મિન્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૨ ॥

પાઠ.

સંલેખણા (સંથારાનો પાઠ.)

અહુભંતે અપહિષ્મ	અઠ હવે, લંઠ હે પુન્ય, અઠ હવે બીજું કાંઈ કરવું નથી
મારણાંતિય સંલેહણા	મઠ મરણને અંતે, સંઠ અણુસણુકરવું (આહાર, કષાય પાતળા કરવાને)
હસણા આરાહણા	હુઠ ક્ષમા રાખીને, આઠ આરાધના કરું છું.
પાષધશાળા પુંજને	પોઠ પોષો કરવાની શાળા પુંજને

(૮૫)

ઉચ્ચાર પાસવણ ભુમિકા } ઊં વડીનીત. (ઝાડે જવાની) પાં
પડિલેહિને } લઘુનિત, (પેસાળ કરવાની) ભું
જગ્યા, પં બેઠ તપાસીને.

ગમણા ગમણે પડિકમિને ગં આવવા જવાનું, પં નિવર્તિને.
દર્ભાદિક સંથારે સંથરીને દં ડાલ તરણા વિગેરે સં પયારી
સં પાથરીને.

દર્ભાદિક સંથારે દુરહિને દં ડાલતરણા વિગેરેની સં પયારી-
એ દું એસીને.

પૂર્વ તથા ઉત્તર દિશિ પૂં પૂર્વ તથા ઉત્તર દિશામાં
પદ્યકાદિક આસને એસીને પં પલોડીવાળી એસીને

કરંયલ સંપગાહયં કં કરતલ (એ હાથ) સં બરાબર
બેડીને (કમળના દોડાની માફક એ
હાથ બેડીને)

સિરસાવત્તિયં સિં માથે આવતેન દઈ
મથએ અંજલિ કંટું મં માથે, અં એ હાથ, કં બે-
ડેલા રાખી.

એવં વયાસિ એં એમ, વં વચનથી બોલીને

નમોઽશ્વણં આરિહંતાણંથી જાવ સંપતાણં સુધી બોલવું.
(અહિં યંપુણં નમોઽશ્વણંનો પાઠ ભણવો)

એમ અનંતા સિદ્ધજીને નમસ્કાર કરીને,
વર્તમાનકાળના શ્રી તિર્થંકર દેવજીને નમોઽશ્વણં નમ-
સ્કાર કરીને.

પોતાના ધર્મગુરુ (ધર્મ આચાર્યને) નમસ્કાર કરીને.

પૂર્વે જે વ્રત આદર્યો છે તે આજોવિ, પડિઝમિ, નિંદિ,
નિસદ્ધ થઇ

પૂઠ પ્રથમનાં જે વ્રત આદરેલ છે તે

આઠ સંભારી ને ૫૦ પ્રાયશ્ચિત લઇ

ને ન૦ આત્માની સામે જીલ માટે

નિંદા કરીને નિ૦ સલ રહિત થઇ ને

સવ્યં પાણ્ણાઈ વાયપચખામિ સ૦ સર્વથા, ૫૦ પ્રાણાનિપાત, ૫૦
ત્યાગીને

સવ્યં મૂસાવાયં પચખામિ સ૦ સર્વથા, મૃયાવાદ, ૫૦ ત્યાગીને

સવ્યં અદિનનાહાણું પચખામિ સ૦ સર્વથા, અ૦ અદનાદાન, ૫૦
ત્યાગીને

સવ્યં મેહુણું પચખામિ સ૦ સર્વથા, મે૦ મૈથુન, ૫૦
ત્યાગીને

સવ્યં પરિગાહું પચખામિ સ૦ સર્વથા, ૫૦ પરિગ્રહો, ૫૦
ત્યાગીને

સવ્યં કોહું પચખામિ સ૦ સર્વથા, કો૦ ક્રોધ, ૫૦ ત્યાગીને

જાવ મિજ્જાદંસણુ, સદલ જા૦ યાવન, મિ૦ મિરયાત્વ, દં૦
દર્શન, સ૦ ખોટી શ્રદ્ધાશ્રય સલ

અકરણીયજ્ જોગં પચખામિ અ૦ ન કરવા, જો૦ જોગ, ૫૦
ત્યાગીને

એમ અઢારે પાપરથાન પચખીને } એ૦ એમ અઢારે પાપનાં દ્વારનો
ત્યાગ કરીને

સવ્યં અસણું પાણું } સ૦ સર્વથા અ૦ અન્ન. ૫૦ પાણી,
ખાઈમં, સાઈમં } ખા૦ સુખડી, સા૦ મુખવાસ.

એમ ચારે આહાર પચખીને એ૦ એમ ચારે આહાર પચખીને

જાવ જવાએ
તિવિહું તિવિહોણું
નકરેમિ, નકારેવેમિ
કરંત નાજી જાણેઈ
મણસા વયસા, કાયસા,

જં પિયં હમં શરિરં

હઠં કંતં પિયં મણુત્રં મણામં

ધીજં વિસાસિયં

અણુમયં બહુમયં

ભંડ કરંડગ સમાણું

રયણ કરંડગ બૂય

માણું સીયં

માણું ઊનહું

માણું ખુહા

માણું પીવાસા

માણું બાલા

માણું ચોરા

જાં જ્યાં મુધી, જીં જીવું ત્યાંમુધી
તિં તણુ કરણે તિં તણુજોગે કરી
નં કરં નહીં, નં કરાવું નહીં.

કં કરવા હોય તેને રૂં જાણું નહીં.
મં મને, વં વચને, કાં કાયા-
એ કરી

જં જો, પિં પ્રિય, હં આ, શં
શરીર.

હં આહવા યોગ્ય. કં મુંદર, પ્રિં
પ્રિય, મં મનગમતું, મં સદાય વાહયું
ધીં ધીરજ દેનાર, વિં વિશ્વાસ
રાખવા જંગ

અં વિશેષ માનવા યોગ્ય. બં વા-
રંવાર માનવા યોગ્ય,

ભં ધરેણાના, કં દામડા, સં
સમાન

રં રતના, કં દામડા જીં જેવું

માં રખે. સીં ટાઢ વાય

માં રખે, ઉં તાપ લાગે

માં રખે, ખું કુધા (જીખ લાગે)

માં રખે, પીં તરસ લાગે

માં રખે, બાં સર્પાદિ કરડે

માં રખે, ચોં ચોર હેરાન કરે

માણું દંસા	માઠ રખે, દંઠ રાંગ કરડે
માણું મસગા	માઠ રખે, મઠ મચ્છર કરડે
માણું વાહિયં, પિત્તિયં	માઠ રખે, વાઠ વ્યાધિ થાય, પિઠ પીત્તના - ગે ઉલટી જાય
સંભિમં સન્નિવાયં	સંઠ સજેખમ થાય, સંઠ સન્નિવાય થાય
ત્રિવિહા રોગાયંકા	ત્રિઠ ત્રિવિધ પ્રકારના, રોઠ અસા- ધ્ય રોગ ઉપજે
પરિસહા વસગા	પઠ ભુખ તરસ્યાદી દુઃખ, વઠ ઉપસર્ગ દેવ મનુષ્યાદિક કૃત
ફારા કુસંતિ	ફાઠ ઉપર કહેલ આધિ, વ્યાધિ, પરિસહ તથા ઉપસર્ગ મારા શરિરને હેરાત કરે
ઐયં પિયણું ચરિમેદં	ઐઠ ઐ પ્રકારે, પિઠ પ્રિય શરીરને, ચઠ છેલ્લા.
ઊરસાસ નિરસાસેહિં	ઊઠ ઝંચા શ્વાસ, નિઠ નિચો શ્વાસ,
વોસરામિ નિકટું	વોઠ વોસરાવું છં. તિઠ એમ કહીને
એમ શારરવોસરાવિને	એઠ એમ શરિર વોસરાવિને (તથા દહને)
સંલેખણા	સંઠ સારી લેખ્યાથી
હુસણા હુસિઆ	હુઠ હામા રાખી હુઠ હામાથી
ભાતપાણુ પડિખિયા	ભાઠ ભાત પાણીના પઠ ત્યાગ
કાલં અણુવ કંખખ માણું	કાઠ કાળ, મેઠ. અઠ નહી, કંઠ
વિહુરામિ	વાંછતો માઠ થકો, વિઠ વિચરીશ

(૮૬)

એવી સદહુણા પદપણા કરીએ, ને અણુસણનો વખત આવે ત્યારે દરસનાએ કરી શુદ્ધિ હોજો.

“ બ ”

એહના સંલેખણાના.

પાંચ અધ્યાય	પાંચ પાંચ અતિચાર
જાણિયવા નસપાયરિયવા	જાણવા ના આદરવાનેજ નહીં.
તંજાદા તે આલોહો	તો ન જેમ છે તેમ નિવારણ કરું છું

સંલેખણાના પાંચ અતિચાર.

ઈહ લોગા સંસપડોગે ૧	ઈં આ, લોા લોકમાં ચક્રવર્તીક થવાની. સંં ઇચ્છા રાખી હોય
પર લોગા સંસપડોગે ૨	પં પર, લોા લોકમાં દેવ, ઈદ્રાદિક થવાની સંં ઇચ્છા રાખી હોય
જીવિયા સંસપડોગે ૩	જીં જાજા દીવસ મહીમાને અર્થે જીવવાની, સંં ઇચ્છા રાખી હોય
મરણીઆ સંસપડોગે ૪	મં પિઝ થકી મોતની, સંં ઇચ્છા રાખી હોય
કામ ભોગા સંસપડોગે ૫	કાં કામ ભોગની, સંં ઇચ્છા રાખી હોય

તો સંલેખણાના પાંચ અતિચાર વિષે દેવસી સંબંધી અતિચાર લાગ્યો હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં.

પાઠ

અઢાર પાપ સ્થાનકનાં નામ.

અઢાર પાપ સ્થાનક આજોડિં અઠ અઢારે પાપનાં ઢારનું નિવારણ કરુંછું	
પ્રાણાતિપાત ૧	પ્રઠ જીવ હીંસા કરવી.
મૃપાવાદ ૨	મૃઠ જીવું બોલવું તે
અદત્તાદાન ૩	અઠ ચોરી કરવી તે
મૈથુન ૪	મૈઠ અશ્વત્થચર્ચ સેવવું
પરિશ્રહ ૫	પઠ ધનાદિક તરફ મુગ્ધાં રાખવી
ક્રોધ ૬	ક્રોઠ મનમાં રીસ કરવી તે
માન ૭	માઠ અહંકાર
માયા ૮	માઠ કપટ, પ્રપંચ
લોભ ૯	લોઠ અસંતોષ
રાગ ૧૦	રાઠ પ્રીતી
દ્વેશ ૧૧	દ્વેઠ ઇર્ષા
કલેશ ૧૨	ક્રો કંકાશ
અભ્યાખ્યાન ૧૩	અઠ આળ ચડાવવો
મૈથુન્ય ૧૪	પૈઠ ચાડી ચુગલી કરવી
પરપરિવાદ ૧૫	પઠ વાંકું બોલવું, નિંદા કરવી.
રત્ની અપ્રેતી ૧૬	રઠ ખુશી. અઠ દિલગીરી.

(૬૧)

માયા માસો ૧૭ માં ૬૫૮ સહિત માં જુદું
મિથ્યા દંસજી, સદન ૧૮ મિત્ર ખોટી, દં ૦ શ્રદ્ધા રૂપી, સં
સત્ય રાખવો

એમ અહારે પાપસ્થાનક સેવ્યાં હોય સેવરાવ્યાં હોય,
સેવતા પ્રત્યે ભક્તિ બલ્યાં હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવલીના
સાંખે દેવસી સંખંધી પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્મ
મન્થામિ દુઃકડં.

જ્ઞાન, દર્શણ, બાર પ્રત, સંલેખણ સહીત અતિક્રમ
વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અણાચાર, બલતાં અબલતાં મને
કરી, વચને કરો, કાયાએ કરો, સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય,
સેવતા પ્રત્યે ભક્તિ બલ્યાં હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવલીના
સાંખે તસ્મ મન્થામિ દુઃકડં.

ત્યાર પછી “ મન્થામિ ધામિનો ” પાઠ કરીને બેહેત્ર
નીચે પ્રમાણે શ્રમણ સૂત્ર લખે છે.

ૐ શ્રી વીર ! શુરયો નમઃ

પહેલું શ્રમણ સૂત્ર.

ધ્વજામિ

પરિક્રમિતં

પગામ સેનજાએ

નિગામ સેનજાએ

સંધારા ઉવટ્ટણાએ

ધ્વજુધું.

પાપનું નિવારણ કરવાને

બલું સુધ રહ્યો હોઈ

બલું પાશરી સુતો હોઈ

પોન્નાવિના પડખું ફેરવ્યું હોય

(૯૨)

પરિચટ્ટણાએ
આઉટ્ટણાએ
પસારણાએ
છપ્પઈ સંઘટ્ટણાએ
કુપ્પએ

કક્કરાઈએ

છીએ

જંભાઈએ

આમોસે

સસરકઆમોસે

આઉલમાઉલાએ

મુવણવત્તિયાએ

ઘટ્ઠિવિપરિયા સિયાએ

“સ્રીએ” પુરિસવિપરિયા

સિયાએ

દ્વિટ્ઠિવિપરિયા સિયાએ

મણવિપરિયા સિયાએ

પાણબોયણ વિપરિયા

સિયાએ

જે મે

વારંવાર પોંળ્યાવિના પાસું ફેરવું હોય
હાથ પગ પોંળ્યાવિના સંકોળ્યા હોય
હાથ પગ પોંળ્યાવિના લાંબા કપા હોય
છ પગી-જૂ વિગેરે જીવ કચરાયા હોય
કુચેટા કરી હોય

ઉઘાડે મોઢે બોલાયું હોય.

ઉઘાડે મોઢે છીંક ખાધી હોય

ઉઘાડે મોઢે બગાસુ ખાધું હોય

પોંળ્યાવિના શરીર ખંજવાળયું હોય

મચેત રજો ખરડેલ વસ્ત્રાદિકને સ્પર્શ

કર્યું હોય

ચિત્ત આકુલ વ્યાકુલ થયું હોય

સ્વપ્નમાં અનેક પ્રકારનાં રૂપ રંગ

બંધાથી

સ્ત્રી સંગાથે ભોગતી ઇચ્છા થઈ હોય

પુરુષ સંગાથે ભોગતી ઇચ્છા થઈ

હોય, એમ બોલવું

સ્વપ્નમાં સ્ત્રી સામે વિકાર દષ્ટિએ

બેવાયું હોય

મન માહું ચિંતવ્યું હોય

સ્વપ્નમાં પાણી કે ભોજન વાપર્યું

હોય તેથી

(ઉપર બતાવેલા બોલોમાંથી) જે મે,

પૌષ્ણાદિક વ્રતમાં સુધને ઉકયા પછી આ પહેલા સમણ સૂત્રનું કાઉસગ કરવું જોઈએ.

બીજું શ્રમણ સૂત્ર.

(गौथरी) जतं

विधातुं होय

અગત્ય

ਦੀਖੁ ਫੋਮ

અન્યથો અસૂઝતુ આહાર કે

(૯૪)

પાણીસણાએ
અણભોયણાએ
પાણીભોયણાએ
ખીયભોયણાએ
હરિયભોયણાએ

પચ્છા કમ્ભિયાએ

ધુરેકમ્ભિયાએ

અદિદુહડાએ

દગ્ગસંસદહડાએ

રયસંસદહડાએ

પારિસાડાણિયાએ

પારિહાવણિયાએ

ઉહાસણ શિકખાએ

જંઉચ્ચામેણું

ઉપાયણેસણાએ

પાણી ધીધું હોય
સદોષ આહાર વાપર્યો હોય
સદોષ પાણી વાપર્યું હોય
(સચેત) ખીજયુક્ત આહાર કર્યો હોય
(કાચી) લીલોતરીયુક્ત આહાર
કર્યો હોય

આહાર વહોર્યા પછી કાંઈ પણ દોષ
લાગ્યો હોય

આહાર વહોર્યા પહેલાં કાંઈપણ દોષ
લાગ્યો હોય

નજર દેખાતું ન હોય ત્યાંથી લાવી
આપેલ હોય

સચેત પાણીના સંઘટ્ટા સહિત આહાર
લેવાયો હોય

સચેત રજે ખરડેલ આહાર પાણી
લીધાં હોય

ઝાઝો આહાર લઈ નાખી દીધો હોય
ખાવો થોડો અને નાખી દેવો ઝાઝો

એવો પરકવા લાયક આહાર લીધો હોય
વારંવાર વસ્તુ માગી હોય

વહોરાવનારથી દોષ (સોળ ઉદ્ગમ-
નના) લાગ્યા હોય

વહોરનારથી લાગતા (સોળઉત્પાદનના)
દોષમતિ કાષ્ટ દોષ લાગ્યો હોય

(૯૫)

અપડિસુદ્ધં
પડિગાહિયં
પરિશુતંવા
જનપરિહવિયં

અકલ્પનીક આહાર પાણી
લીધાં હોય
ભોગવ્યા હોય
નાખી દેવા યોગ્ય નાખી દીધું ન
હોય તો

તસ્મિન્નિચ્છામિ દુઃકડં

તેનું પાપ મને નિષ્કલ્પ થાએ.

પ્રતમા વહોરી લાવ્યા પછી આ બીજા શ્રમણ સૂત્રનું કાઠિસગ્ગ
કરવું જોઈએ.

ત્રીજી શ્રમણ સૂત્ર.

પાડકમામિ
ચઉકાલે

પાપનું નિવારણ કરે છું
સવાર, સાંજ, આગલી રાત્રી, પાછલી
રાત્રી, સજ્જાયના

સજ્જાયસ્સ

મુકરર કરેલા એ ચાર વખતે

અકરણ્યાએ

સજ્જાય ન કાપી હોય

ઉભયકાલં

સવાર, સાંજ બે વખત

અપાવગરણસ્સ

વસ પાત્ર વિગેરે

અપાડિલેહણ્યાએ

નજરે જોયા ન હોય

દુપ્પાડિલેહણ્યાએ

મ્મી રીતે જોયા હોય

અપમજ્જણ્યાએ

પોંત્યા ન હોય

દુપ્પમજ્જણ્યાએ

મ્મી રીતે પોંત્યા હોય

અપકમ્મ

(અતિક્રમ) પાપ કરવાનો વિચાર

વપકમ્મ

(અતિક્રમ) પાપ કરવાની તૈયારી

અપકારે

(અતિચાર) પાપ કરવા લાગ્યે હોઉ

(૯૬)

અણ્યાચારે	(અનાચાર) પાપ કીધું હોય
જેમે	ઈત્યાદિક જે મેં
દેવસિઓ	દિવસ અંબધી
અર્ધચારો કઓ	અતિચાર (પાપ) કીધાં હોય
તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં	તેનું પાપ મને નિષ્કળ થશે.

પૌષ્ઠાદિક વ્રતમાં પડિ લેહણ કર્યા પછી આ ત્રીજા સમણ સૂત્રનું કાઉમચ્ચ કરવું જોઈએ.

ચોથું શ્રમણ સૂત્ર.

પડિક્કમામિ	પાપનું નિવારણ કરુંછું
એગવિહો	એક પ્રકારનું
અસંજએ	અસંયમપાતું-અવત.
પડિક્કમામિ	નિવર્તુંછું.
દોહિં અંધણેહિં	જે પ્રકારનાં અંધનથી.
રાગ અંધણેણું	રાગ અંધનથી.
દોપ અંધણેણું	દ્વેષ અંધનથી
પડિક્કમામિ	નિવર્તુંછું.
તિહિદંડેહિ	ત્રણ પ્રકારનાં દંડથી
મણ્હંડેણું	અશુભ મન દંડથી.
વયદંડેણું	અશુભ વચન દંડથી
કાયદંડેણું	અશુભ કાય દંડથી
પડિક્કમામિ	નિવર્તુંછું
તિહિં ગુત્તિહિં	ત્રણ પ્રકારની ગુપ્તિના દોષથી
મણ ગુત્તિએ વય ગુત્તિએ	મન વચન કાયાને અશુદ્ધ પરિણામથી

(૯૭.)

કાય ગુત્તિએ
પડિક્કમાભિ
તિહિં સદલેણું
માયા સદલેણું
નિયાણું સદલેણું
મિચ્છા દંસણું સદલેણું
પડિક્કમાભિ
તિહિં ગારવેણું
છઢિંગારવેણું
રસગારવેણું
સાયાગારવેણું
પડિક્કમાભિ
તિહિં વિરાહણાહિં
નાણું વિરાહણાએ
દંસણું વિરાહણાએ
ચરિત્ત વિરાહણાએ
પડિક્કમાભિ
ચઉહિંકસાએહિં
કોહકસાએણું
માણકસાએણું
માયાકસાએણું
લોભકસાએણું
પડિક્કમાભિ

ગોપવી શુદ્ધ પરિણામમાં રાખવા તે
નિવર્તુણું
ત્રણ પ્રકારનાં સહ્યથી
માયા કપટ રાખવાથી
(નિદાન) કિયાનું ફલ માગી લેવાથી
ખોટી શ્રદ્ધા રાખવાથી
નિવર્તુણું
ત્રણ પ્રકારના ગર્વથી
ફિદ્દિના ગર્વથી
રસ-સ્વાદના ગર્વથી
શરીરનાં મુખના ગર્વથી
નિવર્તુણું
ત્રણ પ્રકારની વિરાધનાથી
જ્ઞાન વિરાધનાથી
સમકિતના ભંઝથી
કરણીના ભંઝથી
નિવર્તુણું
ચાર પ્રકારના કષાયથી
ક્રોધ કરવાથી
માન કરવાથી
માયા કરવાથી
લોભ કરવાથી
નિવર્તુણું.

(૯૯)

ચઉહિં સન્નાહિં
આહાર સન્નાએ
ભય સન્નાએ
મિહુણ સન્નાએ
પરિગ્ગહ સન્નાએ
પડિક્કમામિ
ચઉહિંવિકહાહિં
દૃષ્ટિકહાએ
ભત્તકહાએ
દેસકહાએ
રાયકહાએ

પડિક્કમામિ
ચઉહિં આણુહિં
અદ્દેણુ આણુણુ
રૂદ્દેણુ આણુણુ
ધમ્મેણુ આણુણુ
મુક્કેણુ આણુણુ

પડિક્કમામિ
થંચહિં કિરિયાહિં
કાયાએ

ચાર પ્રકારની સંતાથી
ખાવાની વાંછાથી
ભીકની લાગણીથી
મથુનની ઇચ્છાથી
પરિગ્રહની ઇચ્છાથી
નિવર્તુધું
ચાર પ્રકારની વિકથા કુચરીથી
સ્ત્રીની કથા કરવાથી
બોજનની કથા કરવાથી
દેશની કથા કરવાથી
રાગની કથા કરવાથી (સાં નરતુ
બોલવાથી)
નિવર્તુધું
ચાર પ્રકારે (માડી) ચિંતવનાથી
આત્મધ્યાન ધરવાથી
રૂદ્રધ્યાન ધરવાથી
ધર્મધ્યાન ન ધરવાથી
શુક્લ ધ્યાન ન ધરવાથી પહેલાં એ
છોડી દેવાં પાછલનાં એ સ્વીકારવાં
નિવર્તુધું
પાંચ પ્રકારે ક્રિયા (કર્મ લાગવાનાં
ઠોકણા)થી
શરીરે સંબંધી અજાતનાથી

અહિગરણિયાએ

પાઉસિયાએ

પારિતાવણિયાએ

પાણાધવાયા કિરિયાએ

પડિકમામિ

પાંચહિં કામ ગુણેહિં

મદેણું

રૂવેણું

ગંધેણું

રરોણું

ફાસેણું

પડિકમામિ

પચાહું મહુવ્યએહિં

પાણાઈ વાયાઓ વેરમણું

મુસા વાયાઓ વેરમણું

અદિત્રા દાણાઓ વેરમણું

મિહુણાઓ વેરમણું

પરિગાહાઓ વેરમણું

પડિકમામિ

પાંચહિંસુમિએહિં

અધિકરણું-(હથીઆર)થી

દ્રેષ ભુદ્ધિ રાખવાથી

બીજને દુઃખ ઉપજવવાથી

જીવ હિંસા કરવાથી

નિવર્તું

પાંચ પ્રકારનાં કામ ગુણથી (વિષય

વધવાનાં કારણો)

વિષયોના શબ્દ સાંભળવાથી

રૂપ જોવાથી (સ્ત્રીયાદિકનાં)

સુમંધ લેવાથી

સ્વાદ લેવાથી

કામજી સ્પર્શથી

નિવર્તું

પાંચ પ્રકારના મહાત્રન મંત્રથી દોષોથી

હિંસા કરવી,

જૂઠું ખોલવું,

ચોરી કરવી,

મૈથુન સેવવું,

પરિગ્રહ રાખવો,

એ પાત્રેથી વિરમ્બા પછી લાગેલા

દોષથી નિવર્તું છું.

નિવર્તું છું

પાંચ સમિતિના દોષથી

(૧૦૦)

ધરિયાસુમિએ	રસ્તે ચાલતાં અજાતના થવાના દોષથી
ભાસા સુમિએ	વગર વિચાર્યું બોલવાથી
એસણા સુમિએ	દોષિત આહાર લેવાથી
આયાણુ ભંડુમત્ત નિકષેવણુ	વસ્ત્ર પાત્રાદિક ઉપકરણુ અજાતનાએ
સુમિએ	લેતાં મદતાં થએલા દોષથી
ઉચ્ચાર, પાસવણુ, ખેલ,	વડિનીત, લલુનીત, જળખા, મેલ,
જલસ, સંવાણુ, પારિકા	લીટ ને પરડવતાં અજાતના થવાથી
વણિયા સુમિએ	જાગેલા દોષથી નિવર્તું છું
પડિક્કમામિ	નિવર્તું છું
છહિં જીવનિકાઅહિં	છપકારના જીવના સમુહની વિરાધનાથી
પુથવી કાચેણું	પૃથ્વીકાય-માટી પ્રમુખ પૃથ્વી
આઉકાએણું	અપકાય-નદી વિગેરેનું પાણી
તેઉકાએણું	ચૂલા ભટ્ટી વિગેરેના અગ્નિ
વાઉકાએણું	સચેત વાયરો
વણુરસર્ધ કાએણું	કાચી લીવોતરી
તરસ કાએણું	બેઘનિદ્ર્યાન્નિક ત્રસ જીવો
પડિક્કમામિ છહિંલેસાહિં	એમ જાએ કાયની હિંસાથી નિવર્તું છું
	નિવર્તું છું જ પ્રકારની લેશ્યા
	(પરિણામ)ના દોષથી
કિણ્ણલેસાએ	અત્યંત હિંસા કરવાનું મન
નીલ લેસાએ	દુરાચાર સેવવાનું મન
કાઉ લેસાએ	સ્વદોષ જોપવી પરદોષ પ્રકાશવા.
તેઉ લેસાએ	કપટરહિત નમ્ર પરિણામ.

(૧૦૧)

પડિમ લેસાએ

મુક લેસાએ

પડિકમામિ

સત્તિલિં લયઠાણેલિં

ધનનો લય ચોરનો લય

પડિકમામિ

અઠલિંમયઠાણેલિં

નવલિંઅંભચેરગુત્તિલિં

૧. સ્ત્રી પશુ પાંડગ રહિત સ્થાનકમાં રહેણું, ૨. સ્ત્રીનાં કથા કરવી નહિ, ૩. સ્ત્રીસાથે એક આસને બેસવું નહિ, ૪. સ્ત્રીનાં અંગો-પાંગ વિષય બુદ્ધિએ જાંવા નહિ, ૫. ભીતનાં અંતરે ભોગી પુરૂષના શબ્દ સાંભળવા નહિ, ૬. પૂર્વના કામભોગ સંભારવા નહિ, ૭. દરરોજ સ્નિગ્ધ ભોજન કરવું નહિ, ૮. ધણુ સ્વાદ કરી અધિકો આહાર કરે નહિ, ૯. શરીરનો ટાપટીપ (શોભા) કરવી નહિ. એ નવ વાડ શીયલની જાણવી.

દસવિહુ સમણુ ધર્મ

ત્રણે જોગના ચડતા પરિણામ,
સમિતિ ગુપ્તિ સહિત, રાગદ્વેષ રહિત
પરિણામ.

નીવર્તુ છું

સાત લયનાં સ્થાનકથી.

આલોક લય, પરલોક લય,

અકસ્માત લય, આઠવેકા લય,

મરણુ લય, અપયશ લય.

નિવર્તુ છું.

આઠ મદનાં સ્થાનકથી.

જનિમદ, કુલમદ, જલમદ રૂપમદ,

તપમદ, શ્રુતમદ, લાભમદ ઐશ્વર્યમદ.

નવપ્રકારની બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ.

દશ પ્રકારનો શ્રમણુ ધર્મ. જમા,
નિર્લોભતા, સરલતા, નમ્રતા સંતોષ,
સત્ય. સંયમ, તપ, જ્ઞાનદાન (કે
પરોપકાર બુદ્ધિ) અને બ્રહ્મચર્ય

એકારસહિં

અગ્યાર પ્રકારે

ઉપાસગ પડિમાહિં

ઉપાસક-શ્રાવકની પડીમા

૧ સમકિત નિર્મલ રાખે, ૨. ત્રત પચ્ચખાણુ કરે, ૩. સામાયિક કરે, ૪. પૌપત્ર કરે, ૫. પાંચ ખોલ પાળે, ૬ સર્વથા બ્રહ્મચર્ય પાળે, ૭ અચિત્ત આહાર કરે, ૮, આરંભન કરે, ૯. અનેરા પાસે આરંભ કરાવે નહિં, ૧૦. ઉદ્દેશિક આહાર ન કરે, ૧૧. સાધુ તી પેટે વિચરે.

ખારસહિં ભિક્ષુ પડિમાહિં-ખાર સાધુની પડિમા

૧. એકદાત (ધાર) અન્નની એકદાત પાણીની, ૨, બન્ને દાત અન્ન પાણીની, ૩. ત્રણ ત્રણદાન, ૪. ચાર ચારદાત, ૫. પાંચ પાંચદાત, ૬. છ છદાત, ૭. સાત સાતદાત અન્ન ને પાણીની કીએ, ૮. એકાંતર ઉપવાસ, ૯. દંડાસન, ૧૦. ગોદુક આસન, ૧૧. છટ્ટ ભક્ત, ૧૨. અદ્ભુત ભક્ત કરે.

તેરસહિં કિરિયા ઠાણુહિં તેર ક્રિયાનાં સ્થાનક.

૧. અર્થદંડ, ૨. અનર્થદંડ, ૩. હિંસાદંડ, ૪. અકસ્માતદંડ, ૫. દષ્ટિ વિપર્યાસદંડ, ૬. મૃપાવાદ, ૭. અદત્તાદાન, ૮. આત્તધ્યાન. ૯. અભિમાન, ૧૦. મિત્રદોષદંડ, ૧૧. માયા, ૧૨. લોભ, ૧૩. અને દંયાપથિક (અચત્ના) દંડ.

ચત્તેસહિં ભૂયગામેહિં ચૌદ પ્રકારના જીવ સમુદ.

સુક્ષ્મ એકેન્દ્રિયના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા; ૨
ખાદર એકેન્દ્રિયના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા; ૪
બેદન્દ્રિયના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા; ૬
તેદન્દ્રિયના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા; ૮
ચત્તેરિન્દ્રિયના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા; ૧૦

(૧૦૩)

અસંજી પંચેન્દ્રિયના અપયોષ્ઠા અને પર્યાષ્ઠા; ૧૨
સંજી પંચેન્દ્રિયના અપયોષ્ઠા અને પર્યાષ્ઠા; ૧૩

પન્નરસહિં

પંદર જાતના

પરમાહુભિમ્બેહિં

પરમા ધાર્મિકનાં નામ, અંબ, અંબરસ,
શામ, સખળ. રૂદ્ર, વૈરૂદ્ર, કાળ, મહા-
કાળ, અસિપત્ર, ધનુષ્ય, કુંભ, વાલુક,
વૈતરણી, ખરરવર, અને મહાધોષ.

સોલસહિં

ગાહાસોલસેહિં

} શ્રી સુયગડાંગ સૂત્રનાં પ્રથમ શ્રુતસ્કંધનાં
સોળ અધ્યાયનાં નામ.

૧ સ્વસમય પરસમય, ૨. વૈતાલિક, ૩, ઉપસર્ગપ્રજા, ૪.
ત્રીપ્રજા, ૫. નરકવિક્રિતિ, ૬. વીરરતુનિ, ૭. કુશીલપરિભાષા,
૮. વિર્યાધ્યયન, ૯. ધર્મોધ્યયન, ૧૦. સમાધિ, ૧૧, મોક્ષમાર્ગ,
૧૨. સમવસરણ, ૧૩. યથાતથ્ય, ૧૪. ગ્રંથી, ૧૫. યમકાધ્ય૦ ૧૬. ગાથાં

સત્તરસવિહિં અસંજમેહિં સત્તર પ્રકારે અસંજમ. તે-

૬. પાંચ રથાવર અને ચાર ત્રસ ને હણવા તે અસંજમ, ૧૦.
અજીવઅજન્તા, ૧૧. અપ્રેક્ષા, ૧૨. અનુપ્રેક્ષા, ૧૩. અનાપયોગે
પરિકાવણિયા, ૧૪. અપ્રમાર્જના, ૧૭ ત્રણ અશુભજનક.

અઠારસવિહિં અખંભેહિં અઠાર પ્રકારે અખંભયયં.

ઉદારિક શરીર સંબંધી કામ ભોગ સેવે, સેવરાંવ ને અનુભોદે
તે મન, વચન ને કાયાથી એ ત્રણ તેરી નવ અને એવીજ રીતે
વૈક્રિય શરીર સંબંધી. ૬-૧૮.

એગણ વીસાએ

જ્ઞાતા સૂત્રનાં એગણીશ અધ્યયનનાં
નામ.

નાયજઝયણેહિં

મેઘકુમારનું, ૧ ધનાશેઠનું, ૨ મોરનાં ઘંડાનું, ૩ કાચખાનું, ૪ ચાનચ્યા પુત્રનું, ૫ તુંખડાનું, ૬ રોહિણીનું, ૭ મહિષ તીર્થકરનું, ૮ જિનરક્ષિત જિનપાલનું, ૯ ચંદ્રમાનું, ૧૦ દાવદવા વૃક્ષનું, ૧૧ સુભુધિ પ્રધાનનું, ૧૨ નંદમણિપારનું ૧૩ તેતલી પ્રધાનનું, ૧૪ નં-
દિન્દ્રલનું, ૧૫ દ્રોપદીનું, ૧૬ આકીર્ણ જ્વતના ઘોડાનું, ૧૭ સુસીમા
દારિકાનું, ૧૮ પુંડરિક કુંડરિકનું ૧૯

વીસાએ અસમાહિષ્ણેહિં વીશ અસમાધિનાં સ્થાનક.

૧. ઉતાવળો ચાલે, ૨ પેાંન્માવિના ચાલે, ૩. જેમતેમ પેાંને,
૪. ઘણાં પાટ પાટલાં ભોગવે, ૫. ગુરુવાદિક સામેં બોલે, ૬. સાધુની
ઘાત ચિતવે, ૭. પ્રાણી ભૂતની ઘાત ચિતવે, ૮. ક્રોધ કરે, ૯. પારકું
વાંકું બોલે, ૧૦. નિશ્ચયકારી ભાષા બોલે, ૧૧. કલેશકરે, ૧૨. અન્યને
કલેશકરાવે, ૧૩. અકાળે સન્નિધાય કરે, ૧૪. સચેત રજેં અરડયું શરીર
પ્રમાળેં નહિ, ૧૫. પ્રહર રાત્રી ગયા પછી મોટે સાદે બોલે, ૧૬.
ગચ્છમાંહિં તડ પડાવે, ૧૭. કલેશ (ગચ્છમાં) ઉપગમવી માંહોમાંહેં
દુઃખ ઉત્પન્ન કરે, ૧૮ પોતે તપે અન્યને તપાવે, ૧૯. આખો દિવસ
ખાખા કરે, ૨૦. અચ્છતુ આહાર પાણી લીએ. એ વીશ અસમાધિયા,
એગવીસાએ સમ્મલેહિં એકવીશ સગલા દોષ.

બાવીસાએ પરિસહેહિં બાવીશ પરિપલ.

૧. ક્ષુધાનો, ૨. તૃષ્ણા, ૩. ટાઢ, ૪. તાપ, ૫. ડાંસ મચ્છર,
૬. અચેલ, ૭. અરતિ, ૮. સ્ત્રી, ૯. ચાલતું તે, ૧૦. ખેસતું, ૧૧.
સ્થાનક, ૧૨. આકોશ, ૧૩. વધ, ૧૪ ગાયતું, ૧૫. અલાભ, ૧૬.
રોગ, ૧૭. તૃણસ્પર્શ, ૧૮. મેત્ર, ૧૯. સત્કાર પુરસ્કાર, ૨૦. પ્રત્યા.
૨૧. અજ્ઞાન, ૨૨. દર્શન (સમકિત) નો.

(૧૦૫)

તેવીસાએ સુયગડઝઝથણહિં-ત્રેવીસ સુયગડાંગ-

સૂત્રનાં અધ્યયન તેમાં સોળ પ્રથમ શ્રુતસ્કંધનાં તે પૂર્વે કહ્યાં. ખીજા શ્રુતસ્કંધનાં સાત અધ્યયન-પુંડરીક ક્રિયાસ્થાનક, આહાર પ્રતિજ્ઞા, અપચ્ચખાણુ ક્રિયા, અણુગારધ્યયન, આર્દ્રકુમાર અને નાલંદા (પેઢાલ પુત્ર) નું. એ ૨૩.

અઉવીસાએ દેવેહિં ચોવીશ ભેદે દેવો કહ્યા છે.

૧૦. ભવનપતિ, ૮. વાણવ્યંતર, ૫. જ્યોતિષી અને એક ત્રૈમાનિક એવં ૨૪. અથવા તીર્થંકરો ૨૪.

પણુવીસાએ જાવણાહિં પચીશ જાવના, ૫ મહાવ્રતની.

૧. જોષ્ઠને ચાલવું, ૨. મન શુદ્ધ રાખવું, ૩. નિર્વંશ વચન જોલવું, ૪. નિર્દોષ આહાર પાણી લેવાં, ૫. ભંડોપકરણ મત્તાએ લેવું મૂકવું, ૬. વગર વિચાર્યું જોલવું નહિ, ૧૦. ક્રોધ, લોભ, જ્વબ અને હાસ્યવશે જોલવું નહિ, ૧૧. નિર્દોષ સ્થાનક યાચીને લેવું, ૧૨. સ્થાનકાદિક સુધારવાં નહિ, ૧૩. વગર યાચી વસ્તુ લેતી નહિ, ૧૪. વડિલોનો વિનય કરવો, ૧૫. વસ્તુ સંવિજ્ઞાન કરી જોગવતી, ૧૬. સ્ત્રી ૧૨૫ પંડક રહિત સ્થાનક સેવવું, ૧૭. સ્ત્રીની કથા કરતી નહિ, ૧૮. સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ વિષય જીહ્વિએ જોવાં નહિ, ૧૯. પૂર્વજા કામજોગ અંજારવા નહિ ૨૦. દિન પ્રત્યે સ્નિગ્ધ આહાર ન કરવો; ૨૫. અને પાંચ ઇન્દ્રિયો સંવરતી-કાળુમાં રાખવી.

છવીસાએ દસાકપ્પ } ત્રણ સૂત્રનાં છવીસ અધ્યયન તે.
પવહારેણુ ઉદેસણુ કાલેણુ }

૧૦. દશાશ્રુત સ્કંધનાં, ૬. જૃહતકપનાં ૧૦. બ્યવહારનાં. એવં કુલ ૨૬ અધ્યયન ૩ સૂત્રનાં.

સત્તાવીસાએ અણુગારગુણેહિં-આધુજનાં ૨૭ ગુણો.

પાંચ મહા વ્રત પાળે, પાંચ ઇન્દ્રિય વશ કરે, ચારે કથાય જીતે, ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્તા, જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર સંપન્ન, ભાવ સત્ય, કરણ સત્ય, જોગ સત્ય, ક્ષમાવંત, વૈરાગ્યવંત વેદના આવે સમભાવે સહે અને મરણ આવ્યે સમભાવે રહે, એ ૨૭.

અઠાવીસાએ આચારપ્પ
કર્ષેહિં । આચારાંગ સૂત્રનાં અઠાવીસ અધ્યયન.

૧. શસ્ત્રપ્રજ્ઞા, ૨. લોકવિજય, ૩. શીતોષ્ણયા ૪. સમ્યક્ત્વ અધ્યયન, ૫. લોકસાર અધ્યયન, ૬. ધુત્તાધ્યયન, ૭ વિમોક્ષાધ્ય-
યન, ૮. ઉપધાનશ્રુત, ૯. મહાપ્રજ્ઞાધ્યયન, ૧૦. પિડેસણાધ્યયન,
૧૧. સેન્યાધ્યયન, ૧૨. ઇર્ષ્યાધ્યયન, ૧૩. ભાષાધ્યયન, ૧૪ વસ્ત્રએ
પણાધ્યયન, ૧૫. પાત્ર એપણાધ્યયન, ૧૬. અવગ્રહ પડિમાધ્યયન,
૨૩. સાત સત ક્રિયા એવં ૨૩. ૨૪. ભાવનાધ્યયન ૨૫. વિમુક્તિ
અધ્યયન, ૨૬. નિશિથ ઉદ્ધવાતીયાધ્યયન, ૨૭. અનુદ્ધવાતીયાધ્યયન.
૨૮. ત આરોપણાધ્યયન, છેલ્લાં ત્રણ પ્રાયશ્ચિત્તનાં અધ્યયન,

એગુણતીસાએ પાવ
સુયપસંગેહિં । એગણત્રીશ પ્રકારનાં પાપ શાસ્ત્ર-
મિથ્યાચિન્તનાં સૂત્ર

ભૂમિકંપ, ઉત્પાત, સ્વપ્ન, અંતરીક્ષ, અંગરકુરકણ, સ્વર, વ્યંજન,
અને લક્ષણ એ ૮ મૂળશાસ્ત્ર. એ આઠના અર્થ અને આઠની વાર્તા.
એવં આઠ તેરી ચોવીશ અને વિકથાનુયોગ, ૨૬ વિદ્યાનુયોગ, ૨૭
મંત્રાનુયોગ, ૨૮ નુયોગ, ૨૯ અન્યતીર્થ પ્રવર્તનાનુયોગ એ ૨૯.

તીસાએ મહામોહની ઠાણેહિં-ત્રીશ મોટાં મોહનાં સ્થાનક.

૧. ત્રસ જીવને પાણીમાં ડુબાડી મારવા તે, ૨. હાથે કરી મુખ નાક
દાંડી શ્વાસ રોકી મારવું તે, ૩. અમિમાં આળીને મારવું, ૪. સામ્મ માથે

(૧૦૭)

ધાવમારી ખડગાદીકનું હણવું તે, ૫. માથે વાધર વાંદી તડકે બેસાડી મારવું તે, ૬. ઘેઘા ગુંગાને બેઠ ઉપજવી ખુશી થવું તે, ૭. ખોટો આચાર ગોપવી ખરો કરી દેખાડવું, ૮. પોતાનો દોષ બીજા ઉપર નાખવો તે, ૯. પર્ષદાપામિશ્ર (જૂઠું) બોલવું તે, ૧૦. રાજાનો સેવક થઈ તેનીજ લક્ષ્મી વિનાશે તો, ૧૧. બાલબ્રહ્મચારી નહિ ને બાલ-બ્રહ્મચારી કહી પૂજવે, ૧૨. બ્રહ્મચારી નહિ ને બ્રહ્મચારી નામ ધરાવે, ૧૩. ‘જેણે’ ધન સુયશં કરી સુખી કર્યો તેનુંજ ધન હરે-ચોરે-તો, ૧૪. મોટાઈ આપનાર ઉપકારીને દુઃખ આપે તો, ૧૫. પોતાની આજીવિકા ચત્રાવનારને હણે તો, ૧૬. ધણા લોકોનો પ્રતિપાલ એવા પુરૂષને હણે તો, ૧૭. સાપણ છડાં ગળે, ધણીઆંશી ધણીને હણે, ચાકર કાકરને મારે અને ધર્મ શાસ્ત્રનાં ભણનાર સાધુને મારે તો, ૧૮. ચારિત્રીઆને ચારિત્રી થવી બ્રટ કરે તો, ૧૯. જ્ઞાતી દેવલી પ્રમુખના અવગુણ બોલે તો, ૨૦. જિનધર્મ ઉપર દ્રેષ રાખી નિંદા કરે તો, ૨૧. આચાર્યાદિક ધર્મ શાસ્ત્ર ભણાવનારની નિંદા હીનના કરે તો, ૨૨. ધર્મ શાસ્ત્ર ભણાવનાર આચાર્યાદિકનો વિનય ન કરે તો, ૨૩. બહુસૂત્રી નહિ ને બહુસૂત્રી નામ ધરાવે, ૨૪. તપસ્વી નહિ ને તપસ્વી નામ ધરાવે તો, ૨૫. જીની શક્તિ એ આચાર્યાદિકની વૈયાવચ્ચ ન કરે તો, ૨૬. ચારે તીર્થમાં ભેડ પડે તેવી વાત કહે તો, ૨૭. જ્યોતિષ પૈલકની વિદ્યા ભણી હિંસામાંહે ધર્મ ખરૂંપે તો, ૨૮. દેવાદિક સંખંધી વિષય સુખોમાં સદા લીન રહે તો, ૨૯. ભણી કરણી કરી દેવ થયા છે તેનું વાંકું બોલે તો, ૩૦. દેવતાને ન દેખતા જતાં કહે જે હું દેવતાને દેખું છું એ મહા મોહનીય કર્મ બાધવાનાં ૩૦ કારણો કહ્યાં.

એગતીસાએ સિદ્ધાંતગુણેહિં-એકત્રીશ સિદ્ધના ગુણો.

૫. વર્ણુ, ૨. ગંધ, ૫. રસ, ૮. સ્પર્શ, ૫. સંઘાણુ, ૩. વૈદ, શરીર, સંગ અને જન્મ. એ ૩૧. બોલ રહિત હોવાથી એકત્રીશ ગુણુ સહિત છે.

બત્તીસાએ જોગસંગહેહિં-અત્રીશ યોગ સંગ્રહ.

૧. ગુરૂ આગલેં પોતાના દોષ આજોવવા, ૨. ગુરૂએ શિષ્યને આપેલું પ્રાયશ્ચિત્ત કોઈ પાસે પ્રકાશવું નહિં ૩. આપદા આવે ધર્મથી ચળે નહિં, ૪. આલોક પરલોકની વાંછા રહિત તપ કરે, ૫. અદ્યુ આસેવનની શિક્ષા સહિત પ્રવર્તે, ૬. શરીરની શોભા મુશ્યુપા ન કરે, ૭. તપ હરી યશની વાંછાએ અગટ કરે નહિં, ૮. લોભ રહિત પ્રવર્તે, ઉપશાંતપણે પ્રવર્તે, ૧૦. સરળપણે પ્રવર્તે, ૧૧. સયમમાં નિર્મળ પણે પ્રવર્તે, ૧૨. નિશંકપણે સમકિત શુદ્ધ રાખે, ૧૩. સમાધિ સહિત પ્રવર્તે, ૧૪. માયા રહિત પ્રવર્તે, ૧૫. વિનયને વિષે તત્પર રહે, ૧૬. ધૈર્યવંત હોવે, ૧૭. વૈરાગ્યવંત હોવે, ૧૮. મુક્તિનો વાંછક હોવે, ૧૯. રૂડી ક્રિયા સહિત હોવે, ૨૦. આશ્રવને રોકે, ૨૧. પોતાના આત્માના દોષ ઠાળે, ૨૨. ઇન્દ્રિયના વિપયથી વિરક્ત રહે, ૨૩. મૂળ ગુણુ ઉત્તર ગુણુની વૃદ્ધિ અર્થે પચ્ચખાણુ કરે, ૨૪. દ્રવ્યથી આજી ઉપધિ, બાવથી વિષય કષાયનો ત્યાગ કરવો, ૨૫. પ્રમાદ રહિત પ્રવર્તે, ૨૬. હમેશાં ઉત્તમ કાર્યમાં પ્રવૃત્ત રહેવું, ૨૭. ધર્મ યુક્ત ધ્યાનમાં નિશ્ચળ રહેવું, ૨૮. શુભ જોગમાં પ્રવર્તવું, ૨૯. પરિપક્વ ઉપને ક્ષોભ પામે નહિં, ૩૦. કર્મ, સંસાર, સ્વજનાદિકનો સંગ ત્યજવો, ૩૧. પ્રાયશ્ચિત્ત સીધા પછી શીઘ્ર તપ કરે, અને મરણુ આગ્યે સંચારો કરે. એ ૩૨. યોગોનો સંગ્રહ

(૧૦૯)

તિત્તિસાએ આસાયણાએહિં-તેત્રીશ આશાતના.

૬. શિષ્ય, ગુરુ-વડિલથપી આગલ, ખરેખર અને પુઠે અડતો આવિનથી ચાલે, ઉભો રહે કે ખેસે તેા અશાતના લાગે, ૧૦. ગુરુ પહેલા શુચિ કરે તેા અ૦, ૧૧. ગુરુ શિષ્ય બહાર જઈ આવી ગુરુ પહેલા દરિયાવહિ પડિશ્વમે તેા અ૦, ૧૨, કાદએ પૂછેલાં પ્રશ્નનું ઉત્તર શિષ્ય ગુરુ પહેલા આપે તેા અ૦, ૧૩. રાત્રે ગુરુએ શિષ્યને બોલાવ્યો ને જાગતો ન થોલે તેા અ૦, ૧૪ શિષ્ય આહાર પાણી લાવી પ્રથમ બીજા સાધુને દેખાડી પછી ગુરુને ખતાવે તેા અ૦, ૧૫, એમજ પ્રથમ બીજા પાસે આલોચે પછી ગુરુ પાસે આલોચે તેા અ૦, ૧૬. પ્રથમ અન્ય સાધુને આમત્રે પછી ગુરુને આમત્રે તેા અ૦, ૧૭. ગુરુની આજ્ઞા વિતા બીજાને આહારાદિક આપે તેા અ૦, ૧૮. આહાર કરવા બેગા બેઠા માંહે ગમતો અહાર ગુરુ પહેલા ઉતાવળો ઉતાવળો જિમે તેા અ૦, ૧૯. ગુરુએ બોલાવ્યો ને ન બોલે તેા અ૦, ૨૦. ગુરુએ બોલાવ્યો ને આસને બેઠો જખાપ આપે તેા અ૦, ૨૧. ગુરુએ બોલાવ્યો ને કહે જે શું કહો છો શું કહો છો એમ ચાંપીને બોલે તેા અ૦, ૨૨. ગુરુને તુંકારે બેલાવે તેા અ૦, ૨૩. ગુરુને કંકશ કઠોર વચનો કહે તેા અ૦, ૨૪. જિમ ગુરુ શિક્ષા વચન કહે તેમજ પાછો ગુરુને કહે તેા અ૦, ૨૫. પોતાની પંડિતાઈ દેખાડતા ગુરુની વાચણીમાં ખોટ કાડે તેા અ૦, ૨૬. ગુરુને કહે જે તમે ખોટા અર્થ શું કહો છો એમ કહેતો અ૦, ૨૭. ગુરુ ઉપદેશ આપે ને શિષ્ય રાજી ન થાય તેા અ૦, ૨૮. ૨૯. ગુરુ ઉપદેશ આપે છે અને પર્યાયમાં બેદ પાડે, છેદ પાડે, બ્રાંતિ સંસય ઉપજાવે તેા અ૦, ૩૦. જે કથા ગુરુએ કહી તેહિજ કથા શિષ્ય

મલાવી ને કહે તો અ૦, ૩૧. ૩૨ ગુરૂથી અરોખર અથવા ઉંચે
આસને બેસે તો અ૦, ૩૩. ગુરૂની પથારીએ બેસે સુવે કે પગ
લાગ્યું તે અવિનય ખમાવ્યા વિના જાય તો અશાતના દતિ ૩૩.
બોલ સંપૂર્ણમ્.

અરિહંતાણું આસાયણાએ	અરિહંતની અશાતના
સિદ્ધાણું આસાયણાએ	સિદ્ધની અશાતના
આચરિયાણું આસાયણાએ	આચાર્યની અશાતના
ઉપાધ્યાયાણું આસાયણાએ	ઉપાધ્યાયની અશાતના
સાધુણું આસાયણાએ	સાધુજીની અશાતના
સાધુણીણું આસાયણાએ	સાધ્વીની અશાતના
સાવયાણું આસાયણાએ	શ્રાવકની અશાતના
સાધિયાણું આસાયણાએ	શ્રાવિકાની અશાતના
દેવાણું આસાયણાએ	દેવતાની અશાતના
દેવીણું આસાયણાએ	દેવીની અશાતના
ઇલોગરસ આસાયણાએ	આલોકની અશાતના
પરલોગરસ આસાયણાએ	પરલોકની અશાતના
કેવલીણું આસાયણાએ	કેવલીની અશાતના
કેવલીપત્નરસ ધમરસ } આસાયણાએ	કેવલી પ્રરૂપિત ધર્મની અશાતના
સદેવમણ્યા સુરરસ } લોગરસ આસાયણાએ	દેવ મનુષ્ય અસુર લોક સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલની અશાતના
સંવપાણુભુયજીવ } સત્તાણું આસાયણાએ	સર્વ પ્રાણી જીવ જીવ સત્ત્વની અશાતના
કાકરસ આસાયણાએ	ત્રણકાલની અશાતના

સુયત્સ આસાયણાએ	સૂત-સિદ્ધાંતની અશાતના
સુયત્વયાએ આસાયણાએ	સૂતદેવ-તીર્થ કરેની અશાતના
વાયણારિયત્સ આસાયણાએ	વાંચનાચાર્યની અશાતના
જંવાઠકું	સૂત આગા પાછા ભણ્યાં હોય
વચ્ચામેલિયં	ધ્યાન વગર સૂત ભણ્યાં હોય
હીણકખરં	ઓછું અક્ષર ભણાયું હોય
અવ્યકખરં	અધિક અક્ષર ભણાયું હોય
પયડીણું	પદ ઓછું ભણાયું હોય
વિણયડીણું	અવિનયથી ભણાયું હોય
જોગહીણું	જોગની ચપળતાથી ભણાયું હોય
ધોસહીણું	અશુદ્ધ ઉચ્ચારથી ભણાયું હોય
સુદુદિત્તં	અવિનીતને સૂત ભણાવ્યું હોય
દુદુપડિચ્છિયં	અવિનયથી જ્ઞાન લીધું હોય
અકાલેકઓ સજ્જાઓ	અકાલે સજ્જાય કરી હોય
કાલેનકઓ સજ્જાઓ	કાલે સજ્જાય ન કરી હોય
અસજ્જાઠએ સજ્જાયં	ખત્રીશમાંની કોઈપણ અસજ્જાય
	વખતે સજ્જાય કરી હોય, સૂત
	ભણાયું હોય
સજ્જાઠએ ન સજ્જાયં	સજ્જાય કરવાના સમયે સજ્જાય ન
	કરી હોય તે
તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં	(ઈત્યાદિક કોઈપણ દોષ લાગ્યો હોય)
	તેનું પાપ મને નિષ્ફળ થાઓ.

એક બોલથી માંડી તેત્રીસ બોલ સુધીમાં જાણવા યોગ્ય

જાણ્યા ન હોય, આદરવા યોગ્ય આદર્યાં ન હોય, છાંડવા યોગ્ય છાંડ્યા ન હોય તો તેની માફી માગું છું.

ધન્ય તે મહાપુરુષ-જાણવા યોગ્ય જાણતા હશે, આદરવા યોગ્ય આદરતા હશે, છાંડવા યોગ્ય છાંડતા હશે તેમને મારી તમારી સમય સમય વંદના હોજો.

પાંચમું શ્રમાણ સૂત્ર.

નમોચ્ચીસાએ તિથ્યચરાણું	નમસ્કાર હો ચોવીશે તીર્થકરોને
ઉસભાઈ મહાવીર	} ક્ષભદેવથી મહાકાર પયંતનાઓને
પજાવસાણું	
પ્રણમેવ	એવો (તીર્થકર ભાષિન) આ
નિગંથં પાવયણું	નિર્ગંથ પ્રવચન (સાધુનો) ધર્મ
સચ્ચં	સત્ય છે.
અણ્ણતરં	સર્વ ધર્મોમાં પ્રધાન છે
કેવલીયં	કેવળી ભાષિન છે
પડિપુણ્ણં	અંપૂર્ણ છે
નેચાઉયં	ન્યાય યુક્ત છે
સમુદ્ધં	પુરેપુરો શુદ્ધ છે
સદ્દસકતણું	સદ્ય (ઘેમ)નો વિનાશક છે.
સિદ્ધિમગ્ગં	સિદ્ધિ થવાનો માર્ગ છે
મુક્તિમગ્ગં	મુક્તિનો માર્ગ છે
નિબ્બાણમગ્ગં	કર્મનો અંત આણનાર છે
નિવ્યાણમગ્ગં	નિર્વાણ માર્ગ છે
અવિતહુ મવિસંધિ	} યથાતથ્ય સંદેહ રહિત સર્વ દુઃખોનો
સબ્બદુકખ પહીણમગ્ગં	

નાશ કરનાર છે

(૧૧૩)

ઉદ્યોગિયાણવાં
 સિન્નજાત
 બુદ્ધિજાતિ
 મુચ્યંતિ
 પરિનિવ્યાયંતિ
 સંવદુકખાણુ
 મતંકરંતિ
 તંધમ્મં સદ્દહામિ
 પત્તિયામિ
 રોયામિ
 ફાસેમિ
 પાલેમિ
 અણુપાલેમિ
 તંધમ્મં સદ્દહતો
 પત્તિયતો
 રોયતો
 ફાસતો
 પાત્તતો
 અણુપાત્તતો
 તત્સ ધમ્મત્સ
 કેવડી પત્તતત્સ
 અણુકુઓમિ
 આરાહણાએ

એવા ધર્મમાં રહેનાર જીવો
 સિદ્ધ થાય છે—થશે
 સર્વ પદાર્થના જાણુ થાય છે
 કર્મ થકી મુક્ત થાય છે
 કર્મ નિવારી શીતળીબૂત થાય છે
 સર્વ દુઃખોનો
 અંત કરે છે
 તે ધર્મને શ્રદ્ધા હું
 પ્રતીત આણું છું
 રૂચિ આણું છું
 સ્પર્શ કરું છું
 પાળું છું.
 વિશેષે કરી પાળું છું.
 તે ધર્મની શ્રદ્ધા કરાવતો બીજને
 પ્રતીતિ અણાવતો.
 રૂચિ કરાવતો.
 સ્પર્શ કરાવતો.
 પળાવતો
 વિશેષે પળાવતો.
 તે કેવડીએ પરપેજા
 ધર્મને
 ઉદ્ધમવંત થયો છું.
 અરાધવાને માટે.

વિરઝામિ
 વિરાહણાએ
 અસંજમ પરિયાણામિ
 સંજમ ઉવ સંપન્નમિ
 અબંભાં પરિયાણામિ
 બંભાં ઉવ સંપન્નમિ
 અકપ્પં પરિયાણામિ
 કપ્પં ઉવસંપન્નમિ
 અન્નાણું પરિયાણામિ
 નાણું ઉવ સંપન્નમિ
 આકિનિયં પરિયાણામિ
 કિરિયં ઉવ સંપન્નમિ
 મિચ્છતાં પરિયાણામિ
 સમ્મત્તં ઉવ સંપન્નમિ
 અબોહિં પરિયાણામિ
 બોહિં ઉવ સંપન્નમિ
 અમગ્ગં પરિયાણામિ
 મગ્ગં ઉવ સંપન્નમિ
 જં સંભરામિ
 જંચન સંભરામિ
 જંપડિક્કમામિ
 જંચન પડિક્કમામિ
 તરસ સંવરસ
 દેવસિઅરસ

વિરમું છું તે ધર્મની
 વિરાધનાથી.
 અસંજમનું સ્વરૂપ જાણી
 સંજમને અંગીકાર કરું છું
 અબ્રહ્મચર્યને જાણીને.
 બ્રહ્મચર્યને અંગીકાર કરું છું.
 અકલ્પનીક જાણી-હોડી.
 કલ્પનીક ગ્રહણ કરું છું.
 અજ્ઞાનને જાણી-છાંડી
 જ્ઞાન ગ્રહણ કરું છું.
 ખોટીક્રિયા જાણી-છાંડી.
 સત્ક્રિયા અંગીકાર કરું છું.
 મિથ્યાત્વનું સ્વરૂપ જાણી
 સમક્તિ અંગીકાર કરું છું.
 અબોધને જાણી છાંડીને
 બોધને અંગીકાર કરું છું.
 ઉન્માર્ગ જાણી-છાંડી.
 સન્માર્ગ ગ્રહણ કરું છું.
 જે દોષ મને સાંભરે છે.
 જે દોષ નથી સાંભરતું.
 જેનું પ્રાયશ્ચિત લીધું છે.
 જેનું પ્રાયશ્ચિત નથી લીધું.
 તે સર્વ.
 દિવસ ગ્રંથધી.

(૧૧૫)

અમૃતિરસ

પરિક્ષમામિ

સમણોહ

સંજય

વિરય

પરિહય

પચ્ચખાય

પાવકરમે

અનિયાણો

દિક્કિ સંપત્તો

માયામોસં

વિવળ્લઓ

અઠાઠળ્લેસુ

દાવસમુદ્દેસુ

પત્તરસ કમ્મભૂમિસુ

ળવંતિ કેવિસાહુ

રયહરણુ

ગચ્છંગ

પરિગ્ગહ

ધારા

પચ્ચમહવ્વયધારા

અકુારસ સહસ્સ

સીલાંગ રથધારા (સીલાંગ)

લાગેલા અતિચારનું.

પ્રાયશ્ચિત્ત કરે છું.

હું સાધુ છું.

હું મંજતિ છું.

હું વિરક્ત છું.

હણ્યા છે.

પચ્ચખાણે કરી.

પાપ કર્મ. (એવો હું).

નિયાણા રહિત છું.

સમકિત દષ્ટિ રહિત છું.

કપટ સહિત જુકું.

ત્યજ દીધું છે.

}

અઢીઢીપ-સમુદ્રોને વિષે રહેલા.

પંદર કર્મ ભૂમિને વિષે.

જેટલા સાધુઓ (છે)

રજેદરણુ.

ચુચ્છો (પોંજવાનું)

પાત્રાંત્ર

ધારણ કરવાવાળા.

પાંચ મહાવત ધરનાર.

અઠાર હજાર.

પ્રહસ્યર્થ યુક્ત આચાર રૂપી રથન.

નાયક (સાર્થક).

(૧૧૬)

અકુખય

અક્ષય.

આચાર

આચાર. (અને)

ચરિતા

ચારિત્ર યુક્ત. (એવા)

તેસવ્વે

તે સર્વ સાધુઓને.

સિરસા

મસ્તક નમાવી.

મણસા

અંતઃકરણ પૂર્વક.

મથ્યએણું

મસ્તકે કરી.

વંદામિ

વાંદું છું. ગુણગ્રામ કરું છું.

“તસ્સ ધમ્મસ્સ” નો પાઠ બોલવો તે નીચે પ્રમાણે

“તસ્સ ધમ્મસ” નો પાઠ.

તસ્સ ધમ્મસ્સ

તઠ તે, ધઠ ધર્મ

કેવળી પત્તનસ્સ

કેઠ કેવળી ભગવાને પરપેલા (તેનેવિષં)

અભુઠિયોમિ આરાહણાએ

અઠ ઉભો થાઉં છું. આઠ આરાધવાને

વિરયામિ વિરાહણાએ

વિઠ નિવર્તું છું હું. વિઠ તેની વિરા-

ધના કરવા થઈ

વંદુજિન ચોવીસ

વઠ ચોવીસ તિર્થકર દેવને વાંદું છું.

ઉપરના પાઠમાં બોલતી વખતે “ અભુઠિયોમિ ” કહેતાં ઉભું થઈ જવું. અને પાઠ પુરો કર્યા બાદ આગળ કહ્યા મુજબ બે “પ્રત્યામિ ખમાસમણુ” દેવાં ત્યાર પછી ગુરૂની આજ્ઞા માગી પાંચ પદની વંદણા પઠાના બે હીંચણ વાળી શરૂ કરવી તે નીચે મુજબ.

(૧૧૭)

પંચ પદની વંદણા.

પાઠ.

પદ પહેલું.

પહેલે પદે પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે છતાં શ્રી તિર્થંકર દેવજી
બાર ગુણે કરી સહીત વિચરે છે. જયવંતા કેવળી ચોતરીસ અતિશય
કરી પાંતરીસ પ્રકારની વચન વાણીએ બીરાજમાન છે. એક હજારને
અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણના ધરણુદાર અષ્ટ મહાપ્રતિહારજે કરી બીરાજ-
માન. ઉત્પન્નનાણુ દંસણુ ધરે અરિહાજન કેવળી. સર્વે દ્રવ્ય ક્ષેત્ર,
કાલને ભાવ જાણે છે ને દેખે છે જઘન્ય વીસ (૨૦) તિર્થંકર દેવજી.
ઉત્કૃષ્ટપદે એકસો આઠ જઘન્ય પદે બે ક્રોડ કેવળી, ઉત્કૃષ્ટ પદે નવ
ક્રોડ કેવળી. ચોસઠ ઈંદ્રના વંદનિક, છે. પુજનીક, તે માંહેલા હમણાંને
સમે જે તીર્થંકર વીચરે છે તે કેવા છે ૧ શરિર સંપદા. ૨ સ્વરૂપ
સંપદા. ૩ અતિશય સંપદા. ૪ ઉપગાર સંપદા. ૫ મહાસંપદાના
સ્વામી, ત્રણ લોકના તરણુ તારણુ, જગત માતા, જગત પિતા, જગત
અધિવ, જગત દિપક, જગત ચિંતામણી, જગત ઉપગારી, જગત
ચુડામણી, જગત લોચન, જગત સ્વામી, જગત દિન દયાળ, જગત
દુખનાં નિવારણુ હાર, કેવળ જ્ઞાની, કેવળ દર્શને કરી સર્વ લોકા લોકના
ભાવ બેદ્ર જાણી દેખી રહ્યા છે તેવા શ્રી અરિહંત દેવજીના જ્ઞાન, દર્શન,
અરિત્રને વિષે દેવસી સંખંધી અવિનય, અભક્તિ, અસાતના કરી હોય તો
ખમાવું છું તે શ્રી અરિહંતજીને હાથ જોડી મસ્તક નમારી તિષ્ઠ્યુતોનો
પાઠ ત્રણ વાર જાણી જુઓ જુઓ કરી વાંદું છું.

(૧૧૮)

પદ બીજું.

બીજે પદે શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી આઠ ગુણે કરી સહીત આઠ કર્મ ખપાવી મોક્ષ પદને વિષે પધાર્યા છે તે સિદ્ધજી કેવા છે, અલેશી, અન્નેગી, અશરિરી, અણુહારી, અકષાઈ અનંત દુઃખથી મુક્તજી છે જઈ જન્મ નહીં, જરા નહીં, મર્ણ નહીં, રોગ નહીં, શોક નહીં, ભય નહીં, ભાવક નહીં, દુઃખ નહીં, દાગીદ્ર નહીં, મોહ નહીં, માયા નહીં કર્મ નહીં, કાયા નહીં, લોકને અગ્રે બીરાજ્યા છે, સર્વ લોકાલોકના ભાવ ભેદ જાણે છે ને દેખે છે. આદિ અનંત સ્થિતિ પામ્યા છે તે શ્રી સિદ્ધજી ભગવંતજીના જ્ઞાન, દર્શન વિષે દેવસી સમંધી અવિનય, અભક્તિ, અસાતના કરી હોય તો ખમાવું છું તે શ્રી સિદ્ધભગવંતજીને હાથ જોડી, મસ્તક નમાવી તિજ્જુતોનો પાઠ વ્રણ વાર ભણી જીજ્ઞે જીજ્ઞે કરી વાંદુધુ.

પદ ત્રીજું.

ત્રીજે પદે શ્રી આચાર્યજી છત્રોસ ગુણે કરી સહીત પાંચ આચાર પાળે અને પળાવે, ૧ જ્ઞાન આચાર. ૨ દર્શન આચાર. ૩ ચરિત્ર આચાર. ૪ તપ આચાર, ૫ વિષે આચાર. આઠ સંપન્ના સ્વામી, ૧ આચાર સંપદા, ૨ શરિર સંપદા, ૩ મુત્ર સંપદા, ૪ વયજી સંપદા, ૫ વાંચના સંપદા, ૬ સંગ્રહ સંપદા, ૭ મનિ સંપદા, ૮ પ્રભેગ સંપદા, એ આઠ સંપદાના ધણી છે. જીનવચન રૂપ દ્વાદશાંગી પેટીના ધરણ હાર, બહુ સૂત્રી બહુ પરિવારી, એકવે ગુણે કરી શોભાયમાન છે તે શ્રી આચાર્યજીના જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને તપને વિષે દેવસી સમંધી અવિનય, અભક્તિ, અસાતના કીધી હોય તો ખમાવું છું તે શ્રી

(૧૧૯)

આચાર્યજીને તિખ્ખુતોનો પાઠ ત્રણ વાર ભણી હાથ જોડી મસ્તક નમાવી ભુજો ભુજો કરી વાંદુંછું.

પદ ચોથું.

ચોથે પદે શ્રી ઊપાધ્યાયજી પચીસ ગુણે કરી ચઢીત દ્વાદશાંગીના જાણુ છે, જિન, વચન, સૂત્ર સિદ્ધાંતના પ્રભાવિક, પોને અગ્યાર અંગ, બાર ઊપાંગ આદે દર્ઠ ભણ્યા છે અથવા ભણેછે અને શિષ્યને ભણાવે છે. ક્ષમાવંત, વૈરાગ્યવંત, પાંચ દંદ્રિતા જીતણુહાર, અપ્રમાદિ, પુછ્યા થકી સદેહના નિવારણુહાર વાયણા, પુછણા, પરિચરણા, અણુપેદા, ધર્મકથા કરી ધણા ભવિ જીવેને બોધ બીજના દાતાર, કુમત મત અંધકારના ટાળણુહાર, નિર્મળ જ્ઞાની, નિર્મળ દર્શની, નિર્મળ ચારિત્રના પાલણુહાર, જીનવચન સૂત્રસિદ્ધાંતની પર પગના ચલાવણુહાર, ધર્મ થકી પડતાને શંકા નિવારી સ્થિરના કરણુહાર, બુદ્ધિના સમુદ્ર તે શ્રી ઊપાધ્યાયજીના જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્રને તપને વિષે દેવસી સ-બધી અવિનય, અભક્તિ, અસાતના કાધી હોય, તો ખમાવું હું તે શ્રીઊપાધ્યાયજી ને તિખ્ખુતોનો ત્રણ વાર પાઠ ભણી હાથ જોડી મસ્તક નમાવી ભુજો ભુજો કરી વાંદુંછું.

પદ પાંચમું.

પાંચમે પદે અઢી દ્વીપ પંદર ક્ષેત્રને વિષે પોતાના શ્રી ધર્મગુરુ ધર્માચાર્યજી (જે કોઇ નામ હોય તે બોલવું) આદે દદને જધન્ય બે હજાર કોડ સાધુજી તથા ઊત્કૃષ્ટા પદે નવ હજાર કોડ સાધુજી તે સાધુજી કેવા છે પંચ મહાવ્રતના પાલણુહાર, છ કાયાનાં પીયર. પાંચ

સુમને સુમતા, ત્રણ ગુપ્તે ગુપ્તા, પાંચ ઈન્દ્રિના જીતજીહાર વીસ, અસમાધિના ટાળજીહાર, એકવીસ સમગ્ર દોષના ટાળજીહાર, બાવીસ પરિસદના જીતજીહાર, પચીસ ભાવના ભાવજીહાર, સતાવીસ ગુણોના ધણી, તેત્રીસ જોશ સમ્યક પ્રકારે આરાધજીહાર, એતાળીસ દોષ ટાળીને શુદ્ધ આહાર પાણીના લેજીહાર, આવન અનાચીર્ણના ટાળજીહાર, સનર ભેદે સંજમના પાલજીહાર, બાર ભેદે તપરમાના કરજીહાર, નવ વાડ સહીત, બ્રહ્મચર્યના પાલજીહાર, અઃરંભ પરિગ્રહના ત્યાગી, સંસાર, સુખ ભોગ, વિષય, રોગ, કર્મ કલેશના ટાળજીહાર તે શ્રી સાધુજીના જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ને તપને વિષે, દેવસી સંયંધી અવિનય અભક્તિ અસાતના થઇ હોય તો ખમાવુંછું. તે શ્રી સાધુજીને હાથ બંદી મસ્તક નમાવી તિષ્ઠ્યુતોનો ત્રણ વાર પાઠં ભણી ભુજે ભુજે કરી વાંદું છું.

ધન્ય ગામ, ધન્ય તગર, ધન્ય દેશ, ધન્ય જીહાં માહરા ધર્મ ગુરૂ ધર્માચાર્યજી વિચરે છે. ધન્ય તે શ્રાવક શ્રાવિકાને મારા ધર્મ ગુરૂ ધર્માચાર્યજી પ્રત્યે વાંદે છે વખાણ વાંણી સાંભળે છે, સુજીતું આહારાદિ ચૌદે પ્રકારનું દાન દેવે છે. ધન્ય તે હું પણ મારા ધર્મ ગુરૂ ધર્માચાર્યજી પ્રત્યે વાંદીશ. વખાણ વાંણી સાંભળીશ, સુજીતો આહાર પ્રગુખ ચૌદે પ્રકારનું દાન દેદશ. તે દીન ધન્ય છે.

(ત્યાર પછી નીચે પ્રમાણે બોલવું).

આરહંતાજીને વાંદુંછું, સિદ્ધાજીને વાંદુંછું;
સાધુજીને વાંદુંછું. વ્રતધારી શ્રાવકજીને ખમાવુંછું;

(૧૨૧)

આયરિય ડિવર્જીએ, સીસે સાહુમિય કુલ
આચાર્ય જીપાધ્યાય શિષ્ય નવ દિક્ષિત સાધર્મી એક ગુરૂના શિષ્ય

ગણેય એ જે મે ક્રિયા કરાયા સંવં
ધણા ગુરૂ કુળના શિષ્યા બધા ઉપર જે મે કર્યો કર્યાય સર્વે
તિવિહિણું ખામેમિ ૧ સંવસ્સ સમણ સંઘસ્સ, ભગવચ્ચો
ત્રો વિધ ખમાવું છું સર્વ સાધુ સંઘ ભગવંતને
અંજલી કરે સિસઃ સંવં સંઘ ખમાવિતા,
દાય જોડી કરતો થકો મસ્તકનમાવિ સર્વ સંઘને ખમાવું છું

ખામેમિ સંવસ્સ અહપિ ૨ સંવસ્સ જીવરાસિસ્સ
મારો અપરાધ ખમે સર્વ મારા પ્રત્યે પણ સર્વ જીવરાસી
ભાવ ધર્મ નિય હિય ચિત્તોઃ સંવં જીવં
ભાવ ધર્મ નિજ હીત ચીતવવાને અર્થે સર્વ જીવને
ખમાવિતા ખામે મિ સંવસ્સ અહપિ ૩
ખમાવું છું ખમે મારો અપરાધ સર્વ મારો પણ

અઢાઇ દ્વીપ પંદર ક્ષેત્ર માંહે ખાર વ્રતધારી શ્રાવકજી મુજ
થકા મોટા છે તેહને વાંદુ છું. જો સર્વ જીવને ખમાવું છું. સાત
લાખ પૃથ્વીકાય, સાતલાખ અપકાય, સાતલાખ તેહકાય, સાતલાખ
વાયુકાય, દશલાખ પ્રત્યેક વનસ્પતી કાય, ચૌદલાખ સાધારણ વનસ્પતી
કાય, બેલાખ બેહંદ્રિ, બેલાખ તેરિંદ્રિ, બેલાખ ચૌરિંદ્રિ, ચારલાખ
નારડી, ચારલાખ દેવતા, ચારલાખ તિર્યચ પચેદ્રિ, ચૌદલાખ મનુષ્ય
પચેદ્રિ એ સર્વ મળી ચૌરાસી લાખ જીવજંતીમાંના કોઇ જીવને મારા

(૧૨૨)

હવે હણ્યો હોય હણ્યાવો હોય અને હણતાં પ્રત્યે બહો ભણ્યો હોય
તો ત્રાવીધે ત્રીવીધે કરી ખમાવું છું.

ખામેમિ સંવે જવા, સંવે જવાવિ ખમં તુ
ખમાવુંછું હું સર્વ જવને સર્વ જવ ખમે પાઠ પૂર્ણ
મે મિત્તિ મે સંવ ભુચેમ્, વેર મજ્જ
મારા પ્રત્યે મિત્રભાવ મારે સર્વ ભુત પ્રાણી સાથે વેરભાવ મારે
ન કેણુક એવ મહું આસોધયં નિદિયં ગરિહિયં
નથી કોઈની સાથે એવી રીતે મેં આજોવો આત્માની ગુરૂની સામે
સામે નીચો ગરહો
દુઃખાશ્ચયં, સંવ તિવિહુણં પડિ+તો વંદામિ જિન
ધીકાર્યો. સર્વ ત્રી વિધે નિવર્ત્ય વાંદુ છું જીતનાર
ચોવિશ્વં.
ચોવીસ તિર્થંકર પ્રત્યે.

ત્યાર પછી “ તિખ્ખુત્તા ”નો પાઠ બાણી પાંચમા આવશ્યકની
આજ્ઞા ગુરૂ સર્માપે માંગવી અને ગુરૂના અભાવે ઉત્તર દિશા તરફ
ફરી આજ્ઞા માંગવી.

આવશ્યક પાંચમો.

આવશ્યક દિશ્ચ કરેણ સંદ્ધિસહ ભગવાન
આવશ્યક કરતા અર્થે પાંચજ વર્તે છે આદેશ આપો હે પૂજ્ય
યોગ્ય કાર્યના
દેવસી પ્રાયશ્ચિત વિરુધ્ધનાર્થે કરેમિ કાઠીસગ્ગં
દાવસ સંપન્ની પ્રાયશ્ચિત વિશેષ શુદ્ધીના અર્થે કરુંછું(હું) કાચોત્સર્ગં

આ ઠેકાણે નવકાર મંત્ર ગણ્યા પછી “ કરૈમિ ભંતે ” નો પાઠ પુરો બોલવો ત્યાર પછી “ ઇચ્છામિ ઠામિ ” નો પાઠ બણી “ તસ્મ હાતરી ” નો પાઠ બણી દેવસી તથા રાષ્ટ્ર પડિકમણામાં ચાર લોગસ્સનો, પચ્ચીને દિવસે ૮ લોગસ્સનો કાગિસગ્ગ અને ચોમાસી પાકુખીને દિવસે ચાર લોગસ્સનો અને સંવતસરીને દિવસે ચાળીસ લોગસ્સનો કાગિસગ્ગ કરવો. તે પાલ્યા પછી એક “ લોગસ્સ ” પ્રગટ પછે બણી બે વખત “ ઇચ્છામિ ખમાસમણા ” નો પાઠ બણી રહ્યા બાદ “ નિષ્ક્રયુત્તો ” નો પાઠ બણી છઠ્ઠા આવશ્યકની આજ્ઞા ગુરૂ સંમિપ માગવી.

ત્યાર પછી ગુરૂવાદિક હોય તો તેમની સમીપે પચ્ચખાણુ કરવા તેમના અભાવે મોટેરા શ્રાવક ભાઇ પાસે અથવા પેતાના મુખથી નીચે પ્રમાણે ચોવિહાર અથવા તે વેહારનાં પચ્ચખાણુ લેવાં.

આવશ્યક છઠ્ઠો. પચ્ચખાણુનો પાઠ.

ઉગે—સુરે (નમુકારસિય) ચૈત્રિહંપિઆહારં અસણુ
સ્ય ઉગ્યાથી નવકારસી સુધી* ચાર પ્રકારના આહાર અન્ન
પાણું ખાઈમં સાઈમં અન્નધ્યક્ષા ભોગેણું સહસ્તાગારેણું
પાણી સુખડી મુખવાસ ઉપયોગ વિના તથા સેહસાતકારે
આગાર (છટ)

મહત્તરા ગારેણું સન્ન સમાહિ વતીયાગારેણું
મોહટા પુરૂપના આદેશથી આગાર, તથા સર્વ સમાધીને અર્થે આગાર
વોસિશમિ
તળુંજું તે સિવાય તળુંજું (ચારે પ્રકારના આહાર)

* (બે ઘડી દિવસ ચડ્યા સુધી અથવા નવકાર ગણી નપાળું ત્યાં સુધી)

તેવિહાર કરવા હોય તો ઉપરના પાઠમાં “ ચોવિહાપિ આહાર ” ના અદલે “ તિવિહાપિ આહાર ” બોલવું અને ‘ પાણું ’ શબ્દ મુકા દેવો. આપીને પાઠ પચખાણુનો બોલી જવો.

પચખાણુ કર્યા બાદ ગુરૂ માહરાજને પગે લાગી ખમાવી, સર્વ શ્રાવકોને ખમાવવા ત્યાર પછી નીચે મુજબ બોલવું.

૧ સામાયિક, ૨ ચોરીસથ્થા, ૩ વંદણા, ૪ પડિકમણું. ૫ કાઉસગ, ૬ પચખાણુ એ છ આવશ્યકમાં કાંતો, માત્ર, ૫૬, અક્ષર, ગાથા, ઓછો અર્ધીટો, ૭૮ આજ્ઞા વિપરીત કીધો હોવે તો તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં થય થુક મંગળ (નમોથ્યુણું).

આ ઠેકાણે બે “ નમોથ્યુણું ” હેઠા બેસી ડાબો ગુડો ઊંચો રાખી કહેવાં.

૧. મિથ્યાત્વનું પડિકમણું. ૨. અપ્રતનું પડિકમણું. ૩. પ્રમાદનું પડિકમણું. ૪ કપાયનું પડિકમણું. ૫ અશુભ ભેગનું પડિકમણું- સદ્ગુણ સહીત, અણુપાલણુ (આજ્ઞા પ્રમાણે પાળવું) સહીત, અણુલાસણુ સહીત. (આજ્ઞા પ્રમાણે બોલવું) જ્યાર સહીત ન કીધું હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ગયા કાળનું પડિકમણું, વર્તમાન કાળનું સામાયિક, આવતા કાળના પચખાણુ, ઉપયોગ સહીત ન કીધા હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં.

“ ઇતિ પ્રતિકમણુ સૂત્ર ”

સમાપ્તમ્.

(૧૨૫)

છકું પચ્ચખાણુ.

પચ્ચખાણુ પેહેલું નોકારશીનું.

સુરેંઊગગએ, નમોકાર સહિયં,	સુ૦ સૂર્ય ઊગ્યાથી બે ઘડી દિવસ
	ચડે ત્યાં સુધી ન૦ નવકાર ગણી
પચ્ચખામિ	પાળતાં સુધી ૫૦ પચ્ચખું છું.
ચઊવિહંપિ આહારં	ચ૦ ચાર પ્રકારનો આ૦ આહાર.
અસણું, પાણું, ખાઇમં,	અ૦ અન્નાદીક ૧ પા૦ પાણી ૨
	ખા૦ મેવો
સાઇમં,	૩ સા૦ મુખપાસ ૪ તેમાં નિચેનાઆગાર
અન્નથણાભોગેલું,	અ૦ અણુખણે મોઢામાં ઘાલવાથી
	ભંગ થાય નહીં.
સહસાગારેલું,	અચાનક વર્ષાદનું ફોડ પડવાથી ભંગ
	થાય નહીં અગર જલાતકારે કોઇ
	વસ્તુ મોમાં નાખે તો આગાર
વેસિરામિ ॥ ૧ ॥	ઊપરના બે આગાર શીવાય ચારે આ-
	હાર તળુંછું.

(ઇતિશ્રી પેહેલું નવકારશી પચ્ચખાણુ સમ્મતં)

પચ્ચખાણુ બીજું પોહોરશી.

સુરેંઊગગએ, પોરસિયં,	સુ૦ સૂર્ય ઊગ્યા પછી પો૦ પોહોર
પચ્ચખામિ	હારો ચડે ત્યાં સુધી ૫૦ પચ્ચખું છું

(૧૨૬)

ચડીવિહંપિ, આહારં	ચ૦ ચાર પ્રકારનો આ૦ આહાર.
અસણું, પાણું, ખાઈમં,	અ૦ અન્ન પા૦ પાણી ખા૦ મેવા.
સાધમં	સા૦ મુખવાસ.
અન્નથણા ભોગેણું,	અણુજાણે મોંમાં ઘાંતવાથી ભંગ થાય નહી. ૧
સહસા ગારેણું,	અચાનક વર્ષાદત્તું ફોરું પડવાથી ભંગ થાય નહીં ૨ અથવા બલાત્કારે વસ્તુ ઢાંઢાંએ મોંમાં નાખવાથી.
પછત્રકાભેણું,	વાદળ રજ વીગેરે કારણોથી સૂર્ય દેખાય નહીં તેથી પોહોરશી જણાય નહીં તેો ભંગ થાય નહીં ૩
નિસામોહણું	દીર્ઘમુઢપણે પોરશી નહી જાણુતાં ભંગ થાય તેો ભાગે નહી. ૪
સાહુવયણું	સાધુને વયને પાળું તેો ભંગ થાય નહી ૫ આ આગાર સાધુનો છે.
સન્વસમાહિવત્તિયા ગારેણું	શરીરની સમાધિ વર્તીવવાને કાળે આશડ કરીયે ભંગ થાય નહીં. ૬
બોસિરામિ	ઉપરના છ આગાર શીવાય ચારે આહાર તજ્ઞું ૬.

(ઇતિશ્રી ખીજું પૌરશી પચ્ચખાણુ મન્મત્તં.)

(૧૨૮)

પચ્ચખાણુ પાંચમું આંખેતનું.

આયમિલરીહં પચ્ચખામિ તિવિહં ચક્રિવિહંપિ આહારં અમણું
પાણું ખાઇમં સાઇમં અન્નદ્યણુ ભોગેણું સહસા ગારેણું લેવાયેવેણું
ગીહદ્ય સંસઠેણું ઉખીત વીવેગેણું પરીકાવણીયા ગારેણું મહત્તા ગારેણું
અન્વસમાદિ વત્તિયાગારેણું વોસિરામિ.

(ઇતિશ્રી પાંચમું આંખેતનું પચ્ચખાણુ સમ્મત્તં.)

પચ્ચખાણુ છઠું ઉપવાસનું.

સૂરે કિગ્ગએ અભત્તકું પચ્ચખામિ ચક્રિવિહંપિ આહારં અમણું
પાણું ખાઇમં સાઇમં અન્નદ્યણુ ભોગેણું સહસાગારેણું વોસિરામિ. ઇતિ.

ચક્રિવિહારનું પચ્ચખાણુ ૭.

ચક્રિવિહારી આહારં અમણું પાણું ખાઇમં સાઇમં અન્નદ્યણુ
ભોગેણું સહસાગારેણું વોસિરામિ.

દેવસી પડિકમણું તેનાં પચ્ચખાણુ સૂર્ય અસ્ત થયાથી કરવા,
રાયસી પડિકમણું તે સૂરજ ઉગ્યા પહેલા કરવા કારણુ જેથી સાધ
સાધીને દીવસ કિગ્ગાથી આહારપાણી કદપે તે સૂર્ય અસ્ત ન થયા
પર્યંત જાણુજો.

(૧૨૬)

ભાગ ૩જો.

પંચ પરમેષ્ટિના એકસો આઠ ગુણ.

“ પંચ પરમેષ્ટિની સ્તુતી ”

દોહરા.

બાર ગુણ અરિહંત દેવ, પ્રભુમી જે ભાવે,
સિદ્ધ આઠગુણ સમરતાં, દુઃખ દોહગ જાવે. ॥ ૧ ॥
આચારજ ગુણ છત્રીશ, પંચવીશ ઉવઝાઈ,
સત્તાવીશ ગુણ સાધુના, જપતાં અતિ મુખ થાય. ॥ ૨ ॥
અષ્ટોત્તરશત ગુણ મળી, સમરો શ્રીનવકાર,
ધિર વિમળ પંડીત તણે, નય પ્રભુમે નિત સાર. ॥ ૩ ॥

શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિના ૧૦૮ ગુણ.*

શ્રી અરિહંત પરમેષ્ઠિના ૧૨ ગુણ.

૧ અનંત જ્ઞાન

૨ અનંત દર્શન

૩ અનંત ચારિત્ર

૪ અનંત તપ

ક

૫ અનંત બળ વીર્ય

૬ અનંત ક્ષાયક સમ્યક્ત્વ

ચ

૭ વજ્ર રૂપભનારાય સંહતન (સંઘયણ શરીરની મજા-
બુતાધ)

ગ

ઘ

૮ સમચારસ સંસ્થાન

(શરિરની આકૃતિ) હ ચોત્રીસ અનિશય (આશ્ચર્ય)

*સૂચના—મોટા અક્ષરોથી લખાયલા પંચ પરમેષ્ઠિના ૧૦૮ ગુણ જીહ્વાએ કરવાની ફરજયાત છે અને જીભનાં અક્ષરમાં જે કુટનોટ અતાવેલી છે તે ફક્ત સમજવાના માટે છે.

ક. કોઇ કાળે ક્ષય ન થાય તેવું સમક્તિ ચ. વજ્રની ખીલી વજ્રનો પાટો વજ્રનાં મકેટ બંધન અને વજ્રની ધ તુ જેવું સર્વ શરીર દાડ બળ. ગ. ચારે બાજુથી માણતાં સરખી એવી દેહાકૃતિ.

ઘ. ચોત્રીસ અનિશયનાં નામ (૧) મત્તક આદિ શરીરનાં રામ (કેશ) સર્વ મર્યાદા ઉપરાંત અશોભનિક તથે નહિ. (૨)

ચ

૧૦ પાંત્રીસ વચનાતિશય (વચનનાં બળવાડે આશ્ચર્ય કારી શાભા)

રોગરહિત તેમ શરીરને રજ મેલ પ્રમુખ કાર્ય પ્રકારનો અગુભ લેપ લાગે નહિ. (૩) રક્ત (લોહી અને માંસ ગાયનાં દુધથી પણ અતી ઉત્તમ અને મધુર હેય છે. (૪) પત્ર કમળ જેવી સુગંધીદાર શ્વાસે શ્વાસ હોય છે. (૫) પ્રભુ આહાર—નિહાર કરે તે ચર્મ ચક્ષુ વાળો દેખી શકે નહિ (પણ અવધિ પ્રમુખ જ્ઞાનવાળો દેખી શકે) (૬) પ્રભુ વિહાર કરે ત્યારે તેમની આગળ આગળ આકાશમાં દેદીપ્યમાન ધરણાટ શબ્દ કરતું ચક્ર ચાલે અને ભગવાન બીરાજે ત્યારે તે ઉભુ રહે (૭) આકાશમાં ત્રણ છત્ર લાંબી લટકતી મોતીઓની ઝાંઝર યુક્ત દેખાય (૮) આકાશમાં અતિ ઉત્તમ કમળનાં તંતુ ગાયના દુધ અને ચાંદીનાં પત્રાં જેવાં રત્ન જડીત દાંડી સહિત ચામર દેખાય (૯) આકાશમાં મણીરત્નક સ્ફટિક જેવાં નિર્મળ દેદીપ્યમાન સિંદૂના સ્કંધના સકાણે (આકારે) અનેક રત્નોથી જડેલે અંધકારનો નાશ કરવાવાળી પાદ્મપિકા (પગ ધરવાતી બાળેડી) સહિત સિંહાસન દેખાય (૧૦) આકાશે ઘણી નાની નાની ધ્વજના પરિવાર સહિત અતિ ઉચ્ચ રત્ન રચલ યુક્ત ઇંદ્રધ્વજ દેખાય. (૧૧) ત્યાં ત્યાં અરિહંત ભગવાન ઉભા રહે અથવા બીરાજે ત્યાં ત્યાં અશોક વૃક્ષ અનેક શાખા પ્રતિશાખા, પત્ર, પુષ્પ, ફળ, સુંમધછાયા, ધ્વજ પતાકાથી સુશોભિત ભગવંતનાં શરીરથી ખારગણે ઉચે દેખાય (૧૨) અરિહંત ભગવાનની પછવાડે ચોટીને ઠેકાણે સરદ રત્નના નનવલ્યમાન સૂર્ય મંડલની આકૃત સૂર્ય કરતાં ખાર ગણા અધિક

૧૧ એક હબર (સ્વસ્તિકાદિ શરીર સંબંધી) ઉત્તમ લક્ષણ સંયુક્ત.

તેજસ્વી અંધકારનો નાશ કરનાર પ્રભામંડલ (ભામંડલ) દેખાય (૧૩) પ્રભુ જ્યાં જ્યાં વિચરે ત્યાં ત્યાં ભૂમિ ઘણી સપાટ અને ખાડા ટેકરા વગરની થઇ જાય (૧૪) ખાવળ-દિકના કાંટા ઉલટા થઈ જાય. (૧૫) શીતકાળમાં ઉષ્ણતા અને ઉષ્ણકાળમાં શીત થઇને ઇતુ સર્વને સુખદાઈ થઈ જાય. (૧૬) પ્રભુ ખીરાજમાન હોય ત્યાં ચોતરફ એક જોજન (ચાર ફોશ) સુધી મંદ શીતળ અને સુગંધી વાયુ ચાલે જેથી અસુચીમય સર્વ વસ્તુ દુર રઈ જાય (૧૭) અચેત જલની ઝીણી ઝીણી સુગંધી એક જોજન પ્રમાણુ વૃષ્ટિ થાય જેથી ધુળ દમાઈ જાય. (૧૮) ચોતરફ અચિત પંચ વર્ણા પુષ્પની વૃષ્ટિ દિયણુ (જોડા પ્રમાણુ એક જોજનમાં થાય જેનાં મોઢાં ઉપર અને ખીટ નીચે રહે (૧૯) અમનોજ (નકારાં) વર્ણુ ગંધ, રસ, સ્પર્શ ઉપશમ અર્થાત નાશ પામે (૨૦) મનોજ (સારા) વર્ણુ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ પ્રાપ્ત થાય. (૨૧) દેશના (વ્યાખ્યાન) દે ત્યારે એક જોજન સુધી ભગવંતના શબ્દ સર્વ પ્રપદા ધરાધર શ્રવણ કરી શકે અને સર્વને પ્રીય લાગે (૨૨) અર્ધ માગંધી (અર્ધો મગધ દેશની અને અડધી દેશની) ભાષામાં ધર્મ દેશના ફરમાવં (૨૩) ભગવાનની ભાષાને આર્ય અનાર્ય સર્વ દેશોના ક્રીપદ અર્થાત મનુષ્ય ચતુષ્પદ પશુ અને પક્ષી સર્પ ઇત્યાદિ સર્વ પોત પોતાની ભાષામાં સમજી જાય (૨૪) ભગવંતની દેશના સાંભળીને જાતીવેર જેનાં કે (સિંહ બકરીનું કુતરા ગિઝાડાનું ઇત્યાદિ) અને ભવાન્તરનાં વેર નષ્ટ થઈ જાય (૨૫) અન્ય દેશની અને

૧૨ ચોસઠ ઈંદ્રના પુજનીક.

અન્યમતી ભગવંતને દેખીને અભિમાન છોડીને નમ્ર થઇ જાય. (૨૬) વાદી પ્રતીવાદી વીવાદ કરવાને વાસ્તે ભગવાનની પાસે આવે પરંતુ ઉતર દેવાને અશક્ત થઇ જાય (૨૭) ભગવાન વિચરે તેમની ચારે તરફ પચીસ પચીસ જોજન સુધી ઇતી બીતી અર્થાત્ મુષક તીડ ઇત્યાદિ ઉપદ્રવ ન હોય (૨૮) મરડી (કામળીયા વાગેરેની) બીમારી ન થાય, (૨૯) પરદેશના રાખનો અને સૈન્યનો ઉપદ્રવ ન થાય. (૩૧) અતિવૃદ્ધિ ન થાય. (૩૨) અનાવૃદ્ધિ ન થાય. (૩૩) દુર્ભિદ્ધ દુષ્કાળ ન થાય. (૩૪) જ્યાં તીડ મહામારી સ્વયંક પરચકનો ભય હોય ત્યાં ભગવાનના પધારવાથી સર્વ ઉપદ્રવ તટકાગ્નાશ થઇ જાય. એ સર્વ બોલ પચીસ પચીસ જોજનમાં જાણવા.

ચ. ચત્રીસ વચનાતિથય (વાણીના ગુણ) નાં નામ. (૧) મંરકારયુક્ત વચન બોલે (૨) ઉચ્ચ સ્વરથી બોલે જેને એક યોજન સુધી એડેલી પરીપદ સારી રીતે શ્રવણ કરે (૩) સાદી ભાષામાં પરંતુ માનપૂર્વક શબ્દોમાં બોલે “ ૩ તું ” ઇત્યાદિ તુચ્છકાર વાચક શબ્દો ન બોલે (૪) જેવો આકાશમાં મહા મેઘનો ગર્જન થાય તેવીજ પ્રભુની વાણી પણ ગંભીર હોય એ વાણીનો અર્થ પણ ગંભીર મહન અને ઉડો થાય છે અર્થાત્ ઉચ્ચાર અને તત્ત્વ બંનેમાં ગંભીર વાણી બોલે. (૫) જેવો ગુફામાં. યા શીખરગંધ પ્રાસાદમાં જઈને બોલવાથી પ્રતિછંદ અર્થાત્ પ્રતિધ્વની થાય છે. તેવીજ પ્રભુની વાણી પણ પ્રતિધ્વની કરે. (Thundering tone) (૬) સરસ અથવા સ્નિગ્ધ વચન બોલે (૭) રાગ યુક્ત બોલે છ રાગ અને છત્રીસ રાગણીમાં ઉપદેશ દે જેથી શ્રોતા ગણ તદ્દલીન થઈ જાય.

શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માના આઠ ગુણ.

૧ અનંત જ્ઞાન

૨ અનંત દર્શન

(Harmonious tone) જેમકે વીણાથી અને પુગીથી (મોરલીથી) સર્પ તક્તીન થઇ જાય છે એ સાત અતિશય ઉચ્ચારની આખતમાં દહ્યા. હવે અર્થ સંબંધી અતિશય કહીએ છીએ. (૮) થોડા શબ્દમાં વિશેષ અર્થનો સમાવેસ કરીને બોલે તેથી ભગવાનના વાક્યોને સુત્ર કહેવાય છે. (૯) પરસ્પર વિરોધ રહિત વચન બોલે. એક વખત “ અહિસા પરમેષ્ઠી ધર્મ ” એવું કહીને “ ધર્મ નીમીન હિંસા કરવામાં દોષ નહિ ” એવા વિરોધવાળાં વાક્ય પ્રશ્ન કહી ન બોલે (૧૦) બુદ્ધ બુદ્ધ અર્થ પ્રકાશે. જે પરમાર્થ ચાલતો હોય તેને પુરો કરીને પછી બીજો પ્રકાશે પરંતુ ગરબડ કરી ન દે. (૧૧) સંસય રહિત વચન કહે એવા ખુલાસાથી કરમાવે કે સાંભળનાવાળાને બીલકુલ સંદેહ ન રહે (૧૨) દોષ રહિત વચન બોલે અર્થાત્ સ્વમતિ અન્યમતિ મોટાં મોટાં પડિતજન પણ પ્રભુનાં વચનમાં કિચીત માત્ર દોષ ન કાઢી શકે. (૧૩) સર્વને ગમતાં વચન કહે જે સાંભળીને એ શ્રોતાનાં મન એકાગ્ર થઈ જાય (૧૪) દેશકાળ હિચિત બોલે અર્થાત્ મોટા વિચીક્ષણ પણાથી સમ્ય વિચારીને બોલે, (૧૫) મળતાં વચન કહે. અર્થનો વિરતાર નો કરે, પરંતુ અટમ સટમ કહીને વખત પુરો ન કરે. (૧૬) તત્વ પ્રકાશે જીવ આદી નવ પદાર્થ (તત્ત્વ) નાં સ્વરૂપથી મળતાં વચન કહે તથા સારસાર કહે અસારને છોડી દે. (૧૭) સંક્ષેપથી કહે. અર્થાત્ પદના

૩ અનંત આત્મિક સુખ ૪ ક્ષાયક સમ્યક્ત્વ

અગાડી બીજા પદ થોડામાં પુરાં કરે. તથા નિસાર વાત (સંસારિક ક્રિયાદિકની) થોડામાં પુરી કરે. વિસ્તારે નહિં (૧૮) વાત રૂપ કહે એવો ખુલ્લો અર્થ પ્રકાશ કરે કે નાંતો બાળક પણ મતલબ સમજી જાય (૧૬) સ્વસ્ત્રાદ્યા અને પરનિંદા રહિત પ્રકાશે. દેશનામાં પોતાનો રતુની અને પરનો નીંદા ન કરે (પાપની નીંદા કરે પરંતુ પાપીની નીંદા ન કરે) (૨૦) મધુર વાણીથી ઉપદેશ કરે. દુઃખ અને સાકરથી પણ અધિક મીઠતા માધુર્યતા પ્રભુની વાણીમાં છે તેથી શ્રીતાજન વ્યાખ્યાન છોડીને જવાનું મન ન કરે. (૨૧) માર્મિક વચન ન કહે જેથી કોઇની ગુણ વાત ખુલ્લી થાય એવી વાત ન કરે. (૨૨) યોગ્યતા દેખીને ગુણની પ્રશંસા કરે ખુશામત ન કરે યોગ્યતા કરતાં અધિક ગુણ ન કહે (૨૩) સત્યાર્થ ધર્મ પ્રકાશે જેથી ઉપકાર થાય તથા આત્માર્થ સિદ્ધ થાય એમ કહે (૨૪) અર્થનું તુચ્છપાત્ર ન કરે, અર્થાત્ જિજ્ઞાસુ બિન્ન કરીને કરમાવે નહિં (૨૫) શુદ્ધ વચન કહે વ્યાકરણના નિયમાનુસાર શુદ્ધ ભાષા પ્રકાશે (૨૬) મધ્યસ્થપણે પ્રકાશે અર્થાત્ ધણા નેરથી પણ નહિં, ધણી ઉતાવળથી પણ નહિં અને ધણું ધીમે પણ નહિં, એવી રીતે બોલે. (૨૭) શ્રીતાજનોને પ્રભુની વાણી ચમત્કારી લાગે કે “ અહા પ્રભુની કરમાવવાની કેવી ચતુરાઈ અને કેવી શક્તિ છે ” (૨૮) હર્ષયુક્ત કહે જેથી સાંભળવાવાળાને બહુ રમ પ્રાપ્ત થાય. (૨૯) વિલંબ રહિત કહે વચનમાં વિસ્રામો ન લે. (૩૦) સાંભળવાવાળા જે પ્રશ્નો મનમાં ધારીને આત્મ્યા હોય તેનાં વિના પુછ્યે ખુલાસા થઇ જાય એવી રીતે પ્રકાશે. (૩૧) અપેક્ષા વચન કહે

અ

ક

૫ અટલ અવગાહના

૭ અગુરુ લઘુપણું

ચ

૬ અમૂર્તિકપણું

૮ અનંત શક્તિ વીર્ય

એક વચનની અપેક્ષાએ બીજું વચન કહે અને જે ફરમાવે તે શ્રી-
તાના હૃદયમાં ડસતું જાય. (૩૨) અર્થ, પદ, વર્ણ, વાક્ય, સર્વ
જુદાં જુદાં ફરમાવે (૩૩) સાત્વીક વચન પ્રકાશે ઇન્દ્રિયિક મોટા
તેજસ્વી પ્રતાપી આવી જાય તો પણ ડરે નહિ (૩૪) જે અર્થ
ફરમાવતા હોય તેની સિદ્ધિ જ્યાં સુધી થાય ત્યાં સુધી બીજાં અર્થ
કાઢે નહિ એક વાત ઠઠ કરીને બીજી વાત પકડે (૩૫) ગમે
એટલો લાંબો વખત ઉપદેશમાં ચાલ્યો જાય તો પણ થાકે નહિ
ઉત્સાહ વધતોજ રહે.

વળી અરિહંત પરમાત્મા અઢાર દોષ રહિત હોય તે
અઢાર દોષનાં નામ:—

૧ દાર્નાન્તરાય.	૭ રતિ	૧૩ મિથ્યાત્વ
૨ લાલાન્તરાય	૮ અરતિ	૧૪ અજ્ઞાન
૩ વિર્યાન્તરાય	૯ ભય	૧૫ નિદ્રા
૪ ભોગાન્તરાય	૧૦ જુગુપ્સા	૧૬ રતિઅરતિ
૫ ઉપભોગાન્તરાય	૧૧ શોક	૧૭ રાગ
૬ હાન્ય	૧૨ કામ	૧૮ દ્વેષ

અ કાષ્ઠ કાળે ટળે નહિ એવી આત્મ પ્રેરણા અવગાહના ચ
નિરાકાર કી ભારે નહિ તેમ હલકું નહિ.

શ્રી સમ વાયંગજી સૂત્રના એકત્રીસમે સમ વાયંગે કહ્યું છે જે.

શ્રી આચાર્ય પરમેષ્ઠિના છત્રીસ ગુણ.

ગાથા.

પંચેદિય સંવરણો તહ નવ વિહ બંભચેર ગુત્તિધરો,
ચઉવિહ કસાય વિમુક્કો ઇય અફારસ્સહિંગુણેહિં સં:

જુતો ॥ ૧ ॥

એકત્રીસં સિધાઈ ગુણા પન્નંતા.

એકત્રીસ સીદ્ધના ગુણ આઠ કર્મની એકત્રીસ પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી થાય છે તે નીચે પ્રમાણે.

- ૧ જ્ઞાનાવરણી પાંચ પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અનંત જ્ઞાન ગુણ પ્રગટ થયો છે (કેવળ જ્ઞાનરૂપે).
- ૨ દર્શના વરનીની નવ પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અનંત દર્શન ગુણ પ્રગટ થયો છે (કેવળ દર્શનરૂપ.)
- ૩ વેદની કરમની બે પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અનંત આત્મીક ગુણ પ્રગટ થયો છે. (અનંત આત્મીક સુખ.)
- ૪ મોહની કર્મની બે પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી ક્ષાયક સમસ્ત ગુણ પ્રગટ થયો છે.
- ૫ આયુષ કર્મની ચાર પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અક્ષય સ્થિતિ ગુણ પ્રગટ થયો છે. (અસીચળ પદ.)
- ૬ નામ કર્મની બે પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અમૂર્તિ ગુણ પ્રગટયો છે. (નીરાકાર આત્મસ્વરૂપ).

(૧૩૮)

પંચ મહાવય જુતો પંચહિં આચાર પાલણા સમંથો
પંચ સમીધતિ-ગુતો છત્તિસ ગુણેહિ ગુર મજ્જા ॥૨૧॥

૭ ગોત્ર કર્મની બે પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અગુર લઘુ ગુણ પ્રગટ થયો છે. (ભારે નહી તેમ હલકા નહી.)

૮ અન્તરાય કર્મની પાંચ પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી અનંત આત્મીક શક્તિ ગુણ પ્રગટ થયો છે.

એ આઠ સીધના ગુણ સામાન્ય પ્રકારે આઠ કર્મ ક્ષય થવાથી અને વીશેષ પ્રકારે આઠ કર્મની એકત્રીસ પ્રકૃતી ક્ષય થવાથી ચાચ તેમજ ખીજા આઠ ગુણ ગ્રંથને આધારે છે તે ઉપર પ્રમાણે:

૧ જ્ઞાનાવર્ણી કર્મની ૫ પ્રકૃતી. મતી જ્ઞાનાવર્ણી ૧ શ્રુત જ્ઞાનાવર્ણી ૨ અવધી જ્ઞાનાવર્ણી ૩ મન પર્યવ જ્ઞાનાવર્ણી ૪ કેવળ જ્ઞાનાવર્ણી ૫.

દર્શનાવર્ણીની ૯ પ્રકૃતી.

ચક્ષુ દર્શનાવર્ણી ૧ અચક્ષુ દર્શનાવર્ણી ૨ અવધ દર્શનાવર્ણી ૩ કેવળ દર્શનાવર્ણી ૪ નિદ્રા ૫ નિદ્રાનિદ્રા ૬ પ્રયત્ના ૭ પ્રયત્ના પ્રયત્ના. ૮ ચિણુદર્શી નિદ્રા ૯.

૩ વેદનીની ૨ પ્રકૃતી.

સાતાવેદની ૧ અસાતા વેદની ૨.

૪ મોહનીની ૨ ,,

દર્શન મોહની ૧ ચારિત્ર મોહની ૨.

૫ આયુષ્યની ૪ ,,

નર્કનું આયુષ્ય ૧ તીર્યયનું આયુષ્ય ૨ મનુષ્યનું આયુષ્ય ૩ દેવતાનું આયુષ્ય ૪.

(૧૩૯)

અસ્યાર્થ.

જ્વ

ગ

પાંચ ઇંદ્રિ સંવરે, તેમજ નવવાડ સહિત વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્ય

૬ નામ કર્મની ૧	”	શુભનામ કર્મને ૧ અશુભનામ કર્મ ૨.
૭ ગોત્ર કર્મની ૨	”	ઉચ્ચ ગોત્ર. ૧ નીચ ગોત્ર ૨.
૮ અંતરાયની ૫	”	દાનાંતરાય ૧ લાભાંતરાય ૨. ભોગાંતરાય ૩ ઉપભોગાંતરાય ૪. વીર્યાંતરાય. ૫

એ આઠ કર્મની પ્રકૃતિ ક્ષય થવાથી આઠ ગુણ પ્રગટે છે.

જ્વ. પાંચ ઇંદ્રિ—શ્રોત્ર, ચક્ષુ, શ્રોત્ર, રસના અને સ્પર્શ એ પાંચને વશ કરે.

ગ. નવ બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ (વાડ)નાં નામઃ—સ્ત્રી પશુપિંગ (નપુંશક) રહિત સ્થાનક સેવે (૧) સ્ત્રીની કથા વાતો કરે નહિં (૨) સ્ત્રીની સાથે એક આસને બેસે નહિં (૩) સ્ત્રીના સ્તન જઘ-ન્યાદિ અંગોપાંગ વિકાર દ્રષ્ટીથી દેખે નહિં (૪) ભીંત પરિચયના (પડદાના) આંતરે સ્ત્રી પુરૂષના ક્રિડાના શબ્દ ગીતગાન હાસ્ય-વિનોદ વિરહ રૂદન ઇત્યાદિ સાંભળે નહિં (૫) પૂર્વે સંસારમાં સ્ત્રીના સાથે કામ ક્રિડા કરી હોયતે યાદ કરે નહિં (૬) હમેશાં સરસ (કામોત્તેજક) આહાર કરે નહિં (૭) નિઃસાર (નિરસ) આહાર પશુ મર્યાદા ઉપરાન્ત કરે નહિં (૮) શરીરની શોભા વિભૂષા (સુશ્રુષા) કરે નહિં. (૯)

ઘ

પાળે, ચાર કપાયને મુકે, એમ અદાર ગુણ થયા ॥ ૧ ॥

ઙ

ચ

છ

પાંચ મહાવ્રત પાળે, પાંચ આચાર પાળે, પાંચ સુમતી પાળે

પ

જ

ઘ

અને ત્રણ ગુપ્તિ ગોપવે, એ છત્રીસ ગુણ સંયુક્ત આ-
ચાર્ય હોય તો તે મારા ગુરૂ.

ઘ ક્રોધ, માન, માયા, લોભ.

ઙ અહિંસા, સત્ય, દત્ત પ્રહાર્ય, અહિંચન.

ચ જ્ઞાનાચાર ૧ દર્શનાચાર ૨ ચારિત્રાચાર ૩ તપાચાર ૪ અને
વિર્યાચાર (શક્તિને ફારવવી.)

છ ધર્માસમિતિ ૧ ભાષાસમિતિ ૨ એષણા (શુદ્ધ આદાર વિગેરે
લેવાના બેતાલીશ દોશ પાને ૫૫ થી ૫૮ માંગેછે લેવા) સમિતિ.
૩ આચાર્ય-ભંડ-મત-નિખેવણા સમિતિ (આચાર્ય=ઉકાવવું.
ભંડ=ઉપખરણ. મત=પાત્રાદિક નિખેવણા=મુકવું) ૪ ઉચ્ચાર
પાસવણ-ખેલ-જલ-સંઘાણુ પરિકાવણિયા સમિતિ (ઉચ્ચાર=
વડીનીત, પાસવણ=લધુનીત, ખેલ=વમન (મોઢાનો ખળખેલ) જળ=
શરીરનો ખેલ સંઘાણુ=નાસીકાની લીટ ઇત્યાદિ પરિકાવણિયા=
કેપવું નાખવું સમિતિ—ભલી મતિ પુર્વક ચત્તાથી કરવું) ૫

જ મન ગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ અને કાય ગુપ્તિ (ગુપ્તિ=ગોપવું.)

(૧૪૧)

શ્રી ઉપાધ્યાય પરમેષ્ઠિના પચીસ ગુણ.

ગાથા

આરસંગ વિહ બુદ્ધા ચરણ કરણ સન્ન્યો

પ્રભાવણા જોગ નિગો મુવજ્જ્યો ગુણું વદે ॥૧॥

ક

ચ

ગ

પશ્યાર્થ ૧૨ અંગના પાઠક, ૧૩-૧૪ ચરણ શીતેરીને કરણ

ઘ

શીતેરીના ગુણે કરી સંયુક્ત ૧૫-૨૨ આઠ પ્રભાવના

ક આચારંગ ૧ સુયગડાંગ ૨ ઠાણાંગ ૩ સમવાયાંગ ૪
ભગવતી ૫ સાતાધર્મકથાંગ ૬ ઉપાશકદશાંગ ૭ અંતમ-
ડદશાંગ ૮ અનુત્તરોવવાર્ધદશાંગ ૯ પ્રશ્નવ્યાકરણાંગ ૧૦
વિપાકાંગ ૧૧ અને દષ્ટિવાદ ૧૨

ચ ચરણશીતેરીના ૭૦ બોલ

ગાથા.

પયે સમજી ધર્મ સંજમ, પેચાવચ્ચં ચ બંભગુત્તિઓ;

નાણાઈ તીયં તવ કોહો નીગાઈ ચરણું ॥ ૧ ॥

અસ્યાર્થ—૫ પાંચ માહાવ્રત. ૧૦ ૬૦ પ્રકારે શ્રમણ (સાધુનો ધર્મ)

ગાથા.

અંતી મુત્તિય અજજવ મદવ લાઘવ સચ્ચં

સંજમે તવે ચેઈય બંભચેર વાસીય ॥ ૧ ॥

અસ્યાર્થ—૧ ક્ષાંતિ—ક્ષમા ૨ નિર્લોભતા ૩ આર્જવતા:

(૧૪૨)

ચ

વડે જિન માર્ગને દીપાવે ૨૩-૨૫ ત્રણભેગ વસ કરે. એ
પચીસ ગુણે કરી સહિત એવા ઉપાધ્યાયને વંદણા તથા

છ

જ

બીજા પ્રકારે પચીસ ગુણ સાત નયના જાણુ, ચાર નિક્ષેપના
જ્ઞ

જાણુ. ચાર પરિમાણના જાણુ. ૧૬ મું નિશ્ચય ૧૭ મું વ્ય-
વહાર. ૧૮ મું ઉત્સર્ગ. ૧૯ મું અપવાહ. ૨૦ મું કારણ,
ર

૨૧ કાર્ય ૨૨-૨૫ ચાર પ્રમાણુ. એ રીતે પચીસ થયા ત-
થા પચીસ ગુણ બીજી રીતે પણ કહેવાય છે તે.

૧૧ અંગ ભણે ને ભણાવે.

૧૨ ઉપાંગ ભણે ને ભણાવે.

એ ૨૩ ત્રેવીસ ને ૨૪ ચરણશીતેરી. ૨૫ કરણશીતેરી.

એ પચીસ ગુણ પણ કહે છે.

સરળતા. ૪ માદ'વતા-નિરઅહ'કારતા. ૫ લાઘવ-હળવાપણું. ૬ સત્ય.
૭ સંજમ. ૮ તપ ૯ ચેષ્ટય (જ્ઞાનાભ્યાસ) અને પ્રત્યક્ષ ધર્મ.

૧૭ પ્રકારના સંજમ:—૧ પૃથ્વીકાય સંજમ ૨ અપકાય સંજમ
૩ તેલિકાય સંજમ. ૪ વાયુકાય સંજમ ૫ વનસ્પતિકાય સંજમ ૬
ખેદદ્રિ સંજમ ૭ તેરિદ્રિ સંજમ ૮ ચોરેદ્રિ સંજમ ૯ પચેદ્રિ સંજમ

૧૦ અજીવકાય સંજમ ૧૧ પેહા સંજમ ૧૨ ઉપેહા સંજમ ૧૩ પુંજણા સંજમ ૧૪ પરિકાવણીયા સંજમ ૧૫ મન સંજમ ૧૬ વચન સંજમ, અને ૧૭ કાય સંજમ.

૧૦ પ્રકારના વૈયાવચ—૧ આચાર્ય ૨ ઉપાધ્યાય ૩ તપસ્વી ૪ નવ દિક્ષિત ૫ ગિલાણુ (રોગી) ૬ સ્થિતર ૭ સ્વધર્મી ૮ કુળ ૯ મણુ ૧૦ સંધ એ દસની યથાયોગ્ય સેવા ભક્તિ કરવી તેને વૈયાવ્રત કહે છે ૯ નવ બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તી પાળે ૩ ત્રણુ રત્નત્રય આરાધે—૧ સમ્યગ્ જ્ઞાન ૨ સમ્યક્ દર્શન અને ૩ સમ્યક્ ચારિત્ર.

૧૨ બાર તપના પ્રકાર—૧ અણુસણુ ૨ હણોદરી ૩ ભિક્ષા-ચારી ૪ રસ પરિત્યાગ ૫ કાયા ક્લેશ ૬ પરિસંલેહણા ૭ પ્રાયશ્ચિત ૮ વિનય ૯ વૈયાવ્રત ૧૦ સઝાય ૧૧ ધ્યાન ૧૨ વિહિસગ્ગ ૪ ચાર કોષ્ઠાદિક કષાયનો નિગ્રહ કરે.

ગ કરણુ સીત્તેરીના સીત્તેર બોલ

ગાથા.

પિંડ વિસોહિ સમિધ બાવણા પડિમાય ઇદિય નિરોહ

પડિલેહણા ગુત્તિઓ અલિગ્ગાહ ચેવ કરણુતુ. ॥ ૧ ॥

અસ્યાર્થ—૪ પિંડવિશુદ્ધિના ચાર ભેદ. આદાર પાણી સુખડી મોપારી આદિ પ્રાસુક-નિર્જીવ નિર્દોષ શાસ્ત્રોક્ત વિધિયુક્ત ગ્રહણ કરે. ૧ સુતર ઉંન પ્રમુખના વસ્ત્ર એક સફેદ રંગ માનોપેત (સાધુ-ને ૭૨ હાથ અને આર્યાને ૬૬ હાથ વસ્ત્રનું પરિમાણ કહેવાય છે (નિર્દોષ ગ્રહણ કરે) ૨ કાટ તુંબ પ્રમુખના પાત્રને યથાવિધિએ ગ્રહણ કરે, ૩ અદાર પ્રકારનાં નિર્દોષ સ્થાનક માલીક અથવા માલીકના

અનુચરોની (નોકરો) રમથી ગ્રહણ કરે, ૪ એ ચાર શુદ્ધિ સદા યથા વિધિએ સાચવે. ૪ પાંચ સમીતી. ૫ ખાર ભાવનાનાં નામ ૧૨:— અનિત્ય ભાવના ૧ અશરણુ ભાવના ૨ સંસાર ભાવના. ૩ એકત્વ ભાવના. ૪ અન્યત્વ ભાવના ૫ અશુચિ ભાવના. ૬ આશ્રય ભાવના ૭ સંવર ભાવના ૮ નિર્જરા ભાવના. ૯ લોકસંસ્થાન ભાવના. ૧૦ યોધ દુર્લભ ભાવના ૧૧ અને ધર્મ ભાવના. ૧૨. સાધુની ખાર પ્રતિમા- એક માસ સુધિ એક દાત (ખાર) આહારની અને એક દાત પાણીની ૧ એ માસ સુધી એ દાત આહારની અને એ દાત પાણીની. એમ ૩-૪-૫-૬-યાવત્ વધતી વધતી સાતમીમાં સાત માસ સુધી સાત દાત આહારની અને સાત દાત પાણીની લેવે. ૭ સાત દીવસ સુધી ચઉવિહાર એકાંતર અપવાસ કરે. દીવસમાં સૂર્યની આતાપના લેવે, રાતમાં કપડા રહિત ત્રણ પ્રકારનાં આસન કરે ૧ ચિત્તા સુવે. ૨ એક પાસે સુવે. ૩ કાપોત્સર્ગ કરી ખેડા રહે. દેવતા મનુષ્ય તિર્થેય- કૃત ઉપસર્ગ સહે ૮ સાત અહો રાત્રી ચૌવીહાર એકાન્તર અપવાસ કરે. દીવસમાં સૂર્યની આતાપના લે. રાતમાં વસ્ત્રરહિત ત્રણ આસન કરે. ૧ દંડાસન (લાકડાની માફક ઉભા રહે અથવા સુખ રહે.) ૨ લંગડાસન (પગની પાનીને યોદી ધરતીને લગાડવી) કમાનની માફક નમ્યા થકા રહે. ૩ ઉકડુ આસન (જનને યુડાના વચમાં શીર રાખી રહે.) પૂર્વોક્ત ત્રણ પ્રકારના ઉપસર્ગ સહે ૯ સાત દીવસ સુધી એકાન્તર ચૌવીહાર ઉપવાસ કરે. ૧ ગોદાસન (ગાય દોવાને ખેસે તેમ ખેસી રહે) ૨ વીરાસન (વેતરાસન—ખુરશી ઉપર ખેસી ખુરસીને કાઢી લે તોપણ તેજ પ્રમાણે અધર રહે) ૩ અંબરવુજાસન. (મસ્તક નીચે અને પગ ઉંચા રાખે) પૂર્વોક્ત ત્રણ પ્રકારના ઉપસર્ગ સહે ૧૦

છઠ કરીને છઠને દહાડે બહાર આડ પ્રહર સુધી કાઉસગ્ગ કરે. ત્રણ પ્રકારના ઉપસર્ગ સહે. ૧૧, અડમ કરીને અડમને દાહાડે માહાકાળ રમશાનમાં કાઉસગ્ગ કરે. એક પુદગળ ઉપર દ્રષ્ટી રાખે, પૂર્વોક્ત દેવતા મનુષ્ય તિર્યચકૃત ઉપસર્ગ થતાં ચળાયમાન થઇ જાય તો ત્રણ અવગુણ નિપજે (૧ ઉન્માદ પામે) ગડિા થઇ જાય, ૨ ઘણા કાળનો રોગ ઉપજે. ૩ કેવળા પડ્યા ધર્મથી ભટ થઈ જાય અને પૂર્વોક્ત ઉપસર્ગ ઉપજ્યા નિશ્ચય રહે તો ત્રણ ગુણ નિપજે ૧ અવધિજ્ઞાન, ૨ મન પર્યવ જ્ઞાન, અને ૩ કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય ૧૨, ૫ પાંચ ઇન્દ્રિય નિરોધે,—૨૫ પચીસ પ્રકારની પડિલેહણા, શરીર આદિને પ્રતિ લેખવા, ૩ ત્રણ ગુપ્તિ ૪ ચાર પ્રકારના અભિગ્રહ;—૧ દ્રવ્યથી ૨ ક્ષેત્રથી ૩ કાળથી અને ૪ ભાવથી.

ઘ પ્રભાવના (ધર્મને દીપાવે ફેલાવે પ્રકટ કરે તે) તેના આડ પ્રકાર:—

૧ પ્રાવચની (પ્રવચન સિદ્ધાન્ત હેતુ ન્યાયે કરીને મંડન કરે ને મિથ્યા શાસ્ત્રોને ન્યાય યુક્તિથી ખંડન કરી જૈન માર્ગને દીપાવે.)

૨ ધર્મકથક (ધર્મ કથા કહી જૈન માર્ગને દીપાવે.)

૩ નિરાપવાદ (સત્ય ધર્મવાદ કરી જૈન માર્ગને દીપાવે)

૪ ત્રિકાળજ (સત્યનિમીત્ત ભાળી જૈન માર્ગને દીપાવે.)

૫ તપસ્વી (ઇચ્છાનિરોધ વિકટ તપ કરી જૈન માર્ગને દીપાવે.)

૬ જ્ઞાત (વીગમ ત્યાગ આરૂપ ઉપાધિ મૌન દુઃકર અભિગ્રહ કાચોત્સર્ગ તરૂણપણે ઇન્દ્રિયનિગ્રહ ઇત્યાદિ દુઃકર જન ધારણ કરી જૈન માર્ગને દીપાવે)

૭ સર્વ વિદ્યાનો જ્ઞાતા (ઋધિ—શ્રદ્ધિ આત્માની અત્યંત વિશુદ્ધિના પ્રભાવે આત્મીક અચીંત્ય શક્તિ સંપ્રાપ્ત થાય તે અને સિદ્ધિ આઠ પ્રકારની તેણે કરી જૈન માર્ગને દીધાવે.)
૮ કવી (કવીતા કરી જૈન માર્ગને દીધાવે.)

ચ ૩ ત્રણ યોગ, મન વચન અને કાયાનો નિગ્રહ કરે.

છ ૭ સાત નયના નામ (૧) નૈગમનય (જેની એક ગમ નાંકે અનેક ગમ અનેક પ્રણામ અનેક રીતે અનેક માર્ગ કરીને એક વસ્તુ માને.) (૨) સંગ્રહનય (જે વસ્તુની સત્તાને ગ્રહણ કરે જેમકે એક નામ લેવાથી સર્વ ગુણ પર્યાય સ્થિતિ વાર સહિત ગ્રહણ કરે થોડામાં ઘણું સમજે). (૩) વ્યવહારનય (વસ્તુને વહેંચી વસ્તુના બાહ્ય (પ્રત્યક્ષ) સ્વરૂપને દેખે તેજ ગુણમય, તે વસ્તુને માને પરંતુ અંતરરંગ પ્રણામોની એને કાંઈ જરૂર નહિં.) (૪) રણસુત્રનય (રણ-સરણ સુત્ર-સુચના—ચિંતવન અર્થાત્ એના સદા સરણ વિચાર રહે છે. માત્ર વર્તમાનની વાત માને.) (૫) શબ્દનય (જેવા શબ્દ [નામ] હોય તેવાજ તેના અર્થ ગ્રહણ કરે) (૬) મંલિરૂઢનય (શબ્દમાં આરૂઢ થઈ તેના અર્થ કરે મતલબ એક અંસ વસ્તુ કમી હોય તોપણ પૂર્ણ માને) (૭) એવંભુત (જેવાં જેનાં નામ તેવાંજ તેનાં કામ અને પ્રણામ એ ત્રણ સંપૂર્ણ હોય તેનેજ વસ્તુ માને.)

જ ૪ ચાર નિક્ષેપનાં નામઃ—કોઈ પણ વસ્તુમાં ગુણ અથવા અવગુણનો આરોપણ (સ્થાપન) કરવું તેને નિક્ષેપ કહે છે.

૧ નામ નિક્ષેપ (૨) સ્થાપના નિક્ષેપ (૩) દ્રવ્ય નિક્ષેપ અને (૪) ભાવ નિક્ષેપ.

શ્રી સાધુ પરમેષ્ઠિના સત્તાવીસ ગુણ.

ગાથા.

પાંચ મહાવય જુતો, પાંચેદિય સંવરણો;
ચઉંવહ કસાય મુક્તો, તઉંસમા ધારણિયા:
તિઉ સ્વચ્ચ સંપન્ન, તિઉ ખતિ સંવેગરઉ,
વેચણા મચ્ચુ ભય ગયં સાહુ ગુણ સત્ત વિસં.

અર્થ—પ) પાંચ મહા વ્રત (૨૫ ભાવના સહિત)

(પ) પાંચ ઈંદ્રિયોના ૨૩ વિષયોને જીતે.

(૪) ચાર ક્રોધાદિક કષાયથી નિવર્તે.

(૧) મનસમાધારણિય (પાપથી મન નિવર્તાવીને
ધર્મ માર્ગમાં પ્રવર્તાવે.)

(૨) વચ સમાધારણિય (વચન કાર્ય ઉપને નિર્દોષ બોલે)

(૧) કાય સમાધારણિય (કાયાની ચપળતા રોકે.)

(૧) ભાવ સ્વચ્ચે (અંતઃકરણની પ્રણામની ધારા
સદા નિર્મળ શુભ વર્ધમાન ધર્મધ્યાન, શુક્લ
ધ્યાન યુક્ત વર્તાવે.

જ્ઞ ૪ ચાર પરિમાણનાં નામ—(૧) દ્રવ્ય પરિમાણ (૨) ક્ષેત્ર પરિમાણ
(૩) કાળ પરિમાણ અને (૪) ભાવ પરિમાણ.

ટ ૪ ચાર પ્રમાણનાં નામ (૧) પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ (૨) અનુમાન પ્રમાણ
(૩) ઓપમા પ્રમાણ અને (૪) આગમ પ્રમાણ.

- (૧) કરણ સમ્યે (પૂર્વોક્ત કરણ સીનેરીના સીતેર ગુણ
યુક્ત તથા સાધુને ક્રિયા કરવાની વિધિ શાસ્ત્રમાં
ફરમાવી છે તેવી સદા યોગ્ય વખતમાં કરે)
- (૧) જોગ સમ્યે (મન વચન ને કાયયાના જોગની સ-
ત્યતા સરળતા રાખે.)
- (૩) સંપન્નતિ ઉ સાધુ ત્રણ વસ્તુ સંપન્ન છે.
૧ જ્ઞાન સંપન્ન ૨ દર્શન સંપન્ન. ૩ ચારિત્ર સંપન્ન
- (૧) ખંતી ક્ષમાવત
- (૧) સંવેગરઉ (સદા વૈરાગ્યવંત રહે.)
- (૧) વેદની સમ અહિયા સણિયાએ (વેદની ક્ષુબ્ધિક
આવિસ પરિસહ ઉત્પન્ન થાય તો સમ પ્રશામે-
સહન કરે).
- (૧) મર્ણાંતિય સમ અહિયા સણિયાએ મર્ણાંતિક કષ્ટ
તથા મરણથી ડરે નહિ પરંતુ સમાધિમરણ કરે.

એવી રીતે સર્વ મળીને ૧૦૮ ગુણ શ્રી પરમેશ્વરના જાણવા.
એવા હેતુથી શ્રી નૌકાર વાળીના ૧૦૮ મણકા રાખવામાં આવેલ
છે સમેરની જગ્યાએ શ્રી સમ્યક દર્શન જાણવું. ત્રણ મણકા રાખવામાં
આવ્યા છે તે સુદેવ, સુચર અને સુધર્મ એ ત્રણ તત્વ જાણવાં.

એ સંક્ષેપરૂપ કૃત નામ માત્ર લખાવ્યા છે. જે વિશેષ વિસ્તાર
કરવામાં આવે તો ચૈદ પૂર્વકના સારભૂત શ્રી પરમેશ્વર મંત્રને શ્રી
પરમાગમોમાં પરમ પુરૂષોએ વર્ણન કર્યા છે તેથી અમારા સરીખા
અસ્પષ્ટથી સંપૂર્ણ વર્ણન થઈ શકે નહિ.

(૧૪૬)

બત્રીશ સિદ્ધાંતના નામ.

૧૧ અંગનાં નામ

- ૧ આચારગિજી.
- ૨ સુયગડગિજી.
- ૩ ઠાણગિજી.
- ૪ સમવાયાંગજી.
- ૫ ભગવતોજી (વિવાહપત્રતિ)
- ૬ જ્ઞાતાજી. (જ્ઞાતાધર્મકથા)
- ૭ ઉપાસકદશાજી.
- ૮ અંતગડજી.
- ૯ અનુતરોવવાહજી.
- ૧૦ પ્રસ્નવ્યાકરણજી.
- ૧૧ વીપાકજી.

૪ મુળ સૂત્ર.

૧ દશ વૈકલ્પિક.

૨ ઉત્તરાધ્યયન.

૩ નંદીજી.

૪ અનુભોગદ્વાર

૪ છેદ સૂત્ર.

૧ દશા શ્રુતરકંધ.

૨ નિસીથ.

૩ અવહાર.

૪ ગૃહતકલ્પ

૧૨ ઉપાંગનાં નામ.

- ૧ ઉવવાહજી
- ૨ રાયપસેણીજી.
- ૩ જીવાભિગમજી.
- ૪ પન્નવણાજી.
- ૫ જાંબુદ્વીપ પત્રાંતી.
- ૬ ચંદ્રપન્તંતી.
- ૭ સૂર્યપન્તંતી.
- ૮ નિરયાવલિકા.
- ૯ કલ્પવતંસક.
- ૧૦ પુદ્ગલ્યા.
- ૧૧ પુદ્ગલ્યા.
- ૧૨ વન્હિદશા.

૧૧ અંગ.

૧૨ ઉપાંગ.

૪ મુળ સૂત્ર.

૪ છેદ સૂત્ર.

૩૧

૩૨ ગ્રા. આવરયક.

એ બત્રીસ સૂત્ર હાલ છે.

(૧૫૦)

પચ્ચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ.

- ૧ અભિગ્રહિક—ખરા ખોટાની ખબર વગર ખોટાને પકડી રાખે.
અથવા સંસાર બ્રમણ હેતુને ધર્મ શુદ્ધિએ ગ્રહણ કરી તેને જ
સાર રૂપ માને તે.
- ૨ અણ્ણાભિગ્રહિક—જગતના સર્વ દેવો અને સર્વ ગુરૂઓને માને
અથવા સર્વ દર્શન રૂડાં છે, સર્વને વાંદીએ એવી શુદ્ધિ.
- ૩ અભિનિવેસિક—જન માર્ગ જાણ્યા છતાં કુમતિ કદાબ્રહ્મા
વશથી જૂઠું ઉપદેશ-પરંપણા કરે તે (સંસાર વદ્ધકે).
- ૪ સાંશયિક—જન વચન સાંભળી શંકા આણે જે આ કેમ હશે ?
આ સાચું કે આ ? કયો ધર્મ સાચો ?
- ૫ અણ્ણાભોગિક—જેમાં બિલકુલ જાણવાની શક્તિ નથી એવા
એકેન્દ્રિય, વગ્નેન્દ્રિય અને સમ્બૃજ્ઞીમાદિકને હોય.
- ૬ લોકિક—કુદેવ, કુગુરૂ અને કુધર્મને સાચા કરી માને તે.
- ૭ લોકોત્તર—સુદેવ, સુગુરૂ અને સુધર્મને વિષયાદિકની લાલસાથી,
કામણ દુમણ વશિકરણ માટે અથવા ફલની ઇચ્છાથી શંકાદિક
રાખતો થકો માને પૂજે સેવે તે.
- ૮ કુપરા વચનનું—ત્રણસેં ત્રેસઠ પાપાંડીના મતને માને તે.
- ૯ અજવને જવ સરદહે.
- ૧૦ જવને અજવ સરદહે.
- ૧૧ સાકુંને કુસાકું સરદહે—માને.

(૧૫૧)

૧૨ કુસાધુને સાધુ માને.

૧૩ જિનભાગને અન્યભાગ કહે.

૧૪ અન્યભાગને જિનભાગ કહે.

૧૫-૧૬ ધર્મને અધર્મ અને અધર્મને ધર્મ માને.

૧૭ આઠ કર્મથી મુકાણા તેને નથી મુકાણા સરદહે.

૧૮ આઠ કર્મથી નથી મુકાણા તેને મુકાણા સરદહે

૧૯ જિન ભાગથી ઓછું પડે તે મિથ્યાત્વ.

૨૦ જિન ભાગથી અધિકું પડે તે ,,

૨૧ જિન ભાગથી વિપરીત પડે તે ,,

૨૨ અવિનય મિથ્યાત્વ.

૨૩ અક્રિયા ,,

૨૪ અજ્ઞાન ,,

૨૫ અસાતના ,,

એ પચ્ચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ સેવ્યું હોય સેવરાવ્યું હોય સેવતાં પ્રત્યે અનુભોષુ, (રૂઝવણી) હોયતો તસ્સમિન્નામિ દુઃખં તે પાપ નિર્ધન થાઓ.

(૧૫૨)

૧ ઉચ્ચારે સુવા	વડી નીતમાં ઉપજે.
૨ પાસ વણે સુવા	લઘુનીતમાં ,,
૩ ખેમે સુવા	ખળખામાં ,,
૪ સંધાણે સુવા	લીંટમાં ,,
૫ વંતે સુવા	વમનમાં ,,
૬ પિત્તે સુવા	વીતોડમાં ,,
૭ પુન્ને સુવા	પરમાં ,,
૮ સોણીએ સુવા	રૂધિરમાં ,,
૯ સુકે સુવા	વીર્યમાં ,,
૧૦ સુકપોગ્ગલ પરિસાડીએ
સુવા	વીર્યના પુદ્ગલ સુકાએલ બીના થાય
તેમાં ઉપજે તે.
૧૧ વિગય જવ કલેવરે સુવા	જવ ગયા પછી રહેલા કલેવરમાં
ઉપજે તે.
૧૨ ઇત્થી પુરૂષ સંયોગે સુવા	સ્ત્રી પુરૂષના સંયોગથી ઉપજે.
૧૩ નગર નિદ્રયણે સુવા	નગર માંહેલી ખાળામાં ઉપજે.
૧૪ સંવ અસુર્ક ઠાણે સુવા	બધાં ગંદછીના ઠેકાણમાં ઉપજે.

એ ચૌદ સ્થાનકના જીવની વિગતના થઈ હોય તો
મિચ્છામી દુઃખ.

